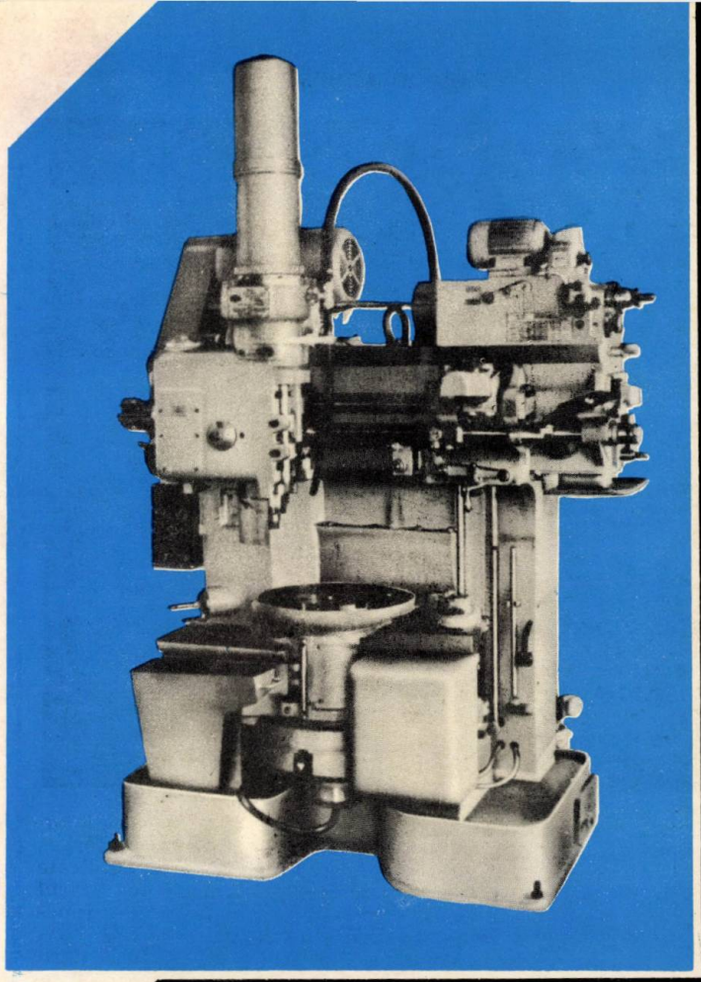

O marcă de prestigiu:

UMC Cugir

UZINA MECANICĂ CUGIR

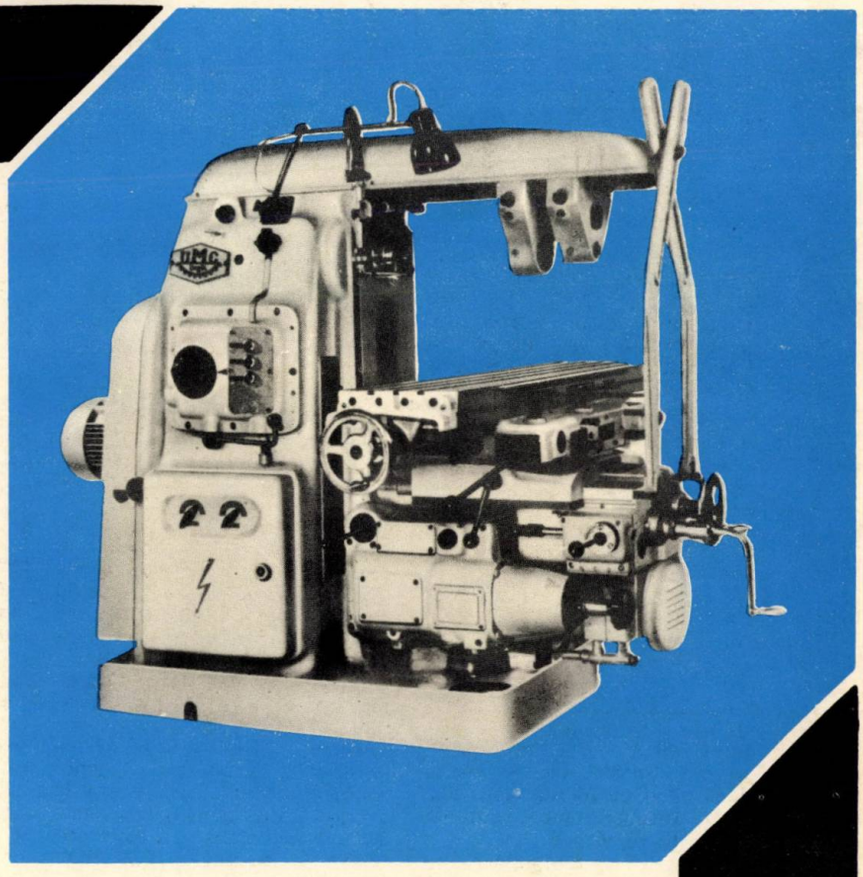

MAȘINI CU DEOSEBITE CALITĂȚI TEHNICE :

— mașina de mortezat roți dințate M D 500

— mașina de frezat universală F U I

UZINA MECANICĂ CUGIR str. V.I. Lenin nr. 1, tel. 3, Județul Alba

MOTEL ILIȘEȘTI

ÎN LOCURILE CELE MAI PITOREȘTI ALE ȚĂRII

motelurile, hanurile, cabanele și campingurile cooperației de consum vă oferă

CONDIȚII EXCELENTE DE CONFORT PENTRU UN PLĂCUT POPAS

Reţineţi emblema

COOP

o garanţie a ospitalităţii!

Lei 2

LUMEA

Nr. 35 26 august 1971

PRINCIPIALITATE ȘI SPIRIT CONSTRUCTIV ÎN POLITICA EXTERNĂ A ROMÂNIEI

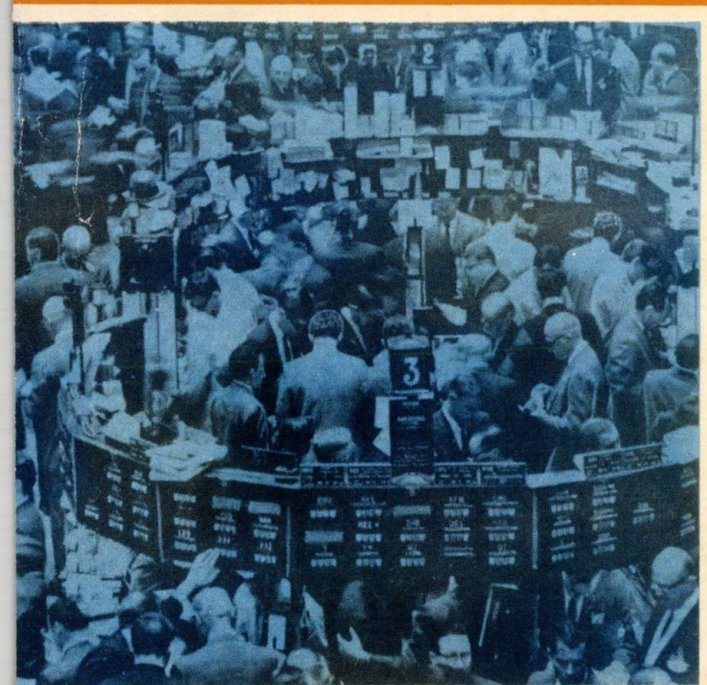

mplicaţiile crizei dolarului

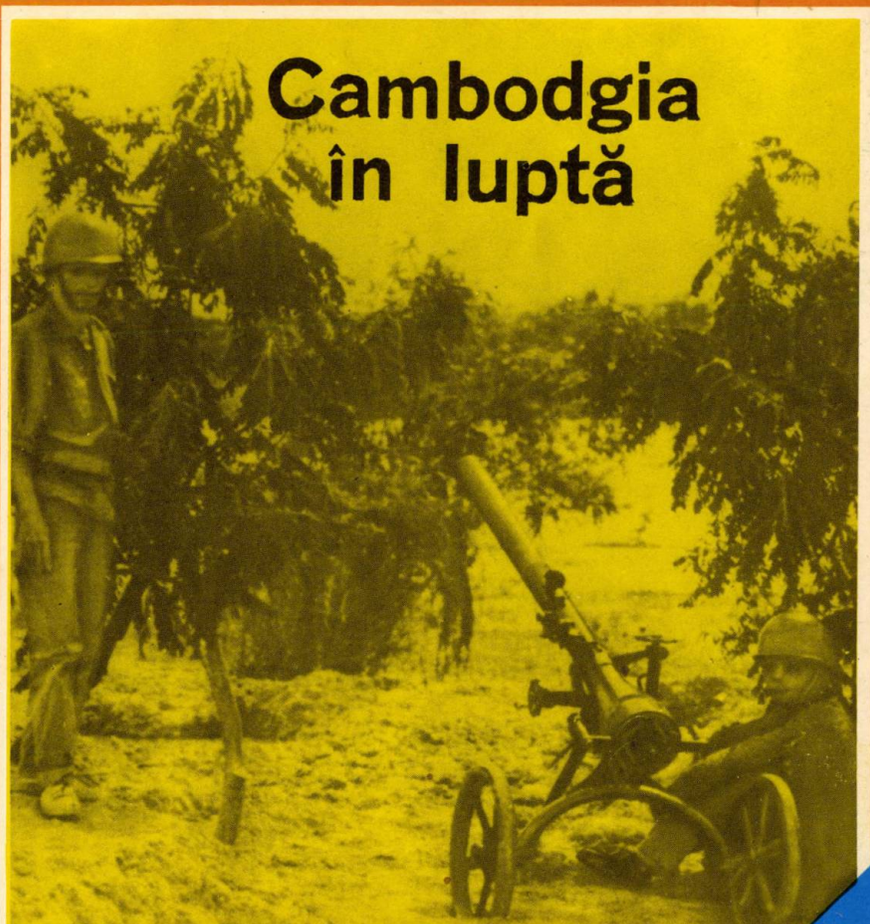

Trei zile pe Lun

23 AUGUST 1971

LUMEA

Nr. 35 (409) 26 august 1971

Actuala criză a dolarului provoacă puternice confruntări economice şi politice între Statele Unite şi celelalte principale ţări capitaliste. În timp ce economiştii consideră că recentele măsuri financiare adoptate la Washington urmăresc să treacă o parte a dificultăţilor economiei americane pe seama partenerilor săi occidentali, aceştia contestă mai ferm ca oricînd tradiţionalele privilegii ale dolarului şi se pronunţă pentru o reformă fundamentală a sistemului valutar capitalist (pag. 11).

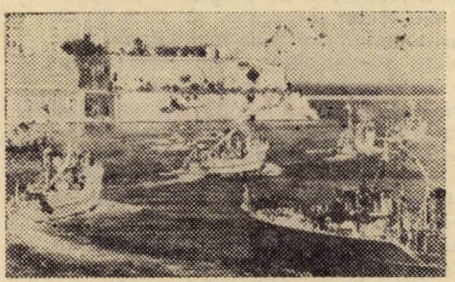

Strategii organizaţiei nord-atlantice sînt nevoiţi să ia în considerare perspectiva unui N.A.T.O. lipsit de două din flancurile sale: Malta şi Islanda. Noile guverne cu orientare de stînga venite la putere în cele două insule, dînd curs unui deziderat major al populaţiilor locale, şi-au anunţat intenţia de a denunţa sau revizui acorduri încheiate de cabinetele anterioare şi de a nu mai admite baze şi forţe militare străine pe teritoriul lor (pag 12).

Născută din realităţile lumii postbelice, Organizaţia Naţiunilor Unite a fost concepută ca un instrument destinat să preîntîmpine războaiele dintre state şi să sprijine progresul economic şi social al popoarelor. A contribuit O.N.U. în mod efectiv la menţinerea păcii şi securităţii internaţionale ? A oferit Organizaţia soluţii problemelor majore ale lumii contemporane ? Există o justă corelaţie între principiile înscrise în Carta O.N.U. şi înfăptuirea lor? Iată cîteva din numeroasele întrebări cărora încearcă să le răspundă volumul „Dosarul păcii", cuprinzînd extrase din scrierile şi cuvîntările lui U Thant, secretar general al O.N.U., volum pe care-l prezentăm în cadrul rubricii „Lumea în cărţi şi reviste" (pag. 20).

I-aţi văzut de curînd în plină misiune pe ecranele televizoarelor, o dată cu zeci de milioane de telespectatori din întreaga lume. Acum, întorşi pe Terra, astronauţii navei spaţiale „Apollo-15" se află în faza studierii rezultatelor ştiinţifice ale zborului lor, dar şi în faza depănării amintirilor. Ce au văzut, cum s-au simţit şi cum au lucrat pe Lună (sau în jurul vecinului nostru astral) Scott, Irwin şi Worden? Care au fost momentele cele mai dramatice ale călătoriei lor selenare ? În ce au constat surprizele ei ? (pag. 24).

EDITORIAL

Principialitate şi spirit constructiv în politica externă a României. George G. Potra. **2**

ROMÂNIA — PREZENŢE, CONTACTE, OPINII

23 August în lume. Radu Budeanu. **4**

ARTICOLE ŞI CORESPONDENŢE

La Paz. Lovitura de stat. Stelian Ţurlea. **6**
Damasc. Rezultatele Conferinţei tripartite. 7
Berlinul Occidental. Un act pozitiv. 8
Saigon. Farsa s-a deconspirat. Felicia Antip. **8**
Rabat. Structura noului guvern. George Radu. **9**
Implicaţiile crizei dolarului. Ilie Şerbănescu. **11**
Defecţiuni la flancurile N.A.T.O. Radu Pascal. **12**
Pugwash XXI. Ilie Olteanu. **16**
Întîlnirea de la Panmunjon şi cauza unificării Coreei. Ion Florescu. **18**

DIN SURSE. 10

DIN ŢĂRILE SOCIALISMULUI

Moscova. Un vast program al construcţiei de locuinţe. Rodica Georgescu. **14**
Scrisoare din Varşovia. Preocupări economice actuale. Iosif Dumitraşcu. **15**

CONVORBIRI

Seang Huor Long, preşedintele Federaţiei Tineretului Khmer din Europa. 17

DOCUMENTAR

Bahrein. Ştefan Nicolae. **19**

LUMEA ÎN CĂRŢI ŞI REVISTE

Deziderate actuale ale păcii, securităţii şi cooperării în lume. I. Cloşcă. **20**

REALITĂŢI ALE SOCIETĂŢII CAPITALISTE

„Garanţie funciară", escrocherie funciară. Florica Şelmaru. **22**

ÎN LUMEA ŞTIINŢEI

Relatările astronauţilor de pe „Apollo-15". Trei zile pe Lună. 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Africasia, The New York Times, Jeune Afrique, Le Monde, Times. 27—30

PROFIL

Ibrahim A. Abdel Rahman, directorul executiv al O.N.U.D.I.

POŞTA REDACŢIEI. 31—32

PRINCIPIALITATE ȘI SPIRIT CONSTRUCTIV ÎN POLITICA EXTERNĂ A ROMÂNIEI

Pusă sub semnul sărbătoririi a 27 de ani de la victoria insurecției naționale antifasciste armate — moment de cotitură în istoria patriei, marcînd începutul înfăptuirii unor profunde transformări revoluționare, naționale și sociale —, săptămîna politică românească recent încheiată a înscris în cronica sa, ca un eveniment memorabil, de largă rezonanță, desfășurarea marii adunări populare organizate la București cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu și a festivității absolvirii Academiei Militare și înălțării la gradul de locotenent a absolvenților școlilor militare de ofițeri activi.

Document de mare valoare teoretică și practică, cuvîntarea rostită cu acest prilej de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a prilejuit afirmarea și reafirmarea viguroasă, — într-un spirit de înaltă principialitate comunistă — a aprecierilor și a pozițiilor partidului și statului nostru față de cele mai importante procese, fenomene și evenimente ale vieții internaționale actuale.

Arătînd legătura dintre îndatorirea națională și îndatorirea internațională, ca laturi de nedespărțit, în strînsă intercondiționare, ale unui proces dialectic unitar, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reliefat înaltele principii care diriguesc activitatea internațională a partidului, statului și poporului nostru : **„Partidului nostru îi sînt străine tendințele de izolare sau de îngustime națională. Politica marxist-leninistă, de dezvoltare a legăturilor cu toate țările socialiste, cu partidele comuniste și muncitorești, cu țările în curs de dezvoltare, cu forțele democratice și progresiste de pretutindeni și cu toate statele lumii este cea mai vie confirmare a spiritului profund internaționalist de care sînt animate partidul, statul și poporul nostru."**

În deplină concordanță cu interesele profunde ale poporului nostru, ca și cu acelea ale națiunilor vecine, România militează pentru dezvoltarea relațiilor pe multiple planuri cu Uniunea Sovietică, Bulgaria, Iugoslavia și Ungaria — de care sîntem legați prin vechi și bogate tradiții de colaborare și prietenie, ca și prin comunitatea de orînduire, ideologie, țeluri și aspirații. Promovînd asemenea relații cu statele socialiste vecine, România așează în mod statornic în centrul politicii sale externe întărirea prieteniei, colaborării multilaterale și alianței frățești cu toate cele 14 țări socialiste din Europa, Asia și America Latină, care realizează opera de edificare a noii orînduiri într-o mare varietate de condiții.

Membră a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc și a Tratatului de la Varșovia, Republica Socialistă România dezvoltă în mod continuu colaborarea prietenească cu statele participante la aceste organisme. După cum este cunoscut, la 19 august a.c., Comitetul Central al P.C.R., Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri au adoptat **Hotărîrea cu privire la activitatea delegației guvernamentale a Republicii Socialiste România la sesiunea a XXV-a a C.A.E.R.,** aprobînd în același timp, „Programul complex al adîncirii și perfecționării în continuare a colaborării și dezvoltării integrării economice socialiste". Convinsă fiind că realizarea acestui Program complex prezintă o deosebită importanță pentru dezvoltarea social-economică a fiecărui stat membru, că transpunerea sa în practică va exercita o puternică influență asupra dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului și comunismului în fiecare dintre țările participante, ca și în întărirea colaborării și unității atît a țărilor membre ale C.A.E.R., cît și a tuturor țărilor socialiste — elemente ce conferă Programului adoptat o importanță internațională remarcabilă — România este hotărîtă să contribuie, împreună cu celelalte state membre ale C.A.E.R., la promovarea unor asemenea forme, căi și metode de colaborare care, slujind în mod eficient intereselor de progres și prosperitate ale țărilor respective, să ofere, în același timp, un model de relații de tip nou, stabilite și dezvoltate între state socialiste pe deplin egale în drepturi.

Pronunțîndu-se cu fermitate și acționînd cu nedezmințită principialitate marxist-leninistă pentru relații de autentică colaborare între toate țările socialiste, partidul și statul nostru pornesc de la faptul că divergențele existente între acestea au un caracter vremelnic și că ceea ce unește țările socialiste este infinit mai puternic, mai bogat, trebuind în mod necesar să prevaleze asupra deosebirilor de păreri. Normalizarea relațiilor dintre toate țările socialiste, întărirea unității și coeziunii lor constituie în prezent o condiție a creșterii forțelor socialismului, a sporirii influenței sale în lume. Vizita delegației de partid și de stat române, conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în țările socialiste din Asia, a însemnat — așa după cum se apreciază în **Hotărîrea** din 19 august a.c. a Comitetului Central al P.C.R., a Consiliului de Stat și Consiliului de Miniștri **cu privire la vizita oficială de prietenie a delegației de partid și guvernamentale române în țările socialiste din Asia** — o importantă contribuție la dezvoltarea legăturilor de prietenie și colaborare cu toate aceste țări, un aport de seamă la cauza unității tuturor țărilor socialiste, a tuturor partidelor comuniste și muncitorești, a largului front antiimperialist. Prin această Hotărîre au primit o nouă și semnificativă expresie deplina aprobare și înalta apreciere pe care partidul și poporul țării noastre le acordă activității delegației române și, în mod deosebit, contribuției de seamă aduse personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu la reușita acestei vizite — care prin rezultatele sale demonstrează încă o dată justețea politicii externe a partidului și statului nostru.

Credincios spiritului profund internaționalist de care a fost animat în întreaga sa existență și activitate de o jumătate de veac, Partidul Comunist Român dă o deosebită apreciere rolului mereu mai activ jucat în epoca noastră, pe plan național și în viața internațională, de către partidele comuniste și muncitorești, detașamente de avangardă ale oamenilor muncii în lupta pentru dreptate socială și libertate națională, împotriva imperialismului ; în același timp partidul nostru se preocupă de dezvoltarea largă a relațiilor sale internaționale cu toate partidele comuniste și muncitorești.

Este un adevăr confirmat de viață că partidele comuniste și muncitorești din epoca noastră își desfășoară lupta și activitatea într-o mare varietate de condiții social-politice. Această realitate obiectivă implică recunoașterea și respectarea dreptului fiecărui partid de a-și elabora de sine stătător linia politică, strategia și tactica revoluționară, de a acționa autonom atît în lupta pentru răsturnarea vechii orînduiri, cît și în opera de edificare a noii societăți. Cunoscînd în profunzime realitățile social-politice ale țărilor respective, particularitățile naționale și istorice, partidele comuniste și muncitorești posedă capacitatea reală de a aplica în mod creator, în funcție de condițiile proprii fiecărei țări, legitățile generale ale marxism-leninismului. Complexitatea evoluției social-politice face ca în epoca noastră să nu mai fie necesară și posibilă conducerea mișcării comuniste și muncitorești dintr-un singur centru. Arătînd că aceasta reprezintă o cerință obiectivă, impusă de dezvoltarea mișcării comuniste și muncitorești, de viața însăși, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniа necesitatea ca **„între partidele comuniste să se realizeze relații de strînsă colaborare și solidaritate internaționalistă, schimb de experiență, întrajutorare tovărășească, care să permită progresul fiecărui partid, întărirea unității lor și pe această cale creșterea forței comuniștilor în lume".** La baza relațiilor dintre partidele comuniste trebuie să stea egalitatea deplină în drepturi, respectul și încrederea reciprocă, respectarea dreptului fiecărui partid de a-și elabora linia de sine stătător, marxism-leninismul și internaționalismul proletar.

Ca țară socialistă europeană, România a înscris securitatea continentului ca un obiectiv central al politicii sale externe. Profund interesată în asigurarea condițiilor internaționale optime pentru desfășurarea uriașei opere de construcție în care este angajată, țara noastră s-a pronunțat și se pronunță constant pentru stricta respectare a eticii și legalității internaționale de către toate statele și față de toate statele, pentru eradicarea forței și amenințării cu forța din viața europeană, pentru construcția unor relații de largă și deschisă cooperare, în beneficiul tuturor țărilor și popoarelor, pentru transformarea Europei într-un continent al păcii și colaborării pașnice. Convinsă fiind de necesitatea și utilitatea unei conferințe general-europene pentru securitate și cooperare, România apreciază că momentul politic actual întrunește toate condițiile pentru convocarea acestui larg forum de dezbatere a problematicii europene. Progresele reale făcute pe calea destinderii, pașii concreți împliniți pe drumul înlăturării reziduurilor celui de-al doilea război mondial — încheierea tratatelor sovieto — vest-german și polono — vest-german, convorbirile și negocierile dintre cele două state germane, ca și cele privind problema Berlinului occidental —, actuala prevalență a tendințelor pozitive, constructive în viața politică europeană, tendințe ce-și găsesc concretizarea nu nu-

mai în planul gîndirii, ci și într-o multitudine de alte acte politice, subsumate procesului de dezvoltare, deosebit de dinamică, a relațiilor de cooperare pe multiple planuri între statele europene, ilustrează pregnant existența unui climat favorabil. Desigur, există încă probleme litigioase în relațiile intereuropene. Este ferma convingere a partidului și guvernului țării noastre că acest fapt nu trebuie să ducă la amînarea pregătirii și convocării conferinței general-europene pentru securitate și cooperare, la condiționarea acestora de progresele obținute pe calea rezolvării unora sau altora dintre problemele aflate în suspensie. Acționînd perseverent pentru îmbunătățirea climatului politic european și internațional, România socialistă se pronunță pentru recunoașterea de către toate statele a Republicii Democrate Germane, pentru normalizarea deplină a relațiilor dintre R.D. Germană și R.F. a Germaniei, pentru participarea ambelor state germane la activitatea Națiunilor Unite și altor organisme internaționale — convinsă fiind că rezolvarea acestor probleme este de natură a adăuga importante elemente în procesul edificării securității continentului nostru, în instaurarea păcii și în dezvoltarea cooperării în Europa.

În epoca noastră, în care pacea și securitatea au dobîndit un caracter indivizibil, este firesc ca acțiunea pentru încetarea războaielor, pentru lichidarea conflictelor și a tuturor focarelor de tensiune să aibă în vedere ansamblul vieții politice internaționale. Luînd în considerare interdependența dintre securitatea regională și securitatea internațională, procese ce se intercondiționează reciproc, România socialistă s-a pronunțat și se pronunță cu fermitate pentru stingerea tuturor focarelor de încordare existente în lume. Țara noastră sprijină lupta eroică a popoarelor din Indochina, împotriva agresiunii imperialiste a S.U.A., se pronunță pentru retragerea trupelor agresoare din această parte a lumii, pentru respectarea dreptului inalienabil al popoarelor vietnamez, laoțian și cambodgian de a-și hotărî destinele conform propriilor interese și aspirații, propriei voințe. Realizarea păcii în Orientul Apropiat, preocupă, de asemenea, în înaltă măsură țara noastră. Este ferma opinie a României socialiste că singura bază pentru soluționarea conflictului și a problemelor litigioase din această zonă o constituie aplicarea integrală a rezoluției Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967, retragerea trupelor israeliene din teritoriile ocupate, asigurarea integrității teritoriale și recunoașterea dreptului la dezvoltare independentă al tuturor statelor din zonă, găsirea unei soluții acceptabile — în conformitate cu interesele naționale — pentru problemele populației palestiniene.

Dezvoltarea relațiilor cu tinerele state independente din Asia, Africa și America Latină, a reprezentat și reprezintă una din direcțiile fundamentale ale întregii activități internaționale a țării noastre. După cum este cunoscut, România dă o înaltă apreciere succeselor acestor state pe drumul dezvoltării de sine stătătoare, sprijină în mod activ lupta lor pentru dreptul de a-și făuri viitorul potrivit propriilor aspirații, își manifestă întreaga solidaritate cu acele popoare care se ridică astăzi cu sporită vigoare împotriva politicii imperialiste, afirmîndu-și voința de nezdruncinat de a inaugura și promova înnoiri fundamentale.

Lupta acestor popoare se dezvoltă în condițiile unor permanente modificări ale raportului de forțe pe arena mondială, în condițiile sporirii necontenite a rolului și influenței forțelor socialismului, păcii și progresului, a creșterii largului front al forțelor antiimperialiste. Pozițiile imperialismului primesc astăzi pretutindeni puternice lovituri, ca urmare a ridicării la luptă, la creație istorică conștientă, a noi și noi popoare, ce acționează cu hotărîre împotriva colonialismului și neocolonialismului, pentru independență și suveranitate națională, împotriva politicii de folosire a forței sau a amenințării cu forța, cu toate implicațiile sale nefaste. Toate aceste fenomene circumscriu dimensiunile unui amplu proces, revoluționar prin excelență, definitoriu pentru evoluția contemporană.

Aspirațiile popoarelor la o dezvoltare independentă și suverană, dorința lor de a trăi în pace și libertate, de a urmări o muncă pașnică, constructivă, care să le asigure un progres neîntrerupt, ridicarea pe noi culmi de civilizație sînt legate astăzi, mai mult ca oricînd în trecut, de realizarea dezarmării. Și este firesc să fie așa. Departe de a spori securitatea și de a contribui la întărirea păcii, înarmările afectează în modul cel mai grav soarta popoarelor, căci ele absorb în proporții inimaginabile uriașe mijloace materiale și energie umană. Dînd o înaltă expresie intereselor poporului nostru, România socialistă s-a pronunțat și militează — alături de alte numeroase state — pentru adoptarea de urgență a unor măsuri practice, eficiente, pe calea dezarmării generale și, în primul rînd, a dezarmării nucleare.

Reliefarea proceselor pozitive, care au loc în lumea contemporană, nu împiedică, ci, din contră, implică în același timp, constatarea că esența imperialismului nu s-a schimbat, că politica acestuia continuă să se caracterizeze prin inegalitate, nesocotirea și încălcarea brutală a drepturilor popoarelor, asuprirea celor slabi, presiuni, imixtiuni, dictat, războaie de agresiune etc. Confruntate cu această realitate, popoarele trebuie să-și întărească vigilența, unitatea lor, să demaște și să respingă orice încercare de agresiune imperialistă, să împiedice dezlănțuirea unui nou război mondial. După cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, o condiție esențială a succesului acestei lupte este **„ca popoarele să înțeleagă că trebuie să acționeze pentru a soluționa pe cale pașnică problemele litigioase, pentru a crea condiții care să ducă la întărirea colaborării lor în lupta pentru asigurarea existenței lor independente, pentru dezvoltarea de sine stătătoare pe calea progresului social și a prosperității."**

Un rol important în lupta pentru pace și securitate revine în lumea de astăzi țărilor mici și mijlocii. În mod obiectiv, aceste țări sînt chemate să acționeze cu fermitate pe arena internațională, alături de celelalte forțe antiimperialiste, pentru triumful eticii și legalității internaționale. Dobîndind un caracter mondial, problemele internaționale cer în epoca noastră ca la rezolvarea lor să participe toate statele mari, mijlocii sau mici, fără nici un fel de discriminări, lupta pentru pace, destindere și colaborare trebuind să aibă ca promotori și beneficiari toate popoarele, toate națiunile. **„În ceea ce privește România socialistă** — sublinia secretarul general al Partidului Comunist Român — **corespunzător acestui imperativ, acționează și va acționa continuu pentru dezvoltarea relațiilor cu toate statele, participă activ la soluționarea problemelor internaționale, considerînd aceasta ca una din îndatoririle fundamentale față de poporul nostru și față de cauza păcii în lume."**

Desfășurarea evenimentelor în lumea contemporană, însăși sensul și dimensiunile proceselor actuale, relevă o potențare fără egal a rolului pe care îl joacă masele populare. Acest fenomen se ilustrează și este confirmat de ansamblul datelor și evenimentelor situației internaționale generale. Pornind de la această realitate obiectivă a zilelor noastre, se relevă drept o necesitate stringentă ca abordarea și rezolvarea problemelor nodale ce confruntă umanitatea să se facă prin mobilizarea activă a popoarelor, în concordanță cu interesele tuturor națiunilor. În mod necesar însă, această cerință se poate împlini numai în condițiile inaugurării unei noi diplomații, deschise, care să se desfășoare în fața și sub controlul popoarelor, acestea trebuind să-și aducă în mod direct o contribuție substanțială la întronarea în relațiile internaționale a principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și externe, egalității în drepturi și avantajului reciproc, la traducerea în viață a nobilelor idealuri de pace, securitate, cooperare și progres.

O însemnată contribuție în implantarea și respectarea fermă a acestor principii, singura bază pentru dezvoltarea unor relații normale între state, este chemată să aducă Organizația Națiunilor Unite. Exercitarea acestui rol de majoră importanță revendică însă cu acuitate realizarea universalității Organizației, restabilirea drepturilor legitime ale R.P. Chineze în cadrul său, ca și în toate celelalte organisme internaționale, — ca o condiție fundamentală a sporirii eficienței activității sale și a creșterii autorității deciziilor înaltului forum internațional. După opinia României, O.N.U. trebuie să devină, într-adevăr, un organism care să contribuie în mod real la însănătoșirea vieții internaționale, la crearea unui climat de încredere, în care popoarele să-și poată consacra în liniște eforturile lor unei opere de propășire materială și spirituală.

Dînd o fidelă expresie intereselor poporului român constructor al socialismului, activitatea internațională a partidului și statului nostru se consacră cu fermitate, consecvență și înaltă principialitate luptei pentru victoria cauzei socialismului, păcii, securității, cooperării și progresului în lume. **„Putem spune, tovarăși,** — sintetiza tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că în activitatea internațională, ca și în cea internă, partidul nostru se călăuzește neabătut după atotbiruitoarea învățătură marxist-leninistă ; întreaga politică externă a partidului și guvernului țării noastre constituie traducerea neabătută în viață a hotărîrilor Congresului al X-lea. Vom face și în viitor totul ca Directivele Congresului al X-lea privind dezvoltarea relațiilor noastre cu țările socialiste, cu toate statele, cu partidele comuniste și muncitorești, cu toate forțele antiimperialiste, să fie realizate întocmai, astfel ca partidul și țara noastră să-și aducă o contribuție tot mai activă la cauza unității țărilor socialiste și mișcării comuniste, la cauza colaborării și păcii în întreaga lume."** Strîns unite în jurul partidului, a conducerii sale, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii din țara noastră și-au manifestat din nou, cu ocazia sărbătoririi celei de a 27-a aniversări a victoriei insurecției naționale antifasciste armate, într-o spontană și entuziastă unanimitate, dragostea și atașamentul lor față de Partidul Comunist Român, forța conducătoare a națiunii noastre socialiste, hotărîrea de a depune noi și substanțiale eforturi în scopul ridicării țării pe treptele superioare de civilizație și progres pe care le asigură edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, hotărîrea de a face totul pentru ca aportul României la victoria cauzei socialismului, păcii și progresului în lume să sporească neîncetat.

George G. POTRA

ROMÂNIA
● prezențe contacte opinii

Implinirea a 27 de ani de la înfăptuirea actului istoric, de o covîrșitoare importanță pentru destinul poporului român, al eliberării țării de sub jugul fascist, a fost sărbătorită și peste hotarele României. Numeroase acțiuni, mitinguri de prietenie, deschideri de expoziții, prezentări de filme, conferințe de presă etc. la care au participat un public larg, personalități ale vieții politice, economice și culturale din capitalele Europei, Asiei, Africii și continentului american, au permis constatarea că politica internă și externă a României, promovată cu consecvență și dinamism este urmărită cu stimă și respect pe toate meridianele globului.

23 AUGUST ÎN LUME

Manifestări pe glob

Manifestările închinate zilei de 23 August în numeroase capitale ale lumii au reafirmat succesele remarcabile ale poporului român angrenat cu hotărîre, sub conducerea partidului comunist, în edificarea unei economii avansate și a unei societăți în continuă perfecționare. Astfel, cu ocazia adunării reprezentanților oamenilor muncii din **Moscova,** organizată de Comitetul orășenesc Moscova al P.C.U.S., Consiliul Central al Sindicatelor Sovietice, C.C. al Comsomolului, Uniunea asociațiilor sovietice de prietenie și relații culturale cu țările străine și de Asociația de prietenie sovieto-română, la care au participat membri ai guvernului, conducători ai unor instituții centrale și ai conducerii unor organizații de masă și obștești, s-a subliniat, în cadrul cuvîntărilor ținute cu acest prilej, succesele dobîndite de poporul român, sub conducerea P.C.R., în cei 27 de ani care au trecut de la eliberare, relevîndu-se dezvoltarea fructuoasă a relațiilor multilaterale de prietenie și colaborare dintre cele două popoare.

La **Pekin** a avut loc, în fața unei numeroase asistențe, o conferință de presă organizată de ambasada Republicii Socialiste România la care s-au remarcat victoriile obținute de poporul român în anii de după eliberare, precum și dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie dintre România și R.P. Chineză.

Gale de filme românești, întrunind un numeros public, precum și prezența unor reprezentanți ai vieții publice din țările respective, au avut loc la **Phenian,** capitala Republicii Populare Democrate Coreene, precum și în R.P. Bulgaria, la **Sofia,** unde au fost inaugurate „Zilele filmului românesc". Cicluri de filme documentare și artistice românești, care au permis o mai bună cunoaștere a dezvoltării țării noastre, au fost prezentate și la **Ulan Bator, Cairo, Bagdad și Buenos Aires.** O imagine elocventă a prefacerilor românești, a numeroaselor succese repurtate de poporul român în cele mai variate domenii de activitate, a fost reliefată și cu ocazia deschiderii la **Accra,** sub auspiciile Consiliului artelor din Ghana, a expoziției de fotografii „Imagini din România". Tot într-un cadru sărbătoresc, cultura română, înaltul ei mesaj umanist, a constituit subiectul unor programe speciale la posturile de radio „Kossuth" și „Petöfi", din capitala **R.P. Ungare,** care au organizat o „Săptămînă a culturii românești".

Comitetul **albanez** pentru relații culturale și de prietenie cu străinătatea, în colaborare cu studioul de filme „Albania Nouă" au organizat o gală a filmului românesc în sala de concerte a palatului mare de cultură din Tirana. Festivitatea s-a bucurat de prezența unui public larg, a unor personalități ale vieții publice și obștești, a unor oameni de artă și cultură.

Cu același prilej, al sărbătoririi a 27 de ani de la eliberarea României de sub jugul fascist, la **Havana** a fost organizată sub auspiciile Institutului cubanez pentru prietenie între popoare (I.C.A.P.) o adunare festivă la care au participat reprezentanți ai organizațiilor de masă, oameni de artă și cultură, ziariști, numeroși oameni ai muncii din capitala Cubei. La **Londra,** de asemenea, Asociația de prietenie Anglia-România, a organizat o adunare festivă care a fost urmată de un program artistic ce a inclus cîntece și dansuri românești. Închinată aceluiași eveniment a fost și adunarea militarilor din localitatea **Susice** (R.S. Cehoslovacă) unde în prezența unor membri ai ambasadei române s-a prezentat un film documentar cu aspecte din activitatea ostașilor români.

Adunări închinate importantului eveniment de la 23 August 1944 au avut loc, de asemenea, la **Varșovia,** la clubul internațional al cărții și presei precum și la **Santiago de Chile,** în sala de festivități a Universității.

Din seria de manifestări dedicate României, mai amintim expozițiile de fotografii cu aspecte ale realizărilor românești în industrie, agricultură, în domeniul construcțiilor, turismului etc. „România în imagini", la **Liubliana** și „București — capitala României", la **Tokio,** organizată de I.R.R.C.S. în colaborare cu Asociația de prietenie Japonia-România.

Mesaje prietenești

Pe adresa Comitetului Central al partidului, a Consiliului de Stat și a guvernului, tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, au sosit mesaje de prietenie și salut din partea a numeroase partide comuniste și frățești, a unor șefi de state și guverne.

Au sosit astfel mesaje din partea C.C. al P.C.U.S., al Prezidiului Sovietului Suprem și al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., a C.C. al Partidului Comunist Chinez și a Consiliului de Stat al R.P. Chineze, a Prezidiului Comitetului Central al Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de Sud și a Guvernului Revoluționar Provizoriu din Vietnamul de Sud, a Frontului Unit Național al Cambodgiei, din partea comitetelor centrale ale partidelor comuniste și ale guvernelor din R.S.F. Iugoslavia, R.S. Cehoslovacă, R.P. Polonă, R.D. Germană, R.P. Albania, R.P. Ungară, R.P. Bulgaria, R.D. Vietnam, R.P.D. Coreeană, R.P. Mongolă, Republica Cuba.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a primit de asemenea telegrame și mesaje de felicitări din partea unor șefi de state reprezentînd Italia, Turcia, S.U.A., Argentina, Canada, India, Pakistan, Iran, Birmania, Tanzania, Nigeria, Etiopia, Tunisia, Liban, Belgia, Confederația Helvetică, Franța, Finlanda, Suedia, Norvegia, Austria, Grecia, Danemarca, Japonia, Indonezia, Israel, Kenya, R.A.U., Iordania, Nepal etc.

Prezenți la manifestările de la București, o serie de oaspeți ai țării noastre au împărtășit presei părerile și impresiile lor. Din numeroasele opinii exprimate cu acest prilej consemnăm cîteva :

— **SERGHEI SEMIONOVICI MINAEV, vicepreședinte al Sovietului Suprem al R.S.F.S.R., maistru lăcătuș la Uzina de Rulmenți nr. 1 din Moscova, Erou al Muncii Socialiste :** „Sînt convins că sarcinile stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R. vor fi îndeplinite cu succes, că România socialistă va cunoaște o tot mai puternică înflorire.

Poporul sovietic cunoaște realizările poporului frate român și se bucură de ele ca de propriile succese. Ca muncitor, aș vrea să spun că între clasa muncitoare din Uniunea Sovietică și cea din România, între popoarele și partidele noastre există o puternică prietenie internaționalistă, prietenie cimentată de sîngele vărsat în comun de ostașii sovietici și români".

— **CLAUDE POPEREN, membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului Comunist Francez :** „Populația Bucureștiului defilează astăzi cu ocazia aniversării eliberării patriei. Pancartele, diagra-

O imagine de la grandioasa demonstrație din Capitală

mele, graficele pe care le poartă muncitorii și activiștii de partid oglindesc progresele pe care le-ați obținut în domeniul economiei socialiste. O dezvoltare foarte importantă au cunoscut toate sectoarele de activitate. Este evident că realizările dv. ca și realizările celorlalte țări socialiste reprezintă un sprijin de preț în lupta pe care noi, comuniștii, o ducem pentru realizarea unității în lupta împotriva politicii monopolurilor, pentru interesele clasei muncitoare, ale poporului francez, pentru pace".

— **TIM PIN, secretar al Comitetului de partid al raionului Ciun Vin din Pekin, președintele Comitetului revoluționar :** „Noi admirăm spiritul de luptă al poporului român, condus de partidul comunist, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu. Avem, de asemenea, prilejul să constatăm că entuziasmul oamenilor muncii de a construi socialismul în România este foarte mare. Urăm poporului frate român noi succese, și mai mari, în construcția socialistă.

— **JAIME IGLESIAS, responsabil cu propaganda în cadrul Comitetului provincial de partid Las Villas (Republica Cuba) :** „Ne bucurăm din inimă de mărețele realizări ale poporului frate român și îl felicităm călduros în această zi de sărbătoare. Relațiile de prietenie și colaborare dintre Cuba și România, dintre partidele și popoarele noastre se dezvoltă pe zi ce trece. Unitatea dintre popoarele noastre este de nezdruncinat și ea se manifestă pe toate planurile vieții sociale".

— **BOȘKO TOLOV BOȘKOV, secretar adjunct al Comitetului comunal de partid din Pravăț (R.P. Bulgaria) :** „Vom duce cu noi impresii de neuitat despre unitatea și coeziunea poporului român în jurul Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Comuniștii, întregul popor bulgar urmăresc cu deosebit interes și satisfacție succesele dv., cu convingerea că succesele noastre comune duc la întărirea socialismului în lume".

— **TOMIO NISHIZAWA, membru al Biroului Permanent al Prezidiului C.C. al P.C. din Japonia :** „Făcînd bilanțul realizărilor, poporul român este animat de hotărîrea de a transpune în viață programul partidului. Cred că aceasta este garanția cea mai de preț a realizării societății socialiste multilateral dezvoltate.

Noi cunoaștem politica activă a Partidului Comunist Român consacrată întăririi unității mișcării comuniste și muncitorești. Ne bucură că relațiile dintre Partidul Comunist din Japonia și Partidul Comunist Român cunosc o dezvoltare continuă, pe baza principiilor independenței, egalității, neamestecului în treburile interne".

Cronica realizărilor românești

Cu ocazia zilei naționale a României, presa din țările socialiste a consemnat în numeroase articole și reportaje realizările deosebite pe care le-a înregistrat cronica dezvoltării multilaterale a economiei, societății și culturii românești, precum și dezvoltarea relațiilor dintre țara noastră și celelalte țări socialiste.

Alături de știrile privind demonstrația oamenilor muncii din București, ziarul **„Pravda"** inserează un reportaj despre viața metalurgiștilor și constructorilor de mașini din România, despre legăturile trainice, durabile, între constructorii români și cei sovietici.

Într-un articol scris de Fan Hua-Nien, membru al unei unități a Armatei Populare Chineze de Eliberare și difuzat de agenția China Nouă se subliniază : „Poporul român a învins tot felul de dificultăți și a realizat mari succese în construcția socialistă. România a devenit o țară avansată, cu o industrie și o agricultură dezvoltată. Astăzi, strîns unit în jurul P.C.R., în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul român, militant și neînfricat, muncește cu abnegație pentru îndeplinirea sarcinilor planului cincinal (1971—1975) și diverselor sarcini fixate de Congresul al X-lea al P.C.R.".

La rîndul său, **„Trybuna Ludu"**, organ al C.C. al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, subliniază, printre altele, în cadrul unui articol intitulat „Sărbătoarea României populare" : „Revoluția populară din august a pus bazele procesului de transformări fundamentale din viața internă a României. Sub conducerea clasei muncitoare și a partidului său, România a pășit pe calea construcției socialiste. În prezent, România dispune de o industrie puternică, care satisface nu numai necesitățile interne ale țării, dar produce multe produse pentru export".

În presa **cehoslovacă** au apărut știri și reportaje despre principalele aspecte ale edificării societății noi, socialiste, în România. Alături de numeroasele materiale pe această temă au fost publicate și reportaje privind aportul prețios al armatei române în luptele pentru eliberarea Cehoslovaciei de sub jugul fascist. În articolul „Zile de neuitat" publicat în **„Svobodne Slovo"** se consemnează : „Umăr la umăr cu ostașii sovietici, aproape o jumătate de milion de bărbați români au eliberat nord-vestul României, Ungaria și Cehoslovacia. Ne vom aminti întotdeauna cu veneratie de cei aproape 70 000 de ostași români care și-au jertfit viața pentru eliberarea țării noastre. Să ne aplecăm fruntea acum din nou în fața mormintelor lor".

Ziarele **„Rabotnicesko Delo"** și **„Narodna Mladej"**, din R.P. Bulgaria consemnează, de asemenea, în cadrul unor reportaje („Pe drumurile României") atmosfera de entuziasm ce caracterizează opera constructorilor români de pe toate meleagurile țării.

Într-un amplu articol „Pe calea proprie spre socialism" al corespondentului agenției Taniug la București, publicat în ziarul iugoslav **„Politika"**, se apreciază : „Din județele României sosesc zilnic rapoarte privind îndeplinirea înainte de termen a planurilor economice din acest an.

Prin actualele victorii obținute în procesul muncii, românii marchează încă un an rodnic după eliberarea de sub ocupația fascistă, sărbătoare marcată de ziua de 23 August, și sărbătorită festiv în fiecare an. La 23 August, în urmă cu 27 de ani, a început insurecția populară. Acest eveniment a reprezentat un moment cheie în istoria României contemporane, moment ce a dus la eliberarea țării de fascism și a deschis larg perspectiva înfăptuirii deplinei independențe naționale, a democratizării și progresului social".

Referindu-se la ritmul înalt, de creștere, al dezvoltării industriei românești, ziarul maghiar **„Nepszabadsag"** subliniază, printre altele : „Succesele celor 27 de ani sînt impunătoare. În zilele noastre industria română produce în trei săptămîni cît a produs înainte de război într-un an întreg. Valoarea producției industriale globale din 1970 depășește cu 12 la sută producția din 1969. Venitul național a crescut anul trecut cu 7 la sută. Noul plan cincinal prevede o creștere anuală de 10 la sută la producția industrială și de 6—7 la sută la producția agricolă".

Alte știri și reportaje despre realizările României socialiste au apărut în ziarele din numeroase țări ale lumii.

Radu BUDEANU

LA PAZ

LOVITURA DE STAT

Nu era pentru prima dată, către sfîrşitul săptămînii trecute, cînd forţele de dreapta din Bolivia, neîmpăcate cu sistemul de guvernare al cabinetului Torres, încercau răsturnarea preşedintelui şi preluarea, prin forţă a puterii. Numai în anul acesta, guvernul Juan José Torres a fost nevoit să reziste în două înfruntări — una în ianuarie, condusă de un grup de ofiţeri, alta în aprilie, concepută de elementele de dreapta din cadrul partidului „Mişcarea Naţionalistă Revoluţionară" (M.N.R.) şi din „Falanga socialistă". Abia înăbuşită o tentativă de lovitură de stat, ale cărei ecouri nu se stinseseră încă şi dreapta îşi relua, cu aceeaşi perseverenţă activitatea, justificînd afirmaţiile unor comentatori care înclinau a crede că toate aceste tentative îmbrăcau caracterul unor pregătiri în vederea unei mai mari şi mai reuşite mişcări. O anume incertitudine şi momente de cumpănă se succedau astfel la intervale suficient de scurte, determinînd în întreaga ţară o stare tensională în miezul căreia pături largi ale populaţiei îşi manifestau sprijinul faţă de politica preşedintelui Torres. Chiar dacă lipsite de rezultatele scontate, toate încercările forţelor de dreapta de tulburare a vieţii politice boliviene şi răsturnare a cabinetului Torres nu puteau fi minimalizate. La ultima dintre ele, beneficiind de sprijinul masiv al armatei, dreapta boliviană reuşeşte să-l înlocuiască pe Juan José Torres, după unsprezece luni de guvernare. Înverşunarea cu care elementele de dreapta au privit regimul preşedintelui Torres se datorează politicii de reforme aplicată de la preluarea puterii, în octombrie 1970, reforme care conduceau spre dobîndirea deplinei independenţe economice şi politice a statului şi spre îmbunătăţirea nivelului de viaţă al maselor. Politica prudentă a „micilor paşi înainte" pe care a dus-o cabinetul Torres s-a concretizat, după o vreme, într-o situaţie internă care neliniştea profund marii latifundiari sau proprietari de mine şi fabrici şi unii ofiţeri aflaţi în rezervă. „Generali ostili unei orientări care vizează reducerea influenţei Statelor Unite în Bolivia — scria, de altfel, «Le Monde» — şi reprezentanţi ai claselor neliniştite de perspectiva măsurilor de etatizare nu-şi ascund emoţia de a vedea «Adunarea Populară» pe cale de a substitui parlamentul". În lunile în care preşedintele Torres s-a aflat la putere, a fost prezentată o nouă constituţie a statului, s-a instituit Adunarea Populară al cărui principal obiectiv era „dezvoltarea puterii muncitoreşti" şi „exercitarea unui control asupra acţiunilor guvernului" şi au fost luate o serie de măsuri menite a îngrădi controlul străin asupra economiei statului. În sfîrşit, pe plan extern, politica preşedintelui Torres s-a exprimat printr-un curent de deschidere către ţările socialiste. Coalizarea forţelor de dreapta, pe platforma luptei împotriva lui Torres cu sprijinul elementelor conservatoare din rîndurile armatei, a reuşit în cele din urmă să răstoarne guvernul.

Dar, iată filmul evenimentelor :

Joi seara, guvernul bolivian a decretat stare de urgenţă pe întreg teritoriul statului, ca urmare a rebeliunii declanşate de „elemente ale reacţiunii interne şi externe", în oraşul Santa Cruz, al doilea ca mărime, din ţară. Într-un mesaj radiodifuzat, preşedintele Juan José Torres a cerut populaţiei să se alăture forţelor guvernamentale pentru reuşita acţiunilor de înăbuşire a rebeliunii conduse de Mario Gutierrez, liderul „Falangei socialiste boliviene".

Vineri dimineaţa, fostul ministru de interne Jorge Gallardo declara că forţele guvernamentale sînt stăpîne pe situaţie, deşi rebelii exercită (potrivit altor surse) controlul în şase din cele nouă regiuni ale ţării. Garnizoanele din oraşele Ururo şi Cochabamba şi cele din departamentele Tarija, Beni şi Pando se alăturaseră rebelilor. Într-o reuniune extraordinară a guvernului se hotărăşte deschiderea unor centre de înrolare voluntară a tuturor persoanelor care vor să apere, cu arma în mînă, regimul preşedintelui Juan José Torres. Concomitent, organizaţiile muncitoreşti, sindicale şi studenţeşti au anunţat constituirea în capitala ţării, La Paz, a unui Comandament militar revoluţionar pentru jugularea forţelor rebele de dreapta, al căror centru se afla la Santa Cruz. Grupuri de muncitori şi ţărani înarmaţi s-au îndreptat, la chemarea Comandamentului, spre oraşul Santa Cruz. Ciocnirile dintre populaţie şi forţele armate încă fidele generalului Torres, pe de o parte şi rebeli, de cealaltă, dobîndesc o violenţă sporită. Grupuri de participanţi la acţiunile de apărare a guvernului preşedintelui Torres, prinşi de rebeli, sînt executaţi la Santa Cruz şi în alte localităţi. În înfruntările din Santa Cruz, Mario Gutierrez, unul din liderii rebelilor, e rănit. Luptele continuă în seara zilei de vineri şi în noaptea de vineri spre sîmbătă.

Sîmbătă se anunţă că trupele capitalei şi ale altor trei provincii (între care oraşele Sucre şi Potosi) au rămas fidele preşedintelui, iar centrul minier Oruro, a cărui garnizoană s-a alăturat rebeliunii, a fost înconjurat de grupuri de sprijin ale cabinetului Torres. Agenţiile de presă transmiteau ştiri despre calmul existent în capitala ţării, spre deosebire de alte regiuni. La amiază, însă, situaţia se agravează brusc : statul major al armatei în frunte cu generalul Luis Reque Teran, colegiul militar şi regimentul „Castrillos" din La Paz se alătură rebelilor. Sediile comandamentului armatei de la Miraflores, Ministerului apărării şi Academiei militare sînt înconjurate de grupuri de muncitori şi studenţi care, prin atacarea cîtorva depozite ale armatei, obţinuseră 2 500 de puşti şi mitraliere. Izbucnesc sîngeroase lupte de stradă, în care rebelii folosesc artileria, blindatele şi aviaţia împotriva populaţiei. După aproximativ şapte ore, victoria rebelilor era un fapt. Încercarea regimentului „Colorado", singurul rămas fidel preşedintelui Torres, de a înfrînge rezistenţa cartierului general al rebelilor de la Miraflores nu dă rezultat. În noaptea de sîmbătă spre duminică, Juan José Torres părăseşte palatul prezidenţial împreună cu cîţiva membri ai guvernului şi regimentul rămas credincios, declarînd, într-un ultim mesaj, că va continua lupta şi cerînd populaţiei să treacă la acţiuni de gherilă împotriva rebelilor. În acest timp, postul de radio din Santa Cruz a transmis un mesaj al rebelilor în care se preciza constituirea unui triumvirat militar compus din generalul Jaime Florentino Mendieta şi coloneii Hugo Banzer Suarez şi Andres Selich.

Luptele au continuat **duminică** şi, sporadic, **luni**. O parte a regimentului „Colorado" s-a reîntors la cazarmă, în timp ce o altă parte, retrasă în munţii din împrejurimile capitalei, a fost atacată de aviaţia militară şi a abandonat lupta. Ultimele rezistenţe militare dispăreau. Preşedintele Torres şi 25 de fideli primesc azil politic la ambasada peruană din La Paz.

Opoziţia existentă încă în rîndurile studenţilor care se baricadaseră în universitatea din La Paz a încetat luni, cînd aviaţia şi tancurile au bombardat clădirea. Bilanţul luptelor de stradă din La Paz este impresionant : o sută de morţi şi peste cinci sute de răniţi ; numeroase locuinţe şi magazine avariate.

FOTOCRONICA

La 25 august, în Uruguay a fost celebrată ziua naţională : împlinirea a 146 de ani de la proclamarea independenţei de stat. În imagine : Piaţa Independenţei din Montevideo

Deşi se anunţase constituirea unui triumvirat, duminică este desemnat noul preşedinte al Boliviei în persoana colonelului Hugo Banzer Suarez, în vîrstă de 48 de ani, fost ministru al învăţămîntului în guvernul generalului Barrientos şi apoi ataşat militar al Boliviei la Washington. S-a constituit, în acelaşi timp, noua echipă guvernamentală, formată din 16 persoane, dintre care zece au şi fost numite — nouă civili aparţinînd partidului „Mişcarea Naţională Revoluţionară" şi „Falangei socialiste" şi un militar. (Miniştrii apărării naţionale, industriei şi comerţului, planificării şi coordonării, energiei electrice şi hidrocarburilor, agriculturii şi problemelor ţăranilor, precum şi secretarul general al guvernului rămîn la putere). Orientarea de dreapta a noului guvern format după cea de-a 193-a lovitură de stat din istoria statului bolivian este evidentă. Noul ministru de interne e colonelul Andres Selich, cel care a condus în 1967 acţiunile armatei împotriva forţelor de guerilă. Comandant suprem al forţelor armate (funcţie care fusese suprimată de generalul Ovando), a fost numit fostul procuror al tribunalului care îl condamnase pe Régis Debray, generalul Remberto Iriarte. În sfîrşit, postul de ministru de externe a fost încredinţat lui Mario Gutierrez, preşedintele „Falangei socialiste boliviene".

Compoziţia noului guvern bolivian a surprins pe majoritatea observatorilor politici care consideră circumspect situaţia viitoare. „Alianţa a două partide tradiţional opuse — scria agenţia «France Presse» — şi a forţelor armate face să planeze o gravă incertitudine asupra viitorului politic al Boliviei". „Mişcarea Naţionalistă Revoluţionară" a apărut în anul 1941 şi, condusă de Paz Estenssoro, ajunge o forţă politică importantă a Boliviei. „Falanga socialistă boliviană" a fost creată în 1938, după modelul mişcării falangiste din Spania. Deşi o anumită colaborare între cele două mişcări îl aduce pe Estenssoro la putere în 1952, divergenţele provoacă o ruptură bruscă, întrarea falangei în opoziţie şi, mai mult, reprimarea ei. Acţiunile de guerilă sînt sever reprimate, dar contribuie, totuşi, la răsturnarea, în 1964, a guvernului condus de Paz Estenssoro (aflat în exil la Lima, fostul preşedinte s-a întors, cu prilejul ultimelor evenimente, în ţară). Falanga n-a participat, prin urmare, de la crearea sa, la niciunul din guvernele boliviene. Or, cum era de aşteptat, o reluare a alianţei dintre cele două mişcări pentru preluarea puterii, şi mai cu seamă, sprijinul armatei, nu par să indice vreo depăşire a divergenţelor care s-au manifestat permanent între M.N.R. şi Falangă.

La încheierea ediţiei noastre, ştirile provenite din Bolivia sînt încă în centrul atenţiei generale. În ciuda comunicatelor liniştitoare ale autorităţilor, tensiunea persistă în întreaga ţară şi organizaţiile sindicale şi studenţeşti nu încetează să se opună noilor conducători.

Stelian ŢURLEA

DAMASC

REZULTATELE CONFERINŢEI TRIPARTITE

În centrul dezbaterilor, aproape neîntrerupte, ale Conferinţei arabe la nivel înalt care a reunit între 18 şi 20 august — pentru prima oară pe teritoriu sirian — pe preşedinţii R.A.U., Libiei şi Siriei, au stat două probleme principale : semnarea proiectului de constituţie a Federaţiei Republicii Arabe şi examinarea conflictului intervenit în Iordania între oficialităţi şi forţele de rezistenţă palestiniană, această din urmă problemă cu implicaţiile sale pe plan interarab.

Proiectul de constituţie a federaţiei, care urmează să fie supus la 1 septembrie unui referendum popular în cele trei ţări, fusese elaborat la Cairo în cursul lunii iunie de către un comitet special. Examinarea conţinutului proiectului atestă că el reia, în esenţă, principiile declaraţiei tripartite de la Benghazi din 17 aprilie. Textul constituţiei precizează că „popoarele celor trei republici acceptă liber crearea federaţiei" pe bază de egalitate în drepturi. Limba oficială a federaţiei va fi araba, iar religia sa de stat — islamul. Ea va avea un singur drapel, un singur imn naţional şi o singură capitală. În ce priveşte atribuţiile ei — numeroase şi foarte importante — cotidianul egiptean „Al Ahram" sublinia : „Tendinţa spre unificare a căpătat un nou impuls prin stabilirea liniilor directoare pentru politica externă, pentru hotărîrea problemelor păcii şi războiului, garantarea securităţii confederaţiei, unificarea economiei, informaţiilor, învăţămîntului şi cercetării ştiinţifice". Într-adevăr, potrivit prevederilor constituţiei, politica externă va fi unificată şi reprezentanţele diplomatice şi consulare vor fi coordonate. Federaţia va avea competenţă în ce priveşte organizarea şi conducerea apărării şi va avea o politică economică şi financiară comună. „În caz că vor izbucni tulburări în interiorul sau exteriorul unei republici membre — stipulează constituţia — ameninţînd securitatea statului sau a federaţiei, celelalte ţări vor putea interveni fără să le fie făcută o cerere pentru restabilirea ordinii şi securităţii în federaţie".

Autoritatea supremă a federaţiei va fi Consiliul prezidenţial — format din şefii de stat ai republicilor membre — care va alege pe preşedinte al cărui mandat va dura doi ani cu posibilitatea de a fi reînnoit. Consiliul prezidenţial va desemna pe miniştri pentru constituirea unui consiliu ministerial. Va fi creată, de asemenea, o adunare federală legislativă, fiecare din cele trei ţări fiind reprezentată de 20 de membri.

„Proclamarea Federaţiei Republicilor Arabe constituie un nucleu pentru o unificare arabă cuprinzătoare", sublinia ziarul „Al Ahram", menţionînd că ea „lasă uşa deschisă tuturor celorlalte republici arabe care cred în unitatea arabă". În legătură cu aceasta, observatorii apreciază ca posibilă şi chiar apropiată aderarea Sudanului, care de altfel este unul din statele semnatare ale Cartei de la Tripoli.

Paralel cu discuţiile plenare privind proiectul de constituţie, cei trei şefi de state au consacrat o serie de reuniuni examinării diferendului siriano-iordanian, în special, şi a conflictului iordaniano-palestinian, în general, în lumina ultimelor acţiuni de mediere întreprinse de Hassan El Kholi, reprezentantul personal al preşedintelui Sadat şi ministrul saudit, Omar Sakkaf. Recentele incidente de la graniţa dintre Iordania şi Siria ca şi conflictul iordaniano-palestinian au provocat, după cum se ştie, o serie de demersuri şi presiuni pe lîngă Iordania care s-au exercitat pe două planuri : acel al medierii saudito-egiptene şi acel al măsurilor coercitive, din ce în ce mai severe, ilustrate de închiderea frontierelor irako-iordaniană şi siriano-iordaniană, urmată de „suspen-

Preşedinţii Sadat, El Geddafi şi Assad

darea" relațiilor dintre Alger și Amman și care au atins punctul culminant o dată cu ruperea relațiilor diplomatice de către Damasc. Inițiativa acestor presiuni a revenit, de altfel, Libiei și Kuweitului care au suspendat, în urma înfruntărilor iordaniano-palestiniene din septembrie 1970, asistența lor financiară acordată Iordaniei decurgînd din hotărîrile Conferinței arabe de la Khartum din 1967.

Rezonanța diplomatică și politică a conflictului iordaniano-palestinian pe plan interarab a îngreunat simțitor activitatea misiunii de mediere sauditoegiptene. Regele Hussein și liderii palestinieni au acceptat în principiu memorandumul propus de emisarii președintelui Sadat și regelui Feisal. Fiecare dintre cele două părți pune însă o serie de condiții unei acceptări definitive. Suveranul hașemit nu se declară ostil prezenței fedainilor în Iordania, cu condiția însă ca aceștia să staționeze exclusiv în Valea Iordanului, sub controlul permanent al armatei regale, cerînd totodată încetarea oricăror presiuni exercitate asupra țării sale de către alte țări arabe. La rîndul său, rezistența palestiniană — așa cum declara Yasser Arafat — nu acceptă noi negocieri cu autoritățile iordaniene decît în cadrul acordurilor de la Amman și Cairo. În lumina acestor definiri de poziție s-au desfășurat discuțiile conferinței arabe de la Damasc ca și convorbirile avute la Djeddah de președintele Sadat cu regele Feisal.

R. G.

BERLINUL OCCIDENTAL

UN ACT POZITIV

În Berlinul occidental a avut loc cea de-a 33-a întîlnire a ambasadorilor celor patru puteri — U.R.S.S., S.U.A., Anglia și Franța, respectiv Piotr Abrasimov, Kenneth Rush, Sir Roger Jackling și Jean de Sauvagnargues. Recenta reuniune s-a desfășurat la reședința ambasadorului S.U.A., în sectorul american al Berlinului occidental (precedentele au avut loc în clădirea fostului Consiliu de control aliat). După cum se arată în comunicatul difuzat la încheierea întrunirii, ambasadorii au convenit asupra întregului text al unui proiect de acord în problemele Berlinului occidental, care va fi prezentat spre examinare guvernelor lor. Acest rezultat intervine după 17 luni de negocieri (137 ore de discuții). Prima reuniune cvadripartită a avut loc, din inițiativa Uniunii Sovietice, la 26 martie 1970.

Realizarea înțelegerii asupra proiectului de acord privind Berlinul occidental constituie, fără îndoială, un eveniment pozitiv, cu certe implicații și determinări favorabile pentru evoluția climatului politic european și internațional. Adăugîndu-se celorlalți pași care s-au făcut în ultimul an în direcția rezolvării problemelor litigioase de pe continent, proiectul de acord intervenit între cele patru puteri marchează un progres evident pe drumul înlăturării surselor de tensiune existente, spre lichidarea unora din nefastele moștenirii ale „războiului rece".

Act constructiv — reliefînd în mod convingător utilitatea și eficiența tratativelor —, în măsură să favorizeze abordarea și rezolvarea altor probleme în suspensie, de mai mare complexitate, înțelegerea intervenită a trezit în general ecouri favorabile în numeroase țări ale lumii, atît în cercuri politice, cît și în rîndurile opiniei publice. Sprijinind în mod activ orice act împlinit în beneficiul păcii și securității, opinia publică din România apreciază recenta înțelegere drept o importantă contribuție la cauza edificării securității europene, realizării unei atmosfere de destindere și încredere în Europa.

R. P.

O reuniune a ambasadorilor celor patru puteri

SAIGON

FARSA S-A DECONSPIRAT

Zadarnice au fost eforturile ambasadorului american Elsworth Bunker care și-a petrecut săptămîna trecută întîlnindu-se pe rînd cu Nguyen Van Thieu, cu Nguyen Cao Ky și cu Duong Van Minh, pentru a-i convinge să accepte o formulă de natură să salveze cît de cît aparențele. Alegerile prezidențiale fixate pentru 3 octombrie sînt compromise definitiv, nimic nu mai poate disimula ceea ce „The New York Times" numește „farsa spre care împing manevrele stîngace ale președintelui Thieu pentru a-și asigura un nou mandat obținut cu o mare majoritate". Ziarul american pune punctul pe i : „Complicitatea ambasadorului american la aceste manevre, al căror scop a fost de a crea aparența unor alegeri disputate, va face de rîs Statele Unite în fața întregii lumi".

Ironia soartei face ca, la scurtă vreme după publicarea documentelor Pentagonului din care reiese că precedentele Administrații americane au tratat Vietnamul de sud ca pe o provincie guvernată de oameni numiți de fapt de Washington și instalați sau schimbați fără prea multe fasoane de ambasadorul S.U.A., actualul guvern american să fie pus în situația de a acționa aproape fățiș într-un mod similar. O scurtă recapitulare a tribulațiilor preelectorale: inițial, ambasada americană i-a cerut vicepreședintelui Ky (fost prim-ministru, fost comandant al aviației, implicat în toate loviturile și contraloviturile de stat de la Saigon, interesat în egală măsură de manevrele politice și de comerțul cu opiu) să se prezinte pe aceeași listă cu președintele Thieu sau să nu se amestece sub nici o formă în alegeri. Ky s-a decis însă să candideze pe cont propriu. În primăvară, ziaristul american Robert Shaplen căruia Ky îi făcuse confidențe despre relațiile sale cu Thieu scria în „The New Yorker" : „Cei doi oameni par să se deteste acum și cred că nici măcar americanii nu vor fi în stare să-i mai lege unul de celălalt. Dacă americanii vor încerca s-o facă se va putea ajunge la perturbări de tot felul, inclusiv la un haos și o violență asemănătoare cu cele care au urmat răsturnării lui Ngo Dinh Diem, în 1963". Enervat de ambiția lui Ky de a-l înfrunta în alegeri, Thieu a convins așa-zisa Curte Supremă — organism judiciar, după cum se va vedea, foarte „flexibil" — să infirme candidatura lui Ky sub cuvînt că o parte dintre numele consilierilor provinciali care au subscris la această candidatură

figurau și pe lista, depusă în prealabil, a sprijinitorilor lui Thieu. Rămăseseră deci în cursă Thieu și fostul șef al statului, Duong Van Minh, sprijinit de budiști și cercurile neutraliste. Săptămîna trecută, însă, ajungînd la concluzia că jocurile sînt făcute, că s-a pregătit totul pentru trucarea alegerilor, generalul Minh și-a retras candidatura. Acest gest, deplîns oficial atît de ambasadorul american la Saigon cît și de Casa Albă, a determinat o agitație neobișnuită. După ce Bunker a discutat în repetate rînduri atît cu Minh (care n-a revenit asupra hotărîrii lui) cît și cu Thieu și cu Ky, docila Curte Supremă s-a întrunit din nou și a dispus afișarea unei liste revizuite de candidați prezidențiali. Surpriză: pe lîngă numele lui Thieu figura și cel al lui Ky, respins anterior de aceeași Curte Supremă. Explicația oficială : Curtea Supremă „a descoperit între timp" că Thieu a comis o „violare tehnică" a propriei sale legi electorale. Agenția „United Press International" explică însă această revenire a Curții Supreme în felul următor : „Nu încape nici o îndoială că presiunile ambasadorului Bunker au fost cele care au determinat Curtea Supremă sud-vietnameză să-și revoce hotărîrea anterioară și să-i permită lui Ky să candideze contra lui Thieu". Numai că vicepreședintele Ky are acum alte planuri: refuză să mai candideze. El le-a declarat ziariștilor că ambasadorul american l-a rugat insistent sîmbătă să candideze „pentru binele țării", adăugînd în particular că nu e așa de multă vreme de cînd oficialitățile americane l-au tratat „cu o lipsă totală de respect". Se referea, probabil, la presiunile exercitate inițial asupra lui pentru a nu candida pe cont propriu. Descoperind, chipurile, brusc, că „viitoarele alegeri au fost aranjate dinainte" și afirmînd cu emfază „că nu se va preta la sprijinirea unor asemenea manevre", Ky a venit cu o contrapropunere : atît Thieu cît și el să demisioneze de îndată din funcțiile lor, iar conducerea să fie preluată de președintele Senatului, care să organizeze noi alegeri în termen de trei luni. Politician mai abil decît Thieu, Ky a demonstrat în repetate rînduri că este tot atît de lipsit de scrupule ca și acesta în alegerea mijloacelor cu ajutorul cărora să ajungă sau să se mențină la putere. Nu se știe ce nouă carte intenționează să joace în această partidă măsluită. În orice caz, Thieu a supralicitat, și-a dat cărțile pe față, pierzîndu-și astfel în mare măsură utilitatea pentru partea americană. Gafele lui au dezvăluit, în ultimă instanță, că nu a avut niciodată intenția de a permite desfășurarea unei adevărate consultări electorale. Este o dezvăluire dezastruoasă pentru poziția Statelor Unite care continuă să susțină că se află în Vietnamul de sud „pentru a permite poporului sud-vietnamez să-și decidă singur soarta".

Duminică urmează să aibă loc în Vietnamul de sud așa-zise „alegeri parlamentare". Cu începere de la 24 august, toți militarii americani au fost consemnați în cazărmile lor, unde vor rămîne pînă la 3 octombrie „pentru a nu influența alegerile". N-ar fi nevoie. Atîta timp cît ei vor rămîne pe pămînt vietnamez, tot la Washington se va decide cine să guverneze la Saigon.

Felicia ANTIP

RABAT

STRUCTURA NOULUI GUVERN

Într-o analiză a situației interne marocane, după tentativa nereușită de lovitură de stat, revista „Jeune Afrique" avea în vedere posibilitatea ca regele Hassan al II-lea să recurgă la unele revizuiri, pe planul metodelor, gestiunii și aplicării politicii sale, cu sprijinul fracțiunii loialiste a armatei. Într-adevăr, în discursul pronunțat la 4 august, suveranul anunța că, deși orientarea politicii sale nu va suferi modificări, se impune, totuși, adoptarea a o serie de reforme. „Principiile politicii noastre naționale — spunea el — nu se vor schimba. Mijloacele de acțiune, însă, pot fi revăzute". Repeta, de altfel, în termeni foarte asemănători, ceea ce declarase a doua zi după evenimentele din 10 iulie de la Skirat : „Nu-mi voi schimba politica, dar fără îndoială voi schimba unele lucruri în felul de a guverna țara..."

Prima măsură în acest sens a fost instalarea, la 6 august, a unui nou guvern, după demisia colectivă a vechiului cabinet Laraki (în funcțiune din octombrie 1969). Nu este pentru prima oară că șeful statului recurge la o remaniere atît de amplă a guvernului său. De data aceasta însă — remarcă observatorii — se poate discerne voința de schimbări mai radicale. Ea apare înainte de toate în hotărîrea de a acorda prerogative mult mai mari guvernului. O primă consecință a acestei hotărîri este desființarea postului de director al cabinetului regal care, practic, exercita pe lîngă suveran funcțiile de șef de guvern, în realitate fiind a doua personalitate în stat.

Mai redusă decît precedenta (15 miniștri și un subsecretar de stat, față de 28 de miniștri și 5 subsecretari de stat), noua echipă guvernamentală a fost constituită în perspectiva punerii în aplicare a unui vast program de acțiuni economice și sociale. Noul cabinet are un caracter „provizoriu și tranzitoriu", membrii săi dispunînd de un an de zile pentru elaborarea unui program axat pe problemele învățămîntului, dezvoltării economiei, reformei administrației și justiției. „El va trebui să asigure o justă repartiție a bogățiilor țării..., să pună în funcțiune un aparat administrativ eficace care să servească în mod echitabil pe toți cetățenii și să-i pună la adăpost de orice abuz de putere", declara regele Hassan al II-lea, definind obiectivele acestui program.

Deși se aștepta o „reînnoire" mai radicală a echipei guvernamentale — în sînul căruia figurează 11 membrii din vechea formațiune ministerială și doar 5 noi personalități — observatorii subliniază hotărîrea — mai accentuată decît în trecut — a suveranului de a se înconjura de „tehnocrați". Se remarcă în această ordine de idei că noul premier, Mohamed Karim Lamrani (fost ministru de finanțe) va gira și problemele economiei, domeniu în care excelează; sub conducerea lui, societatea națională, „Oficiul șerifian al fosfaților" a atins un nivel record de expansiune. Se remarcă, în sfîrșit, că generalului Mohamed Oufkir — care de șapte ani deținea portofoliul ministerului de interne — i-au fost încredințate funcțiile de ministru al apărării și șef al statului major al forțelor armate regale.

George RADU

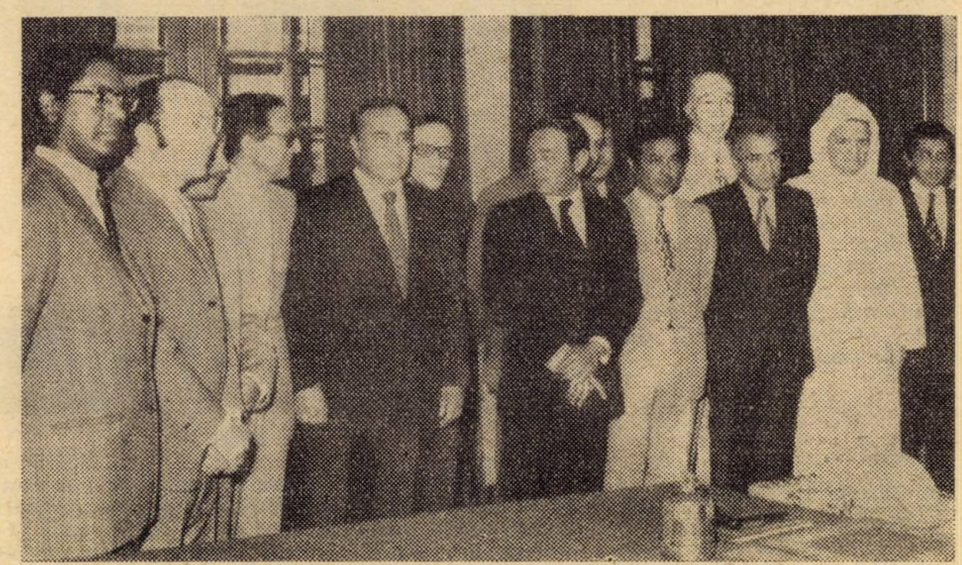

Suveranul marocan în mijlocul membrilor noului guvern

DIN SURSE...

Sondaj

Potrivit unui nou sondaj întreprins în rîndurile opiniei publice britanice și publicat de „Financial Times", numai 34 la sută dintre persoanele interogate s-au pronunțat în favoarea aderării Marii Britanii la Piața comună. 85 la sută și-au exprimat totuși convingerea că guvernul va semna tratatul de la Roma.

Pedeapsa...

...la închisoare pe viață, pronunțată la 31 martie împotriva locotenentului William Calley pentru rolul avut în masacrul de la My-Lai, a fost redusă la 20 de ani de detenție. Hotărîrea aparține generalului Albert Connor, comandantul Armatei a treia de care depinde Fort Tenning, locul unde Calley a fost condamnat. Comunicînd presei această hotărîre, Departamentul apărării al S.U.A. a precizat că ea constituie doar o primă etapă în lunga procedură de revizuire a procesului.

Potop

Anul trecut — scrie „Die Zeit" — delegațiile acreditate la O.N.U. au trebuit să citească zilnic 650 de pagini dacă doreau să se țină la curent cu totalitatea lucrărilor Organizației. În 1980 vor trebui să citească în medie 750 de pagini. Asupra problemei acestui potop de hîrtii s-a întocmit la sediul O.N.U. un studiu. Mărimea studiului... 127 de pagini.

Manechin

Pentru prima oară în istoria diplomației — transmite „Associated Press" — un manechin a fost numită ambasadoare. Este vorba de principesa Elizabeta a Ugandei, desemnată de generalul Idi Amin, actualul șef al statului, ambasadoare itinerantă a țării sale. Frumoasa descendentă a uneia din cele patru foste familii regale ugandeze a studiat dreptul la Cambridge, dar s-a lansat ca manechin și actriță. Noua ambasadoare își are reședința la New York, unde lucrează în cadrul... unei mari case de mode.

Șeful...

...diplomației vest-germane, Walter Schell — anunță „Die Welt" — va face o vizită oficială în Republica Irlanda, între 13 și 15 septembrie.

Suez

30 de țări africane, inclusiv R.A.U., care asistă la cea de a 6-a reuniune mixtă de la Geneva a Comisiei Economice O.N.U. pentru Africa și a O.U.A., au semnat o rezoluție asupra transporturilor maritime, în care se constată că închiderea Canalului de Suez a avut „consecințe nefaste asupra schimburilor comerciale ale unora dintre ele și dezavantajează eforturile lor economice în general". Semnatarii rezoluției recomandă discutarea acestei probleme în cadrul reuniunii miniștrilor de externe africani care urmează să aibă loc în octombrie la Addis Abeba.

CU FAMILIA...
Cunoscutul explorator britanic Wally Herbert, despre care se spune că se simte „cu adevărat acasă" numai printre ghețurile Arcticii sau Antarcticii, pregătește o nouă expediție. El intenționează să trăiască timp de un an în insula Herbert (coincidență de nume !), situată la 18 mile de coasta de nord-vest a Groenlandei, alături de cei 70 de eschimoși localnici, și să filmeze scene din viața lor. (Insula Herbert e cea mai nordică așezare de eschimoși). De astă-dată, exploratorul va lua cu el soția și fetița

REFUZ
Convocat de un mare juriu federal pentru a depune mărturie în cazul Ellsberg, Anthony Russo (stînga) a refuzat. Fost coleg de serviciu cu Daniel Ellsberg (dreapta), Russo a declarat că e mîndru să se afle alături de omul care a făcut posibil să ajungă la cunoștința opiniei publice documentele secrete ale Pentagonului privind istoricul agresiunii S.U.A. în Vietnam. În urma acestui gest curajos, Russo a fost arestat

Vizită

Agenția „France Presse" anunță că regina Iuliana a Olandei și prințul Bernhard vor întreprinde între 26 august și 5 septembrie o vizită oficială în Indonezia, după ce au fost oaspeții regelui Bhumibol și reginei Sirikit ai Tailandei.

Unități

Guvernul federal al Canadei — scrie „Le Monde" — a hotărît crearea a 457 de „unități de limbă franceză" în administrația canadiană : 330 situate în Québec, celelalte fiind repartizate în alte patru provincii. Salariații lor vor folosi limba franceză pentru comunicațiile interne și în relațiile cu organismele oficiale.

Excludere

Este aproape sigur că Republicii Africa de Sud nu i se va permite să participe la viitoarele Jocuri Olimpice de la München, a declarat într-o conferință de presă Willi Daume, președintele Comitetului de organizare a Jocurilor Olimpice — ediția 1972.

Exil

Fiica lui Duvalier, Marie-Denise Dominique — de ani de zile eminența cenușie a politicii haitiene — a fost exilată de fratele ei, Jean Claude Duvalier, urmașul lui „Papa Doc" la președinția țării, scrie ziarul „Haiti Observateur", editat la New York. Marie-Denise a plecat spre Paris, unde soțul ei este ambasador.

Incredibil

Dintr-o 100 de americani interogați de un grup de experți în anchete fulger, numai 25 la sută au fost în stare să-și amintească de numele primului astronaut care a pus piciorul pe Lună, scrie revista „Tempo". Fapt cu atît mai de necrezut cu cît ancheta a fost efectuată... la Houston.

Barnard

„Cînd efectuez un transplant, mă gîndesc înainte de toate la pericolul în care s-ar afla pacientul dacă nu l-aș opera și nu la pericolul că reputația mea ar suferi dacă operația n-ar reuși", a declarat revistei „Epoca", Christian Barnard.

Rubrică realizată de
Rodica GEORGESCU

IMPLICAȚIILE CRIZEI DOLARULUI

„Să înlăturăm sperietoarea devalorizării". Președintele Nixon a pronunțat aceste cuvinte în discursul în care a anunțat măsurile adoptate de Administrația sa în vederea „contracarării speculațiilor asupra dolarului pe piețele monetare occidentale și în vederea combaterii inflației și șomajului pe plan intern". Este, în întreaga perioadă postbelică, pentru prima dată cînd autoritățile americane, la chiar nivelul cel mai înalt, vorbesc despre un lucru pe care mulți economiști și specialiști occidentali îl considerau normal și necesar, pe care oficialități din Occident îl solicitau, dar pe care autoritățile americane refuzau cu obstinație chiar să-l evoce ca posibilitate — devalorizarea dolarului. *„Ficțiunea după care nimic fundamental nu s-a schimbat în sistemul internațional de plăți* — apreciază comentatorul ziarului „Le Monde" — *a dispărut o dată cu discursul președintelui Nixon, care marchează sfîrșitul unei perioade din istoria monetară. Pe lîngă embargoul asupra exporturilor de aur ale Statelor Unite, impunerea unei suprataxe de 10 la sută asupra importurilor industriale apare ca echivalentul, sau aproape echivalentul, devalorizării dolarului".*

Și dacă măsurile autorităților americane au fost luate nu atît din considerente externe ci, în primul rînd, din considerente de ordin intern (vezi „Lumea" nr. 35/1971), rolul de „valută-cheie" al dolarului a făcut ca aceste măsuri să determine, mai degrabă, incidențe și implicații profunde în planul sistemului valutar capitalist, în întreg ansamblul relațiilor economico-politice interoccidentale.

Avînd în vedere conținutul lor de fond (suspendarea convertibilității în aur a dolarului, instituirea unei suprataxe de 10 la sută asupra importurilor), numeroși economiști și comentatori occidentali văd în acestea chiar o încercare a autorităților americane de a-și rezolva probleme interne pe seama partenerilor occidentali, transferînd asupra lor cel puțin o parte din efortul economico-financiar. Este exact sensul referirilor din luările de poziție occidentale, ale oamenilor politici, economiștilor sau comentatorilor de presă, privind „reînvierea protecționismului american", „blocarea relațiilor comerciale" de către S.U.A., „necesitatea unor riposte hotărîte" din partea celorlalte țări. *„Măsurile adoptate, sînt în contradicție cu runda Kennedy și cu alte eforturi de liberalizare a comerțului mondial"* (premierul suedez Olof Palme). *„Suprataxa de 10 la sută asupra mărfurilor este în opoziție cu regulamentele GATT"* (ministrul austriac al comerțului). *„Hotărîrea este inacceptabilă pentru Canada"* (Jean Luc Pepin, ministrul industriei și comerțului al Canadei). *„Nu este loial să schimbi regulile jocului atunci cînd ești pe cale să pierzi"* (Ralf Dahrendorf, membru al Comisiei executive a Pieței comune). *„Combinînd hotărîrea asupra dolarului cu taxa de 10 la sută asupra importurilor plus o clauză «cumpărați mărfuri americane» ca o condiție a degrevării taxei de 10 la sută asupra importurilor, președintele poate da o lovitură prea serioasă partenerilor comerciali ai țării"* (Wall Street Journal"). *„Hotărîrile lui Nixon și ale statului său major constituie o declarație de război: făcută muncitorilor, desigur, inclusiv acelora din S.U.A. (...) Dar și o declarație de război economic făcută celorlalte țări: nu numai Japoniei, dar și popoarelor din Europa (...) Planul Nixon nu vizează altceva, în definitiv, decît să arunce o parte a șomajului din S.U.A. asupra celorlalte țări"* („L'Humanité"). *Caracteristica măsurilor lui Nixon care ne îngrijorează cel mai mult este suprataxa temporară de 10 la sută asupra importurilor. Țările Pieței comune au făcut aluzie la represalii și există primejdia ca alianța americană cu Japonia să iasă și mai mult slăbită din această nouă încercare* („New York Post"). *„Pericolul care ar trebui evitat acum este o repliere generală spre blocuri economice divizate prin bariere vamale și restricții monetare"*. („The Times"). Partenerii afectați par a fi, însă, decișI să ia contramăsuri și, în context, s-ar putea reitera posibilitatea declanșării unui adevărat război comercial, în principal, în „triunghiul" S.U.A.-C.E.E.-Japonia, s-ar putea prevedea o înăsprire a confruntărilor economice interoccidentale, cu toate reflexele lor politice. Cunoscutul comentator al Agenției U.P.I., K.C. Thaler, apreciază că *„există posibilitatea ca actuala criză și efectele sale asupra economiilor europene să ducă la o înstrăinare între Europa și S.U.A."*.

(Din **Morning Star**)

Însuși președintele Nixon recunoaște, în mod deschis, că măsurile pe care le-a adoptat încearcă să transfere asupra partenerilor o parte din efort, prezentînd aceasta ca o necesitate dictată de restructurările în raportul de forțe interoccidentale, de faptul că „alte națiuni au devenit puternice pe plan economic", că ele „au devenit concurenți puternici". Referindu-se la suprataxa de 10 la sută, președintele Nixon a arătat că aceasta va permite ca „produsele americane să nu fie dezavantajate ca urmare a unor rate de schimb inechitabile. Cînd tratamentul inechitabil va lua sfîrșit, taxa asupra importurilor va fi și ea ridicată". Referirea vizează direct acele țări — în principal R.F.G., Japonia — care, pe baza dezvoltării lor și ca urmare a ritmurilor inflaționiste mai reduse în ultimul timp, au în prezent monede „subevaluate" față de cursul oficial, ceea ce le dă o ascendență comercială. Lichidarea „tratamentului inechitabil" înseamnă, de fapt, o invitație adresată țărilor respective de a-și compromite (printr-o revalorizare a monedelor lor) această ascendență, în scopul de a oferi dolarului din ce în ce mai depreciat posibilitatea de a se redresa. Aceste țări sînt, însă, tot mai puțin dispuse să procedeze astfel. Ce reprezintă, în fond, introducerea cursului fluctuant pentru marca vest-germană decît refuzul R.F.G. de a „importa" inflația din S.U.A. prin susținerea cursului oficial al dolarului pe propria piață ?

Este contextul în care partenerii occidentali ai S.U.A. au primit cu vădită și declarată reticență măsurile americane, care, pe lîngă faptul că îi va afecta direct, caută să lase în continuare acestora sarcina de a-și „ajusta" paritatea monedelor lor (prin devalorizări și, mai ales în cazul de față, prin revalorizări) în funcție de „etalonul-dolar", ale cărui privilegii esențiale ar rămîne neatinse. „Trebuie — spunea președintele Nixon — să apărăm poziția dolarului american ca pilon al stabilității monetare pe întreg cuprinsul lumii" ; „ar fi o eroare ca S.U.A. să renunțe la eforturile de a fi prima putere a lumii". Pe baza potențialului economic pe care l-au dobîndit, partenerii S.U.A. nu par să mai fie, însă, de acord să accepte, fără ripostă, dominația economică politică și financiară a Statelor Unite.

„Au trecut timpurile — afirmă Michel Garibal în cotidianul marii finanțe franceze «Les Echos» — *în care S.U.A. puteau să contemple cu superbă indiferență, de la înălțimea puterii lor, agitația monetară, considerînd că ea nu va afecta niciodată dolarul deoarece el era pilonul sistemului"*. De mulți ani arată Mario Ferrari Aggradi, ministrul Trezoreriei, Italia a susținut că este imposibil de acceptat un sistem monetar bazat pe „o ierarhie a națiunilor", în care anumite state au dreptul să finanțeze nelimitat deficitul balanțelor lor de plăți, în virtutea faptului că devizele lor naționale sînt considerate monede de rezervă, iar altele sînt obligate să-și restabilească prompt echilibrul balanței de plăți externe imediat ce rezervele lor în aur și devize convertibile sînt reduse dincolo de anumite limite. *„O reformă durabilă a sistemului monetar nu poate fi impusă prin forță principalilor aliați ai Americii. Negocierea pe care o prevede președintele Nixon trebuie să fie o negociere reală, nu o serie de ultimatumuri"* („New York Times"). *„Va fi necesar să se construiască un sistem în care dolarul, deși ocupînd un loc deosebit să nu mai fie unicul stăpîn"* („Paris Jour"). *„Experiența îndeamnă să nu se încredințeze unei monede naționale rolul de monedă internațională"*. („Il Messagero"). În acest cadru al contestării privilegiilor dolarului și al necesității unor reforme în sistemul valutar care să prevadă tocmai eliminarea acestor privilegii, se înscriu puternicele confruntări economice și politice care opun, în actuala criză valutară, Statelor Unite celelalte țări occidentale.

Deși tind să prezerve pozițiile dolarului, autoritățile americane nu pot să nu le recunoască reculul. Ce reprezintă, în fond, suspendarea convertibilității în aur a monedei americane ? Ce reprezintă, de fapt, instituirea supratаxei de 10 la sută asupra importurilor precum și prevederea posibilității ca dolarul să „fluctueze" pe pieţele externe (cu alte cuvinte cursul său să fie stabilit de jocul liber al cererii și ofertei) decît devalorizarea „de facto" a dolarului ? *„A schimba paritatea monedei americane* — subliniază «Les Echos» — *apare de-acum înainte ca un lucru posibil, și aceasta e încă o victorie a adevărului asupra unor mituri"*.

În orice caz, suspendarea convertibilității în aur a monedei americane ca și prevederea posibilității unui curs fluctuant al dolarului pe pieţele externe dă o lovitură puternică sistemului valutar-occidental, între ale cărui principii de bază figurează, încă de la înființare, posibilitatea convertirii în aur a „pivotului" acestui sistem și fixitatea cursurilor valutare.

Faptul că actuala criză valutară angajează în centrul disputelor S.U.A., de o parte, și celelalte țări occidentale, de altă parte, nu înseamnă că acestea din urmă s-ar afla pe o platformă comună. Interesele sînt diferite. Ca urmare, diferite sînt și pozițiile. Întrunit de urgență, în urma măsurilor americane, tocmai pentru a conveni asupra unor acțiuni corelate, Consiliul ministerial al Pieței comune a eșuat în această încercare. În principal, viziunile și pozițiile complet opuse, franceză și vest-germană, nu au putut fi conciliate și, în consecință, o strategie unică nu a putut fi stabilită. Marca vest-germană, ca expresie a poziției guvernului de la Bonn favorabilă unei flexibilizări a cursurilor de schimb, va continua să fluctueze. Dimpotrivă, francul francez, ca expresie a poziției Parisului, favorabilă menținerii unor parități fixe, nu va fluctua. *„Cei șase* — comenta France Presse — *au demonstrat că sînt incapabili să se pună de acord asupra unei politici monetare europene. Întreaga construcție comunitară este grav amenințată și în cazul în care nici întrunirea «ultimei șanse» de la 13 septembrie nu va da nici un rezultat, Comunitatea Europeană ar putea risca să nu se mai poată ridica"*. Afirmîndu-și, la rîndu-i, propria poziție, Japonia refuză o revalorizare a yenului sau o condiționează de exceptarea mărfurilor nipone de la prevederile supratаxei de 10 la sută.

O avalanșă de propuneri și sugestii a fost făcută în privința unei reforme a sistemului valutar capitalist, reformă care în prezent pare aproape tuturor în Occident ca absolut necesară. Abundă, însă, soluțiile tehnice, care nu merg la esența fenomenelor. *„Accentul pus în prezent asupra unor soluții tehnice* — apreciază «New York Times» — *pentru a se reglementa ceea ce este esențialmente o problemă politico-economică, ar putea agrava criza în loc s-o rezolve"*.

Actuala criză valutară, în cadrul căreia — după cum se exprima comentatorul ziarului „Paris Jour" — *„rareori haosul a fost mai mare, nimeni neștiind bine la ce se poate aștepta"*, pune încă o dată în evidență instabilitatea crescîndă a sistemului valutar capitalist — la rîndu-i, oglindă a instabilității economiei capitaliste, a inegalității dezvoltării ei, a incapacității sale de a asigura o dezvoltare echilibrată, a ascuțirii contînue a contradicțiilor economice și politice interoccidentale.

Ilie ȘERBĂNESCU

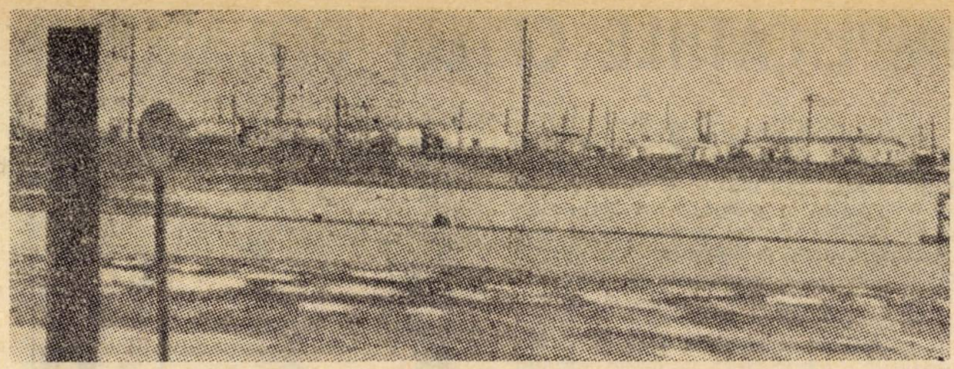

BAZA DE LA KEFLAVIK
O sursă de puternice resentimente din partea populației islandeze

DEFECȚIUNI LA FLANCURILE N.A.T.O.

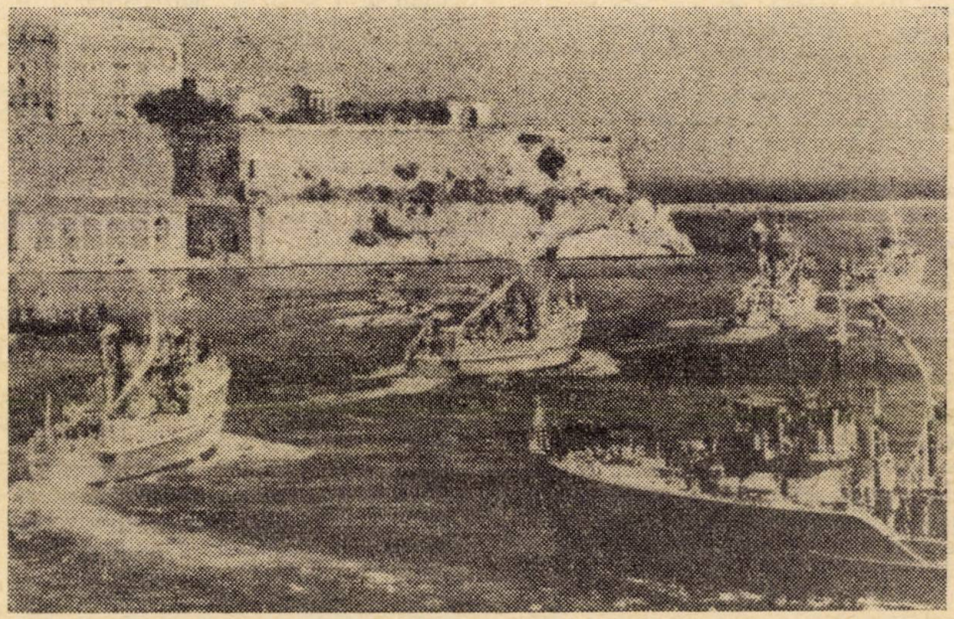

NAVE N.A.T.O. ÎN PORTUL LA VALETTA
Oaspeți nedoriți...

Strategii organizației nord-atlantice întrevăd, cu mărturisită îngrijorare, perspectiva unui N.A.T.O. fără două insule, Malta (330 000 locuitori) și Islanda (200 000) nu mai vor să suporte servituțile militare și de tot felul impuse de N.A.T.O. Nordicii islandezi și meridionalii maltezi împărtășesc același sentiment. Cele două insule vor să arate că pot trăi fără — sau cu cît mai puțin — N.A.T.O. la ele acasă. Aproape simultan, guvernele islandez și maltez au acționat în virtutea aceluiași gînd (vezi „Lumea" nr. 26, 28, 30).

După 12 ani de conducere conservatoare, premierul islandez Olafur Johannesson revine la putere în fruntea unei coaliții formată din partide cu orientare de stînga, între care și comunist (Alianța poporului). Prima declarație de principiu : Islanda nu mai vrea să găzduiască forțe militare străine pe teritoriul său. Și, prima aplicație practică : guvernul anunță dorința sa de „a denunța sau revizui" acordul încheiat cu Statele Unite privind folosirea bazei militare americane de la Keflavik, situată la 50 km de capitala țării, Reykjavik. În următorii patru ani, deci pînă la consumarea actualei legislaturi, cei 3 700 de militari americani vor trebui să părăsească insula.

În Malta, raporturile cu N.A.T.O. s-au clarificat mai tranșant. (Spre deosebire de sora ei îndepărtată, insula din Mediterană nu e membră a N.A.T.O.). Și aici misiunea a revenit unui cabinet nou, de stînga. Reîntors, după 13 ani, la conducerea țării, premierul laburist Dom Mintoff îl expulzează pe amiralul Gino Birindelli, comandantul forțelor navale din sectorul sud-european al N.A.T.O., iar, la puțin timp, întreg cartierul general N.A.T.O. al forțelor navale din Mediterană (Navsouth) este nevoit să părăsească insula. Și amiralul și cartierul său general (300 de angajați) se vor stabili, probabil, la Bagnoli, lîngă Neapole.

În același timp, premierul maltez pune sub semnul întrebării însăși existența bazei militare britanice, de obîrșie colonială (veche de 170 ani), din La Valetta. Căci, în fond, după păre-

rea lui Dom Mintoff, de aici a pornit tot răul. N.A.T.O. s-a instalat în insulă prin bunăvoința Londrei și bunacredință a Maltei. Sau, cu cuvintele purtătorului de cuvînt al premierului maltez: „Este ca la o masă între prieteni de afaceri, care se invită reciproc: unul vine, prima oară, singur, iar celălalt vine, pe urmă, cu toate rudele de toate gradele".

Acum, ca să evite soarta prietenilor săi din comandamentul N.A.T.O. evacuat, Londra va trebui să-și majoreze substanțial contribuția financiară pentru staționarea celor 2 850 soldați britanici din La Valetta (2 000 aparținînd lui „Royal Air Force", 600 — armatei terestre și 250 lui „Royal Navy"). Tratativele sînt în curs, și nimic nu pare să indice că ele se vor solda cu un compromis rapid și facil. Londra propune 8,5 milioane de lire pe an, în timp ce guvernul maltez reclamă o sumă în valoare de aproximativ 30 milioane lire; ceea ce a obligat autoritățile de la Whitehall să ceară sprijinul financiar al aliaților săi din N.A.T.O. (care, pînă în prezent, se dovedesc însă prea puțin dispuși să-l acorde). Paralel cu negocierile anglo-malteze se are în vedere și o revizuire de ansamblu a relațiilor Maltei cu N.A.T.O. De notat că vasele militare ale Pactului nord-atlantic au acces în porturile malteze numai pe baza acordurilor încheiate cu Marea Britanie. Este, astfel, simptomatic că, în ultima vreme, un grup de nave ale flotei a 6-a americane din Mediterană au fost nevoite să-și amîne vizitele plănuite.

Și în cazul Maltei, și în cel al Islandei sentimentul de dezangajare față de tutela N.A.T.O. și de profundă aversiune față de prezența militară străină are autentice rădăcini populare. Cînd, astăzi, premierul Dom Mintoff ia hotărîri care pun serios în cauză relațiile Maltei cu Marea Britanie, el nu face altceva decît să urmeze logica unei evoluții politice și a unei stări de spirit care se conturau mai demult. Încă din 1956, ca șef al primului său guvern, Dom Mintoff declanșa o aspră dispută, privind compensațiile financiare ale bazei britanice, cu guvernul condus de Anthony Eden. Iar, în 1959 putea declara, în consens cu o larg răspîndită amărăciune în rîndurile maltezilor: „Forțele N.A.T.O. au sosit. Ele sînt egoiste și se interesează numai ca privilegiile lor de a importa fără vamă automobile, mobile și whisky să rămînă neștirbite; și nici măcar nu le pasă dacă maltezii suferă". O dată cu anul independenței — 1964, relațiile Maltei cu Anglia intrau într-o fază de lentă dar continuă deteriorare. Cabinetul conservator („naționalist") al lui Borg Olivier a pregătit, în multe privințe, terenul, pentru acțiunea energică a urmașului său laburist. Cînd, în 1967, din motive financiare, guvernul britanic al lui Harold Wilson anunța decizia sa unilaterală de a-și retrage o mare parte din personalul militar și instalațiile de pe insulă, Borg Olivier — susceptibil, desigur, la soarta celor 6 500 de angajați maltezi ai bazelor britanice — declara că Anglia a „violat serios" tratatul militar încheiat în 1964 cu Malta și, în consecință, profitînd de ocazie, cerea (fără succes) majorarea compensației financiare. Drept care reclama, în cele din urmă, „abandonarea imediată a drepturilor, privilegiilor și facilităților de care Anglia dispune în insulă". N-a insistat însă. Atmosfera era, totuși, creată, iar Dom Mintoff, revenit la conducerea guvernului, a putut acum să precizeze: „Situația forțelor britanice din Malta trebuie să fie reglementată prin aranjamente noi care să asigure suveranitatea Maltei". Este, de altfel, și obiectivul fundamental al noului guvern maltez angajat în actualele negocieri cu Londra. Și, e de presupus că Anglia va fi, cu timpul, nevoită să recunoască, și la vest de Suez, aceeași identitate de sentimente naționale pe care a fost obligată să o accepte la est de Suez.

Aceeași logică — a promovării unei atitudini suverane — determină, în fapt, și atitudinea Maltei față de N.A.T.O. „Poziția N.A.T.O. este și mai fragilă decît cea a forțelor britanice — declara, la 30 iunie, guvernul maltez. N.A.T.O. nu dispune decît de permisiunea provizorie și limitată care ar fi

DOM MINTOFF
„Sînt necesare aranjamente care să asigure suveranitatea Maltei"

trebuit să ducă la aranjamente care n-au fost însă niciodată încheiate..." Situația era de natură să-l facă și pe un militar cum este Roselli Lorenzini, șeful statului major al marinei italiene și fost comandant al forțelor navale sud-europene ale N.A.T.O., să admită că, în perioada funcționării sale în Malta, „s-a găsit de mai multe ori în dificultate, fiind conștient că maltezii ignorau totul despre activitatea continuă a unui comandament care nu era decît găzduit de o țară independentă și suverană". În esență, conflictul actual și antecedentele sale luminează strădania diplomatică a unei țări mici pentru punerea în valoare a prerogativelor ei suverane, proces care s-a conturat, în mod progresiv, din momentul proclamării independenței, în urmă cu șapte ani.

Aceeași tendință stă și la originea recentei evoluții de politică externă islandeză. În condiții specifice, Islanda — care nu posedă armată națională — a trăit sub imperiul „scutului american" din primii ani de după război. De fapt, este vorba de o prelungire ad-hoc a staționării trupelor S.U.A., sosite pe insulă încă din iunie 1941, în baza unui acord care, inițial, prevedea retragerea oricăror forțe străine după război. Mai mult: prelungirea riscase, conform unei cereri americane exprese (din 1 octombrie 1945), să se extindă la o perioadă de 99 de ani, pentru trei din bazele americane existente, dacă guvernul islandez — care de-abia proclamase, în urmă cu un an, independența deplină a țării — nu s-ar fi opus energic, sub presiunea unor mari demonstrații populare. Urmează o perioadă de anevoioase tratative, care, sub influența intrării Islandei în N.A.T.O. (30 martie 1949), se soldează, în 1951, cu actualul acord militar privind baza americană la Keflavik, acord pe care astăzi premierul Johannesson dorește să-l denunțe.

Indiferent de orientarea lor, diversele guverne ce s-au succedat la putere au trebuit, fiecare, să facă față unor puternice resentimente ale populației islandeze față de prezența militară americană. Răceala cu care soldații americani sînt priviți de islandezi îl făcea, în 1964, pe un reporter de la „New York Times" să descrie stațiunea militară de la Keflavik ca o „bază frigidă" în toată accepțiunea cuvîntului. Dese fricțiuni și incidente neplăcute între islandezi și locuitorii în uniformă ai coloniei militare străine au creat o atmosferă destul de încordată în relațiile americano-islandeze. De pildă, chiar și fostul guvern (conservator) a fost nevoit, răspunzînd doleanțelor populației, să ceară autorităților militare americane să utilizeze stația de televiziune de la Keflavik exclusiv pentru personalul bazei, în intenția de a evita orice interferențe nedorite cu emisiunile postului de televiziune național. Despre cît de puțin agreată este conviețuirea cu militarii americani vorbesc și o serie de romane islandeze scrise de autori cunoscuți, precum Gudbergur Bergsson.

Toți acești factori — interni și externi — au determinat în Islanda ca, de altfel, și în Malta, o nouă dinamică a politicii internaționale promovate de cele două noi guverne, exprimînd, în general, o mai mare autonomie față de rigorile impuse de apartenența sau de legăturile cu organizația militară a N.A.T.O. Aceasta se traduce, în ultima vreme, printr-o mai intensă activitate diplomatică și printr-o declarată aderiune la ideea securității europene. Și într-un caz, și în celălalt — observa un comentator de la „Relazioni Internazionali" — se dezvoltă „aceeași tendință centrifugă față de blocurile militare, determinată de afirmarea mai viguroasă a propriei independențe și de speranța renăscută că acordurile asupra securității colective pot oferi securității naționale soluții mai puțin precare, periculoase și compromițătoare decît cele derivînd din politica blocurilor antagonice".

Această evoluție este cu atît mai semnificativă cu cît ea este sprijinită printr-o diversitate de opțuni — fie ele uneori, chiar limitate, sau cu un caracter specific cum e cazul Maltei sau al Islandei — dar al căror resort determinant este, în fond, aceași tendință națională de dezangajare față de N.A.T.O., de împotrivire față de prezența trupelor sau bazelor militare străine de pe teritoriile naționale, curent de opinii care se manifestă, în ultima vreme, cu un dinamism și o eficacitate sporită în așa fel încî el își găsește, deseori, un reflex diplomatic în cadrul multora din guvernele occidentale.

Fenomenul — constatat astăzi în cadrul acțiunii unor state ca Malta sau Islanda, observat, încă în urmă cu cinci ani, o dată cu răsunătoarea decizie a Franței de a părăsi organismul militar integrat al N.A.T.O., vizibil în politica de dezangajare militară a unei țări precum Canada, sau de rezerve marcate și critici față de N.A.T.O. cum este cazul țărilor scandinave — luminează, în esență, criza politică și de structură prin care trece organizația militară occidentală.

Radu PASCAL

MOSCOVA

UN VAST PROGRAM AL CONSTRUCȚIEI DE LOCUINȚE

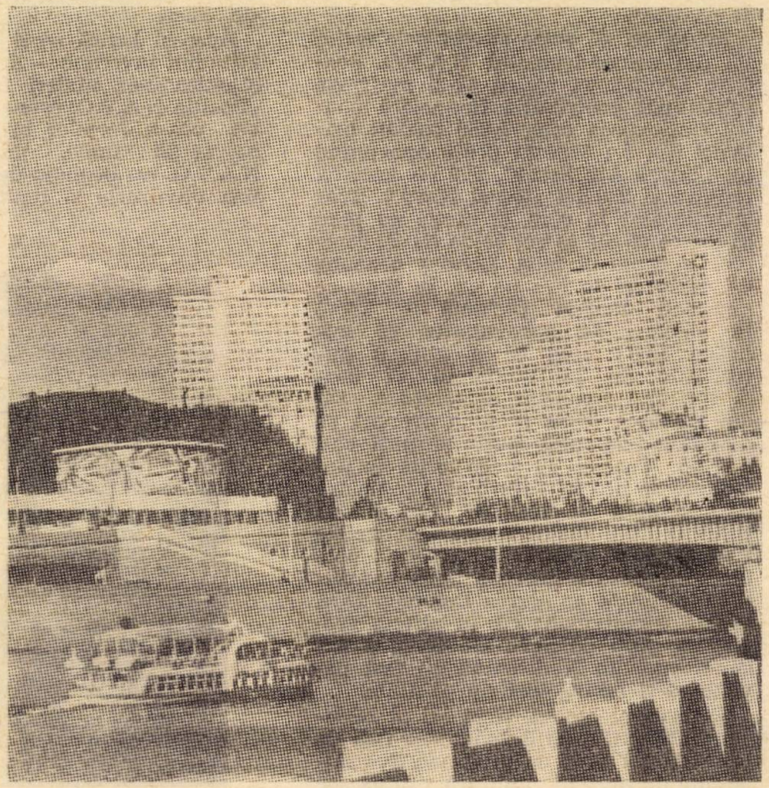

MOSCOVA
Noi ansambluri arhitectonice

Una din remarcabilele tendințe ale programului actual de construcții din U.R.S.S. îl constituie următorul fapt : construcțiile de locuințe noi se desfășoară într-un ritm mai rapid decît creșterea populației. Este un fenomen al realității sovietice izvorînd din politica partidului comunist și a guvernului sovietic, îndreptată spre continua ridicare a nivelului de trai al poporului. Propunîndu-și să asigure într-un termen cît mai optim fiecărei familii o locuință individuală prevăzută cu tot confortul necesar, partidul și guvernul au elaborat un vast program al construcției de locuințe, program aflat în curs de aplicare.

Pentru a marca realizările obținute în acest domeniu, direcția și preocupările actuale, ca și perspectivele pentru viitorul apropiat am solicitat — în cursul unei recente călătorii la Moscova — opiniile directorului Institutului Central de cercetare științifică pentru proiectarea construcțiilor de locuințe, arhitect BORIS RUBANENKO.

— Îmbunătățirea continuă a nivelului de trai material și cultural al tuturor cetățenilor sovietici a fost o sarcină pusă încă de Lenin imediat după Revoluția din Octombrie cînd, pentru prima oară, această problemă a căpătat un caracter profund social. Pe măsura îndeplinirii planurilor cincinale, această sarcină se realiza cu tot mai mult succes prin metode și mijloace noi, socialiste, ea devenind extrem de stringentă în special după cel de-al doilea război mondial.

Pentru a ilustra pe scurt realizările obținute în acest domeniu în ultimii ani, aș menționa cîteva cifre. Dacă în perioada 1961—1965 s-au dat în folosință 490,6 milioane metri pătrați de suprafață utilă, în cursul celui de-al 8-lea plan cincinal (1966—1970) s-au construit 518 milioane metri pătrați. Aceasta a permis unui număr de 55 milioane de locuitori să se mute în apartamente noi. Numai în ultimii zece ani circa jumătate din populația orașelor și-a îmbunătățit considerabil condițiile de locuit. În medie zilnic moscoviții primesc 300 de noi apartamente, leningrădenii 100 de apartamente și locuitorii Kievului 80 de apartamente.

Actualul program de construcții de locuințe din Uniunea Sovietică — care cuprinde și satul și orașul — are ca trăsătură caracteristică și multilateralitatea lui. Astfel, el cuprinde reconstruirea și reînnoirea vechiului fond de locuințe, construirea de noi suprafețe de locuit și chiar de orașe întregi. Doar în ultimii cinci ani pe harta țării noastre au apărut peste 100 de orașe noi, apariția lor fiind strîns legată de dezvoltarea noilor regiuni economice pornind de la zăcămintele descoperite și a marilor construcții industriale. Așa a apărut orașul celor ce extrag cositor și aur în Ciukotka-Perek, orașul petrochimiștilor din Tataria-Nijnekamsk, cele mai tinere orașe : al energeticienilor — Novolukoml și al creatorilor de automobile — Togliatti, ambele amplasate în Bielorusia. Legat de aceasta arhitecții și constructorii sovietici în elaborarea proiectelor lor de perspectivă țin cont de extrema diversitate a condițiilor naturale și climaterice ale țării noastre.

— V-aș ruga, în legătură cu aceasta, să ne vorbiți și despre programul de construcție și reconstrucție a Moscovei.

— Despre Moscova se poate spune că este orașul „locuințelor noi". În anii puterii sovietice s-au investit în dezvoltarea capitalei noastre circa 30 de miliarde de ruble. În fiecare zi, constructorii dau moscoviților 5—6 case cu mai multe etaje, iar anual circa 120 000 de apartamente. Numai în cursul anului 1970 s-au dat în folosință 240 000 de apartamente noi. În aceeași perioadă s-au deschis porțile a 400 de magazine, 67 de școli și 50 de policlinici.

În ultimii ani s-a desfășurat o muncă uriașă pentru elaborarea unui plan general de reconstrucție și construcție a Moscovei, plan aprobat recent de conducerea de partid și de stat. Acest plan ține cont de creșterea simțitoare a populației, teritoriul capitalei rămînînd practic în actualele lui granițe. Un accent deosebit se pune de aceea pe crearea și dezvoltarea microraioanelor — ansambluri de blocuri între 12—16 etaje care să cuprindă tot complexul de dotări social-edilitare și culturale. Centrul capitalei va fi amplasat pe rîul Moscova, de la Kremlin pînă în sud-vestul orașului, iar din centru vor porni magistrale largi în multiple direcții.

În continuare, interlocutorul nostru abordează problema tendințelor actuale,

moderne în construcția de locuințe — noile tehnici și materiale de construcții și de finisaj, echipamentul viitoarelor apartamente — pornind de la necesitatea ridicării calității construcțiilor.

— În anul 1969, C.C. al P.C.U.S. și Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. au adoptat hotărîrea „Cu privire la îmbunătățirea calității construcțiilor de locuințe civile". Ținînd cont de această hotărîre, în noile proiecte tip ale caselor de locuit elaborate de arhitecții sovietici pentru a fi construite în cincinalul în curs au fost considerabil mărite dimensiunile generale ale locuințelor și ale încăperilor auxiliare. În aceste proiecte, după care au și început construcțiile în cursul acestui an, în medie pe cap de om sînt prevăzuți 13—15 metri pătrați de suprafață utilă.

Rezolvarea urgentă a problemei locuințelor e posibilă numai pe baza unei largi aplicări a celor mai moderne, celor mai industriale metode de construcție și organizare științifică a muncii. Construirea de case de locuit în țara noastră devine tot mai mult un proces mecanizat, în bandă rulantă, de montare a locuințelor din elemente de serie fabricate direct în uzine și pe poligoane. Costul unor case înălțate după această metodă este substanțial mai redus decît costul clădirilor din cărămidă sau din alte materiale, iar consumul de muncă și termenele de construcție sînt de circa 1,5—2 ori mai mici. Dezvoltarea continuă a construcției de locuințe din panouri prefabricate, al cărei volum plasează Uniunea Sovietică pe primul loc în lume, servește drept bază industrială care garantează îndeplinirea cu succes a vastului program trasat de partidul și guvernul nostru. În țara noastră există 300 de asemenea combinate de construcții de locuințe, în prezent 35 la sută din noile clădiri fiind ridicate prin această metodă. Este de altfel o metodă folosită pe scară tot mai largă în numeroase țări ale lumii, între care și în țările capitaliste dezvoltate cum ar fi Anglia, Elveția, Franța.

— Care sînt sarcinile ce revin ramurii construcțiilor de locuințe civile în lumina celui de-al 9-lea plan cincinal de dezvoltare pe anii 1971—1975 ?

— În actualul cincinal se prevede construirea de locuințe cu o suprafață totală de 565—575 milioane metri pătrați. Este o cifră care fără îndoială va fi depășită. Se va dezvolta de asemenea cooperarea pentru construirea de locuințe și se va acorda sprijin ridicării de locuințe individuale. Potrivit planului de stat pe anul 1971 e prevăzută o creștere a investițiilor pentru construcția de locuințe de 6,2 la sută, în comparație cu ultimul an al cincinalului recent încheiat, investiții care reprezintă 13,8 miliarde ruble.

Numerosul detașament de arhitecți sovietici care elaborează programele urbanistice au drept sarcini, în lumina prevederilor planului cincinal, îmbunătățirea calității lucrărilor de construcție și montaj, a sistemului și finisării interioare a locuințelor. Faptul că orașele și construcțiile cresc concomitent — ne spune în încheiere arh. Boris Rubanenko — constituie o mărturie a forței economice în creștere a statului sovietic.

Rodica GEORGESCU

Scrisoare din Varșovia

PREOCUPĂRI ECONOMICE ACTUALE

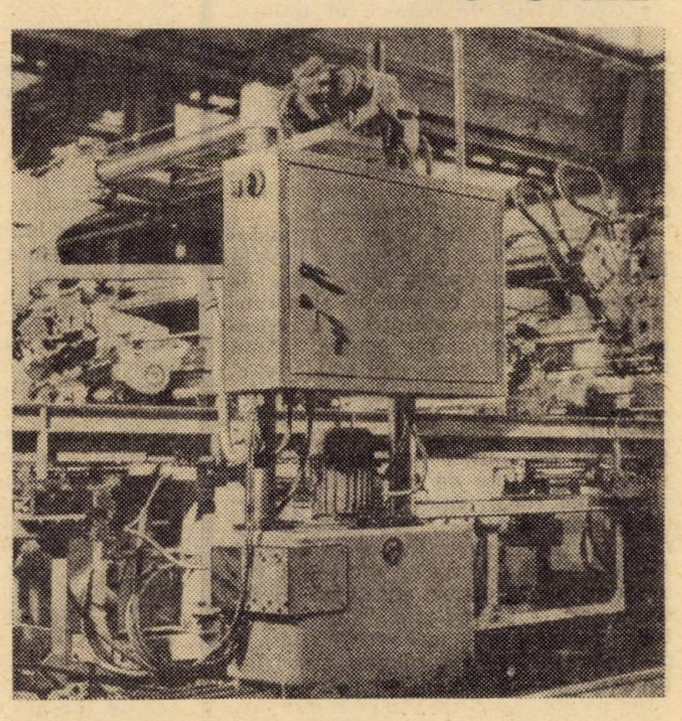

Porțiunea finală a unei linii automate utilizată în industria de motoare electrice. Linia a fost realizată de specialiștii din Pruszkow (lîngă Varșovia)

În acest sfîrșit de august, la Varșovia sosesc din întreaga țară știri despre noi realizări pe șantierele muncii socialiste. Analizînd recent rezultatele dezvoltării economice pe primele șapte luni ale anului în curs, Consiliul de Miniștri le-a apreciat ca fiind bune și reflectînd linia generală trasată de plenarele a VII-a și a VIII-a ale C.C. al P.M.U.P.

Presa poloneză relevă două aspecte majore ale preocupărilor economice actuale : grija pentru creșterea producției destinată pieței, precum și efortul susținut și constant al oamenilor muncii în vederea înfăptuirii angajamentelor, luate cu luni în urmă, privind creșterea calității produselor. În acest context se înscriu și măsurile privind organizarea și repartizarea judicioasă a mijloacelor de producție în industrie, în scopul asigurării unei cît mai înalte eficiențe economice. Potrivit unor constatări anterioare, peste 3 000 de mașini din sectorul mașinilor-unelte nu erau folosite la întreaga lor capacitate. Pe baza unei hotărîri a Consiliului de Miniștri, ele au fost repartizate fabricilor și uzinelor care au în cea mai mare măsură nevoie de ele. Presa, care urmărește cu o deosebită atenție realizarea acestei importante sarcini, a menționat că rezultatele redistribuirii mașinilor au și început să apară, înregistrîndu-se efectele ei pozitive asupra creșterii productivității muncii și utilizării depline a capacităților industriale.

De la Gdansk se relatează că pe șantierul „V. I. Lenin" a fost construită prima navă frigorifică poloneză. Specialiștii din domeniul feroviar au început lucrările pregătitoare pentru producerea de locomotive poloneze destinate transportului de pasageri (cu o viteză de 140 km pe oră). Patru importante magistrale de oțel — Varșovia-Poznan, Poznan-Wroclaw, Varșovia-Katowice și Varșovia-Gdynia — sînt cuprinse într-un plan amplu de modernizare și adaptare la traficul rapid.

Constructorii uzinelor de mijloace-auto din Jelcz raportează importante realizări în lărgirea sortimentelor de produse. În această lună, ei au început producția unui tip modernizat de autocamion, urmînd ca în ultimul trimestru al anului să pregătească fabricarea unor mijloace auto speciale, adaptate la transportul conteinerizat. Tot aici se realizează ritmic producția de autobuze. Pînă la sfîrșitul anului, numărul autobuzelor fabricate la Jelcz va fi de 2 100. Tot din sudul țării, de la Krosno, se anunță că a intrat în producție un important obiectiv al industriei poloneze : fabrica de fibre din sticlă, unitate care va beneficia de un înalt grad de automatizare a procesului de producție. Valoarea producției obținute la Krosno se va cifra la 170 milioane zloți anual.

În ultimele zile, presa centrală a informat și despre succesele constructorilor de la uzinele electronice „Elwro" din Wroclaw. Specialitatea uzinei o constituie computerele de tipul „Odra 1204" și „Odra 1304". În acest an urmează să fie produse 50 de astfel de mașini electronice. La secția de experimentare a noilor mașini se află într-un stadiu avansat lucrările în vederea introducerii în producție a tipurilor de computere 1305 și 1325, profilate pe dirijarea proceselor de producție în in-

dustrie şi pe efectuarea de calcule în sectorul cercetărilor ştiinţifice şi tehnice. Pentru luna septembrie, planul electroniştilor de la „Elwro" prevede începerea producţiei unor calculatoare electronice cu capacităţi superioare.

O altă problemă înscrisă pe agenda actualităţii economice : asigurarea echilibrului pieţei interne şi creşterea simţitoare a producţiei destinate pieţei. Celor 1,4 miliarde zloţi, reprezentînd valoarea globală a producţiei peste plan ce urmează să fie realizată pînă la sfîrşitul anului, li s-au mai adăugat, în urma unor angajamente suplimentare ale colectivelor de oameni ai muncii, alte 400 milioane de zloţi. În acest fel, pînă la sfîrşitul anului se vor afla pe piaţa internă produse în valoare de peste 34 miliarde zloţi, ceea ce, comparativ cu anul precedent, reprezintă o creştere de 19 la sută. Se vor livra suplimentar pe piaţă numeroase noi produse, printre care autoturisme, magnetofoane, maşini de cusut etc.

De curînd, colegiul lărgit al Ministerului construcţiilor de maşini a luat în discuţie, cu participarea directorilor de uniuni industriale de ramură şi a centrelor de cercetare ştiinţifică, a reprezentanţilor Comitetului pentru ştiinţă şi tehnică şi ai Ministerului educaţiei şi învăţămîntului superior, problema folosirii potenţialului de cercetare ştiinţifică de care dispune acest important sector al economiei naţionale poloneze — 13 institute de cercetare, 30 de birouri de construcţie şi de proiectări tehnologice, 3 laboratoare centrale şi 70 de unităţi experimentale. În această ramură e concentrat un sfert din potenţialul de cercetare ştiinţifică al întregii ţări. Însemnătatea temei dezbătute apare cu atît mai clar cu cît, în perioada 1971—1975, ramura construcţiilor de maşini va începe producţia a 3 800 de noi tipuri de produse, din care aproximativ 85 la sută vor fi pregătite în cadrul acestui sector. Cu prilejul consfătuirii a fost subliniată necesitatea întăririi continue a legăturilor existente între industrie şi cercetarea ştiinţifică, precum şi între industrie şi institutele de învăţămînt superior. În ultimele luni, în ramura electronicii, de exemplu, au fost create grupe comune de lucru compuse din reprezentanţi ai institutelor de cercetare şi lucrători din întreprinderi, în vederea realizării unor planuri concrete. Cu toate că este vorba de o perioadă scurtă, rezultatele obţinute pînă acum sînt apreciate ca importante, preconizîndu-se extinderea în întreaga ramură a acestui sistem. Tot în vederea îmbunătăţirii activităţii de cercetare, ramura construcţiilor de maşini a încheiat 160 de acorduri cu institutele de învăţămînt superior, urmînd să fie realizată în comun o bogată tematică de cercetare şi să se asigure o mai rapidă aplicare în producţie a progresului tehnic.

Am menţionat doar cîteva exemple concludente pentru preocupările şi succesele actuale obţinute de oamenii muncii polonezi. Peste cîteva luni va avea loc Congresul al VI-lea al P.M.U.P. Înaltul forum al comuniştilor va dezbate, printre altele, şi noul plan cincinal de dezvoltare a economiei naţionale. Aci se apreciază că perioada care a rămas pînă la Congres va fi o perioadă fructuoasă, un bun prilej pentru colectivele din întreaga ţară de a dovedi prin noi şi importante realizări ataşamentul faţă de politica partidului şi guvernului, faţă de cauza propăşirii Poloniei socialiste.

Iosif DUMITRAŞCU

Varşovia, august

SINAIA: PUGWASH XXI

Ultima conflagraţie mondială, cu întregul său cortegiu de pierderi materiale şi umane, cu imaginile apocaliptice ale tragediilor de la Hiroşima şi Nagasaki, a evidenţiat în mod pregnant răspunderea morală şi socială a oamenilor de ştiinţă din toate ţările lumii pentru destinul umanităţii, pentru pacea şi progresul popoarelor. Mulţi dintre acei savanţi care se entuziasmaseră în faţa cuceririi unora din cele mai importante taine ale materiei, dintre acei oameni care reuşiseră să elibereze atomul dintr-o încătuşare aparent inextricabilă, au privit dezamăgiţi şi dezgustaţi opera funestă a acelui „Little Boy", născut în peisajul selenar al Los Alamosului şi lansat conştient, la 6 august 1945, deasupra liniştitei Hiroşime.

La scurt interval, în noiembrie 1945, într-un discurs ţinut în Camera Lorzilor, Bertrand Russell atrăgea atenţia asupra gravelor consecinţe pe care arma nucleară le are pentru civilizaţia umană, recomandînd în acelaşi timp iniţierea de reuniuni comune ale oamenilor de ştiinţă din Est şi Vest, în scopul de a identifica şi promova, într-un plan specific, forme active de cooperare cu incidenţă eficientă asupra sensului şi fondului relaţiilor internaţionale. Alarma fusese dată. Ecourile ei persistente au fost auzite şi în bibliotecile, cabinetele de lucru sau laboratoarele în care cele mai pătrunzătoare inteligenţe străpung ecranele necunoaşterii, împingînd ştiinţa şi tehnica spre culmi, ieri de domeniul fantasticului...

Dar ce este Pugwash ? De unde notorietatea mondială a acestui neînsemnat sat de pescari din provincia canadiană Noua Scoţie ?

Cu 14 ani în urmă, în 1957, aici a avut loc prima dintr-o serie de conferinţe particulare ce reunea reprezentanţi ai ştiinţei şi economiei din mai multe ţări ale lumii ; la iniţiativa lui Cyrus Eaton, Bertrand Russell şi Albert Einstein, personalităţi de prim rang ale vieţii publice şi ştiinţifice contemporane, se constituia aşa-numitul Comitet Pugwash. **„Iniţiind conferinţele Pugwash, am vrut** — preciza Cyrus Eaton — **să creez o platformă de înţelegere între naţiuni şi să le ofer savanţilor prilejul de a atrage atenţia oamenilor de stat asupra înspăimîntătoarelor consecinţe ale unui eventual război nuclear".**

Din 1957 pînă astăzi, anual şi uneori de două ori pe an, de fiecare dată într-o altă ţară a lumii, conferinţele Pugwash reunesc la masa discuţiilor oameni de ştiinţă din tot mai numeroase ţări ale lumii, ilustrînd procesul de creştere a conştiinţei acestora faţă de răspunderea ce le revine pentru soarta omenirii, pentru preîntîmpinarea unui război termonuclear, pentru punerea strălucitelor cuceriri ştiinţifice în slujba păcii, progresului, civilizaţiei.

Discuţiile reuniunilor Pugwash au un caracter strict privat, părerile exprimate în cadrul lucrărilor conferinţelor avînd un caracter personal.

Organizaţia mondială privind ştiinţa şi problemele internaţionale (Pugwash) şi-a cîştigat — graţie activităţii sale puse în slujba unor idealuri scumpe umanităţii — un binemeritat prestigiu internaţional, devenind un simbol elocvent al participării oamenilor de ştiinţă la problemele care confruntă astăzi omenirea. Treptat, s-au format comitete naţionale Pugwash, ajungîndu-se în prezent la un număr de 31 de astfel de organisme, printre care, din aprilie 1970, se numără şi Comitetul naţional Pugwash de pe lîngă Asociaţia oamenilor de ştiinţă din România.

Agenda conferinţelor Pugwash a cunoscut, de-a lungul celor 20 de reuniuni, o problematică de largă cuprindere axată, întotdeauna, pe ideile păcii, dezarmării, cooperării internaţionale.

Dacă în 1957, la prima conferinţă, tematica reuniunii cuprindea : Consecinţele neprevăzute ce decurg din folosirea armelor nucleare, controlul armamentului nuclear, responsabilitatea socială a oamenilor de ştiinţă, aria de cuprindere a problematicii organizaţiei s-a lărgit continuu, ordinea de zi abordînd războiul din Vietnam, destinderea internaţională, securitatea popoarelor, colaborarea paşnică (Sopot 1966), sistemul antirachetă (ABM), măsuri de „închidere" a conflictelor militare din diferite regiuni ale globului, reducerea armamentului nuclear şi a mijloacelor de transport a acestuia, ştiinţa modernă şi ţările în curs de dezvoltare (Soci 1969), aspectele internaţionale ale poluării mediului înconjurător, degradarea resurselor naţionale, cooperarea în ştiinţă, aspectele tehnice ale dezvoltării (Fontana, 1970), ş.a..

Cea de-a XXI-a Conferinţă Pugwash, care se deschide astăzi la Sinaia şi la care participă peste 120 de personalităţi din 37 de ţări, şi-a propus să dezbată în cinci grupe de lucru următoarele probleme principale : securitatea europeană, prevenirea şi închiderea conflictelor locale, securitatea internaţională şi dezarmarea, probleme ale mediului înconjurător, problemele cooperării tehnologice şi economice.

Pentru oamenii de ştiinţă şi nu numai pentru ei, Pugwash apare astăzi ca un simbol al necesităţii intensificării eforturilor de conlucrare, dedicate transpunerii în viaţă a idealurilor de pace, justiţie şi progres ale popoarelor.

Ilie OLTEANU

CONFERINŢELE PUGWASH

1. 1957 — Pugwash (Canada)
2. 1958 — Lac Beauport (Canada)
3. 1958 — Kitzbühel şi Viena (Austria)
4. 1959 — Baden (lîngă Viena)
5. 1959 — Pugwash
6. 1960 — Moscova
7. 1961 — Stowe (Vermont, S.U.A.)
8. 1961 — Stowe
9. 1962 — Cambridge (Anglia)
10. 1962 — Londra
11. 1963 — Dubrovnik
12. 1964 — Udaipur (India)
13. 1964 — Karlovy Vary
14. 1965 — Veneţia
15. 1965 — Addis Abeba
16. 1966 — Sopot (Polonia)
17. 1967 — Ronneby (Suedia)
18. 1968 — Nisa
19. 1969 — Soci
20. 1970 — Fontana(S.U.A)
21. 1971 — Sinaia

CAMBODGIA ÎN LUPTĂ

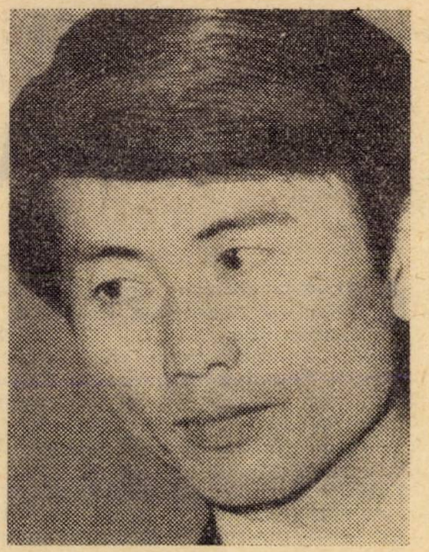

Convorbire cu

Seang Huor Long

președintele Federației Tineretului Khmer din Europa

Împreună cu Seang Huor Long, președintele Federației Tineretului Khmer din Europa, răsfoiesc o cărțulie pe coperta căreia scrie : „Cambodgia". Imagini fotografice ne poartă în îndepărtata țară asiatică. Zeci de pagini sugerează o existență calmă, un efort constructiv, o speranță întreținută de progresele obținute. Și, apoi, se produce, brusc, o schimbare. Seninătatea este înlocuită prin imagini sumbre cu oameni morți, ruine fumegînde și scene de front. La 18 martie 1970, lovitura de stat a adus războiul în orașele și satele Cambodgiei. Seang Huor Long rupse tăcerea :

— Dramatica încercare la care Cambodgia a fost supusă n-a început abia în ziua cînd la Pnom Penh s-a consumat lovitura de stat a lui Lon Nol-Sirik Matak-Son Ngoc Thanh. Lovitura de stat a încheiat un proces mai lung de acțiuni subversive și comploturi împotriva independenței și neutralității cambodgiene. În anii care au urmat celui de-al doilea război, în condițiile în care pozițiile franceze slăbiseră iar această parte a Asiei cunoscuse importante prefaceri, Washingtonul a manevrat pentru a folosi Cambodgia drept o bază militară împotriva popoarelor asiatice. De la actele de sabotaj fățișe pînă la comploturile puse în scenă cu rafinament de către C.I.A. s-a utilizat o gamă largă de mijloace pentru a împinge Cambodgia pe un drum contrar aspirațiilor naționale ale poporului nostru. Acordurile de la Geneva au fost încălcate iar „umbrela protectoare" a S.E.A.T.O. a fost pregătită pentru a justifica intervenția. Acest capitol al istoriei trădării s-a prelungit de-a lungul mai multor ani. Episodul de anul trecut nu este decît continuarea unui șir de trădări...

— La Pnom Penh se încearcă zadarnic să se dea o bază „legală" acestei trădări...

— Evident. Dar nimic nu poate „legaliza" actele antinaționale. Nici chiar simulacrul electoral pregătit în grabă și care are toate atributele unei înscenări. Urnele falsificate nu pot exprima adevărata voință a poporului. Există un singur reprezentat autentic al Cambodgiei : Frontul Unit Național, (F.U.N.K.) în frunte cu prințul Norodom Sianuk și Guvernul de Uniune Națională aflat sub conducerea F.U.N.K. Lon Nol, Sirik Matak și ceilalți trădători au beneficiat de sprijinul a 100 000 de soldați saigonezi și americani. Bombardierele americane împînzesc văzduhul și împrăștie moartea. S-a ajuns chiar și la adevărate recorduri : 300 atacuri aeriene în... 24 de ore. Dar rezultatele le cunoașteți: 70 la sută din suprafața țării se află sub controlul F.U.N.K., 4 000 000 de cambodgieni trăind în zona eliberată. De altfel, fără prezența militară străină actuala administrație de la Pnom Penh n-ar fi rezistat. Un corespondent al agenției France Presse scria după vizita sa în Cambodgia că „regimul lui Lon Nol nu poate supraviețui fără un sprijin masiv al Statelor Unite și al Saigonului". Este o remarcă întrutotul justă...

— Dar nici Washingtonul și nici Saigonul nu învață din lecțiile trecutului. Informațiile agențiilor de presă au relatat despre noi acte de agresiune comise împotriva Cambodgiei...

— În iulie americanii și saigonezii au lansat atacuri în trei etape mai ales în zona „Ciocul de papagal" și în provinciile Prey Veng și Svay Rieng, în regiunea de la nord de șoseaua nr. 7 din sud-estul Cambodgiei. Intenția a fost de a reduce zona eliberată, de a „curăța" provinciile situate de-a lungul frontierei cu Vietnamul de sud. Agresorii au fost, însă, înfrînți. Retrăgîndu-se. ei au lăsat în urma lor morți și răniți. case distruse, așezări jefuite. Vom răzbuna toate aceste crime...

— Prin ce se caracterizează situația actuală din Cambodgia ?

— Cred că trăsătura esențială o reprezintă eșecul politicii Washingtonului, falimentul încercărilor de a înăbuși rezistența poporului cambodgian. Forțele noastre au dejucat toate planurile inamice. Dușmanii au încercat să lichideze zona eliberată și să readucă sub controlul lor pe cei 4 000 000 de cambodgieni care trăiesc în acea parte a țării în care s-a creat o nouă administrație — cea a F.U.N.K. A eșuat tentativa de a forța populația să se regrupeze în „sate strategice". Eșecul dușmanului este dublu — atît militar, cît și politic. Numai în perioada sezonului secetos forțele noastre armate au ucis, rănit sau capturat 75 000 de soldați inamici, dintre care aproape 30 000 saigonezi. Trei regimente și 32 batalioane ale lui Lon Nol au fost decimate. Ar trebui să întocmim o înșiruire destul de lungă pentru a putea înfățișa pierderile produse inamicului în ceea ce privește materialul de război. Printre altele aș aminti 980 tancuri și blindate, 490 avioane etc. Bilanțul acesta se referă numai la perioada octombrie 1970 — iunie 1971. Războiul se poartă la porțile Pnom-Penhului și incursiunile unităților noastre în oraș provoacă panică printre trădători. Atacurile desfășurate chiar în interiorul Pnom-Penhului demonstrează capacitatea noastră de acțiune în orice fel de condiții. Lon Nol-Sirik Matak-Son Ngoc Thanh au concentrat pe linia de „apărare" a capitalei 50 de batalioane și au încercat să pacifice zona Mekongului și a drumurilor nr. 3, 6 și 7. Dar aceasta nu ne-a împiedicat să acționăm chiar în plin Pnom-Penh, aruncînd în aer un depozit de muniții aflat pe Stadionul olimpic. Explozia a durat 3 ore. Repet : cu toate pierderile în oameni și materiale, inamicul n-a reușit să reocupe regiunile eliberate din nord și nord-estul Cambodgiei. Bătălia de la Snuol a exprimat neputința dușmanului și capacitatea forțelor populare de a da lovituri grație unei mari mobilități și puteri de luptă. Zona eliberată s-a extins și s-a consolidat. F.U.N.K. controlează provinciile Stung Treng, Kratie, Ratnakiry, Mondulkiri, Preah Vihear. Alte provincii sînt controlate în proporție de 70—80 la sută. Trebuie subliniat că victoriile noastre s-au produs în condițiile în care desfășurăm un război de rezistență de proporții fără precedent în istoria cambodgiană împotriva imperialismului american și a marionetelor sale. Concomitent cu efortul depus pe cîmpul de luptă trebuie să asigurăm administrarea unei părți importante a teritoriului țării, cu toate problemele complexe pe care le ridică aceasta — economice, sociale etc. Formăm, astfel, în același timp și luptători pentru front (avem trei categorii de forțe armate : unitățile regulate, forțele regionale și detașamentele de gherilă) și cadrele necesare administrației la toate nivelurile — sat, comună, district, provincie. Sprijinul poporului este sursa tăriei noastre. De altfel, puterea democratică și populară instaurată în zona eliberată cultivă spiritul responsabilității față de patrie, conștiința națională, încrederea în propriile forțe, frăția și unitatea cu toate popoarele prietene.

— Citeam în paginile unui ziar occidental că de pe patul de spital

Lon Nol a lansat un apel către țară promițînd „un succes rapid" pe front...

— Este singurul lucru pe care mai pot să-l facă trădătorii : să lanseze apeluri. Dar poporul a dat, de acum, răspunsul său. Administrația lui Lon Nol nu depășește perimetrul a 5 km în jurul orașului Pnom Penh iar în capitală domnește insecuritatea printre slujbașii regimului. Faptele demonstrează izolarea politică a clicii trădătoare — atît pe plan intern, cît și internațional. Această izolare stimulează discordia între diferitele grupări : Lon Nol, Sirik Matak, Son Ngoc Thanh. Asistăm la tot felul de regrupări, de combinații, la o luptă acerbă pentru putere. Contradicțiile acestea se produc pe fundalul unei crize profunde. Economia este confruntată cu dificultăți nemaiîntîlnite. Moneda s-a devalorizat vertiginos. Înainte de lovitura de stat 55 riali reprezentau un dolar. În prezent, pentru un dolar se plătește... 350 de riali. Prețurile la alimente au crescut de două, trei sau chiar cinci ori cum este cazul orezului. Deficitul bugetar s-a amplificat. Chiar dacă un „ministru" este schimbat cu altul la Pnom Penh situația nu poate fi ameliorată. Criza este o consecință a situației în care a fost împinsă Cambodgia prin agresiunea imperialistă. Se afirmă că Washingtonul va oferi lui Lon Nol și compania un „ajutor" pentru a echipa 140 000 de mercenari. Decimarea armatei lui Lon Nol îngrijorează Washingtonul. Dolari și materiale de război vor fi expediate urgent către falimentarii valeți ai imperialismului. Sirik Matak, care este locțiitorul lui Lon Nol la conducerea regimului, a cerut la Washington cît mai multe arme și bani. Banii vor ajunge, probabil, în buzunarele unor ofițeri așa cum s-a întîmplat și pînă acum. Scandalurile se țin lanț la Pnom Penh, descoperindu-se continuu fraudele făcute de vîrfurile armatei mercenare. Recent s-a dovedit că aproape totalitatea ofițerilor celei de-a 8-a brigăzi de infanterie a deturnat fondurile încredințate. Afluxul de dolari va îmbogăți iarăși pe profitorii de pe urma regimului antipopular. Washingtonul ignorează cu încăpățînare realitățile, persistă pe calea politicii de agresiune. S.U.A. vor să intensifice politica de „vietnamizare" a războiului și în Cambodgia. Dar dușmanii sînt sortiți înfrîngerii. Poporul cambodgian, în strînsă alianță cu celelalte popoare ale Indochinei, este hotărît să ducă pînă la victorie un război popular de lungă durată, indiferent de sacrificiile pe care va trebui să le facă. Sub steagul F.U.N.K. sîntem hotărîți să alungăm din Cambodgia pe agresori, să redobîndim suveranitatea și integritatea teritorială a țării, să edificăm o Cambodgie independentă, pașnică, democratică și prosperă. În lupta pe care o ducem pentru realizarea aspirațiilor poporului khmer ne bucurăm de sprijinul popoarelor prietene printre care și al poporului român. Sîntem recunoscători României socialiste pentru solidaritatea profundă, statornică, pentru înțelegerea arătată față de cauza noastră. Prețuim acest sprijin și vom face totul pentru a consolida prietenia popoarelor noastre.

Eugeniu OBREA

ÎNTÎLNIREA DE LA PANMUNJON ȘI CAUZA UNIFICĂRII COREEI

Contactele directe dintre Republica Populară Democrată Coreeană și Coreea de Sud au fost reluate după o întrerupere de douăzeci și șase de ani, prin întîlnirea desfășurată vineri 20 august, la Panmunjon, între reprezentanții societăților de Cruce Roșie din Republica Populară Democrată Coreeană și Coreea de Sud, întîlnire la care au fost prezenți numeroși corespondenți de presă din R.P.D. Coreeană, din Coreea de Sud și din alte țări. Întîlnirea de la Panmunjon, privită cu real interes de întregul popor coreean, constituie un eveniment, deoarece este întîiul act spre o desființare a barierelor arbitrare, spre contacte multilaterale și reciproce, călătorii și negocieri care, în totalitatea lor, sînt menite să apropie momentul reunificării patriei, dorite de întreaga populație de 40 de milioane de locuitori. Această primă întîlnire s-a încheiat cu un acord între societățile de Cruce Roșie din R.P.D. Coreeană și Coreea de Sud, prin care legăturile dintre membrii de familie, rude și prieteni, despărțiți prin condiții vitrege și opuse dorințelor proprii, pot fi reluate. Societatea de Cruce Roșie din Coreea de Sud a propus identificarea membrilor familiilor despărțite. Societatea de Cruce Roșie din Republica Populară Democrată Coreeană s-a declarat de acord cu propunerea, preconizînd în același timp și o lărgire a tratativelor care ar cuprinde acordul privind călătoriile, vizitele reciproce, corespondența liberă între membri de familie, rude și prieteni. Imediat după întîlnirea de la Panmunjon, președintele C.C. al Societății de Cruce Roșie din Republica Populară Democrată Coreeană, Son Song Pit, a dat publicității o declarație în legătură cu reluarea contactelor întrerupte timp de douăzeci și șase de ani. „Realizarea oficială a contactelor directe dintre societățile de Cruce Roșie din R.P.D. Coreeană și Coreea de Sud — se arată în declarație — denotă că problema stabilirii de contacte între nord și sud — o problemă pe care guvernul R.P.D. Coreene a ridicat-o în mod constant ca una din căile corecte și oneste de apropiere a compatrioților și de realizare a reunificării independente și pașnice a patriei — este pe cale să intre în stadiul soluționării. Sperăm din toată inima că acest prim contact va contribui la deschiderea drumului reunificării pașnice a patriei — dorință arzătoare a întregului popor coreean".

Întîlnirea de la Panmunjon și realizarea acordului stabilit între cele două societăți de Cruce Roșie ar contribui într-o însemnată măsură la instaurarea unei atmosfere de înțelegere, cu un important rol nu numai în direcția reunificării și deci al aspirațiilor vitale ale poporului coreean, ci în interesul destinderii și păcii în întreaga lume. Acest prim contact direct urmează eforturilor permanente depuse de Partidul Muncii din Coreea și de guvernul Republicii Populare Democrate Coreene pentru înlăturarea situației anacronice și în discordanță cu voința poporului coreean, de a trăi într-o patrie liberă și democratică, în care să se dezvolte armonios, fără nici un amestec dinafară. Pot fi amintite repetatele propuneri ale guvernului R.P.D. Coreene de soluționare pașnică a problemei reunificării, între care programul în 8 puncte prezentat în aprilie 1971, întîmpinat cu viu interes de opinia publică mondială. (Programul preconiza retragerea trupelor americane și ale aliaților lor din Coreea de Sud; reducerea forțelor armate la un efectiv de 100 000 de fiecare parte, după retragerea americanilor ; denunțarea tratatelor dintre Coreea de Sud și S.U.A. și Coreea de Sud și Japonia ; constituirea unui guvern central unificat prin organizarea de alegeri generale libere în nord și în sud, în mod independent și pe baze democratice ; asigurarea dreptului tuturor partidelor politice, organizațiilor publice și persoanelor individuale la activitatea politică și eliberarea necondiționată a tuturor deținuților politici și a patrioților arestați în Coreea de Sud ; constituirea unei confederații ca o măsură de tranziție în vederea unificării complete ; materializarea schimburilor comerciale, a cooperării economice și a schimburilor reciproce între nord și sud în diverse domenii de activitate ; organizarea unor întîlniri politice consultative cu participarea tuturor partidelor politice și organizațiilor publice pentru a negocia propunerile menționate).

Propunerile guvernului R.P.D. Coreene au fost sprijinite pe deplin de țara noastră care s-a pronunțat și se pronunță pentru retragerea trupelor americane din Coreea de Sud, pentru respectarea dreptului poporului coreean de a-și hotărî singur destinul, de a trăi într-o patrie unită, pașnică și independentă, subliniind că orice contribuție adusă în sprijinul intereselor poporului coreean constituie și o contribuție la asigurarea destinderii și păcii în Extremul Orient și în întreaga lume. Poporul român, animat de profunde sentimente de prietenie militantă și solidaritate internaționalistă față de poporul coreean, dorește ca primul contact direct dintre societățile de Cruce Roșie din R.P.D. Coreeană și Coreea de Sud să ducă la rezultate rodnice, marcînd un important pas spre unificarea patriei și realizarea aspirațiilor naționale ale poporului coreean.

Ion FLORESCU

BAHREIN

Bahreinul este alcătuit dintr-un şirag de 11 insule, întinse şi joase, cu o suprafaţă de 532 kmp, situat la 200 km de coastele Iranului şi la 30 km de Arabia Saudită. Araba este limba oficială, dar iraniana şi alte limbi afro-asiatice sînt vorbite de către membrii comunităţilor străine (aproape o cincime din populaţie).

Populaţia : 200 000 de locuitori.

Capitala : Manama, principal centru economic al ţării ; numără 80 000 de locuitori.

În vederea retragerii britanice din golf, din ianuarie 1970, principatul este dotat cu o structură statală proprie. Guvernul (Consiliul de Stat) este prezidat de şeicul Khalifa Ben Salmane El Khalifa, moştenitorul prezumtiv al emirului actual.

Principala bogăţie : petrolul — 3,7 milioane tone în 1969. Principala companie exploatatoare : Standard Oil of California.

Moneda (din 1965) dinarul bahrian, (0,450 dinari = 1 dolar S.U.A.).

Alte ramuri ale economiei : agricultură, pescuit, cîteva unităţi de prelucrare a petrolului.

La 14 august, anul acesta, la radio Bahrein, şeicul Issa Ben Salmane El Khalifa, anunţa proclamarea independenţei ţării sale, primul emirat din Golful Persic care-şi dobîndeşte independenţa. Declaraţia preciza că relaţiile speciale dintre Bahrein — fost protectorat britanic — şi guvernul de la Londra au fost abolite, iar trupele engleze, staţionate pe teritoriul ţării, au început să se retragă.

După cum sublinia ziarul „Le Monde", „proclamarea independenţei arhipelagului Bahrein pune, practic, capăt a trei ani şi jumătate de incertitudini". Într-adevăr, se ştie că, încă din februarie 1968, sub presiunea Marii Britanii, dornică să fixeze un ansamblu politic „stabil" în Golful Persic — înainte de retragerea trupelor sale, prevăzute pentru sfîrşitul anului 1971, — Bahreinul şi alte opt emirate din golf preconizau să se unească în sînul unei federaţii. Federaţia propusă ar fi constituit în concepţia conducătorilor emiratelor — şi potrivit dorinţei lor ca situaţia actuală, anacronică prin menţinerea unor relaţii feudale, să se perpetueze în alte forme — cel mai bun mijloc de a face faţă în comun, după plecarea britanicilor, diverselor probleme politice şi militare ale regiunii. Hotărîrea iniţială a Bahreinului de a adera la federaţie a stîrnit o serie de reacţii negative din partea unor state din regiune. Aceasta a determinat apelarea la O.N.U., care a hotărît trimiterea unei comisii la faţa locului, pentru a sonda opţiunea populaţiei în privinţa viitorului teritoriu. Raportul înaintat de comisie constata că : „Populaţia Bahreinului este unanimă în dorinţa de a avea un stat suveran, total independent". Printr-un vot unanim, Consiliul de Securitate admitea, la 11 mai 1970, dreptul emiratului Bahrein de a-şi dobîndi independenţa. Constituirea federaţiei sus-amintite s-a lovit încă din fazele preliminare de o serie de dificultăţi generate de rivalităţile dintre şeici, agravate şi de faptul că, între membrii ei, există serioase disparităţi economice. Considerînd că statul lor este cel mai dezvoltat din regiune, şeicul şi apropiaţii săi voiau să-i asigure Bahreinului un loc privilegiat în sînul viitoarei federaţii. Insistenţa lor în revendicarea unei repartiţii a locurilor pentru viitoarea Adunare Federală, proporţional cu numărul locuitorilor fiecărui stat, a fost la originea eşecului creării unei Federaţii din 9 membri. În iulie 1971, Bahreinul şi Quatarul anunţau intenţia lor de a-şi proclama independenţa. Rezultatul a fost că, la 18 iulie 1971, se constituia o federaţie la care au aderat doar şase emirate din Golful Persic.

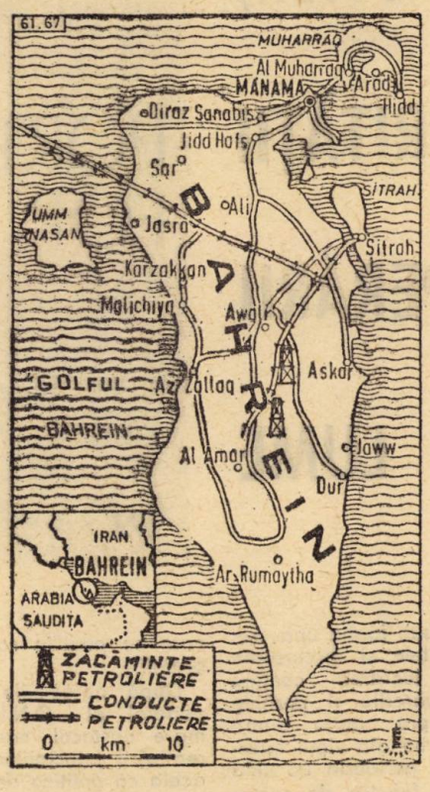

Aceasta este istoria recentă a proclamării independenţei Bahreinului.

Dar întreaga sa istorie este legată de doi factori : poziţia geografică şi bogăţiile subsolului.

Proclamarea independenţei pune capăt, de fapt, unei situaţii moştenite din epoca în care vasele Companiei engleze a Indiilor Orientale transportau în cala lor bogăţiile Asiei sub ameninţarea permanentă a vreunui atac din partea vaselor de piraţi. Penetraţia britanică în Golful Persic a fost intim legată de India : era vorba de a controla această poziţie strategică pe marele drum comercial şi de a garanta securitatea navelor care asigurau „prosperitatea Imperiului".

După asediul din 1819 al oraşului de coastă din Ras-El Khayma, considerat ca „cel mai important reper al vaselor de piraţi", Marea Britanie obligă emiratele de pe Coasta Piraţilor şi Bahreinul să semneze, la 5 februarie 1820, „tratatul general de încetare a pirateriei şi jefuirii pe mare şi pe uscat", prin care Marea Britanie îşi asuma asigurarea „protecţiei militare" a regiunii şi reprezentarea ei diplomatică.

Vasele de război ale marinei din Bombay şi al „Royal Navy" au „vegheat" asupra respectării tratatului. Influenţa Marii Britanii asupra Bahreinului s-a accentuat începînd din 1861, 1880 şi 1892, o dată cu încheierea unor tratate bilaterale care interziceau guvernatorului sau celor ce-l moşteneau să „intre în negocieri sau să semneze tratate cu vreun guvern, altul decît acela al Marii Britanii", sau de a autoriza instalarea unui reprezentant al unui guvern străin pe teritoriul Bahreinului.

Între cele două războaie mondiale, influenţa britanică a atins, în Golful Persic, apogeul său. Curînd însă, în special după obţinerea independenţei de către India şi apoi după abandonarea Adenului, „relaţiile particulare" ale Marii Britanii cu Bahreinul rămîn printre cele din urmă vestigii ale unui imperiu dispărut. Din acest moment, Bahreinul capătă o importanţă strategică deosebită, motiv pentru care britanicii utilează foarte bine atît porturile, cît şi aeroporturile militare.

Al doilea factor care a determinat Marea Britanie să menţină un control riguros asupra situaţiei din Golful Persic a fost existenţa bogăţiilor petroliere în această zonă.

Deşi regiunea Golfului Persic conţine mai mult de jumătate din rezervele mondiale de petrol, exploatarea lor sistematică a început de fapt după primul război mondial, o dată cu obţinerea independenţei Iranului şi Irakului şi a îngrădirii activităţii companiilor occidentale.

Prezenţa colonialistă de peste 150 de ani a condamnat Bahreinul la stagnare, la o gravă înapoiere social-economică. Un mod de viaţă anacronic îşi prelungea existenţa, ignorînd prefacerile pe care le cunoştea restul planetei, progresele civilizaţiei. Bahreinul rămînea împietrit în tiparele lumii medievale, în timp ce „protectorii britanici" obţineau profituri uriaşe de pe urma exploatării „aurului negru".

Creşterea producţiei petroliere a avut totuşi unele consecinţe pe plan social : a crescut numărul muncitorilor, este în curs de desfăşurare modernizarea principalelor oraşe, paralel însă cu creşterea pericolului şomajului. În ciuda redeventelor obţinute din exploatarea petrolului, Bahreinul înregistrează un puternic deficit comercial — exporturile neacoperind decît 35,5 la sută din importuri.

Într-o primă declaraţie făcută, după proclamarea independenţei, se face cunoscut că Bahreinul se „angajează în relaţiile sale cu ţările arabe şi străine să respecte toate angajamentele sale internaţionale, cu condiţia ca ele să nu fie în contradicţie cu independenţa şi suveranitatea sa, că va respecta pactul Ligii Arabe şi Carta O.N.U.". În privinţa relaţiilor cu ţările arabe, în aceeaşi declaraţie, se precizează că „Bahreinul face parte integrantă din naţiunile arabe" şi că el „va adopta toate ideile serioase şi sincere care tind la realizarea aspiraţiilor arabe de libertate, unitate şi pace". Totodată, noul stat se angajează să strîngă relaţiile cu statele şi emiratele din Golful Persic, cu celelalte state arabe, să acţioneze pentru stabilitate, securitate şi progres în regiunea Golfului Persic ; să organizeze şi să aplice o colaborare economică, tehnică, ştiinţifică şi profesională cu celelalte state din regiune, în scopul industrializării acesteia şi dezvoltării ei economice.

Guvernul Bahreinului a prezentat, după cum s-a anunţat, cererea sa de primire în O.N.U. şi în Liga Arabă.

Ştefan NICOLAE

DEZIDERATE ACTUALE ALE PĂCII, SECURITĂŢII ŞI COOPERĂRII ÎN LUME

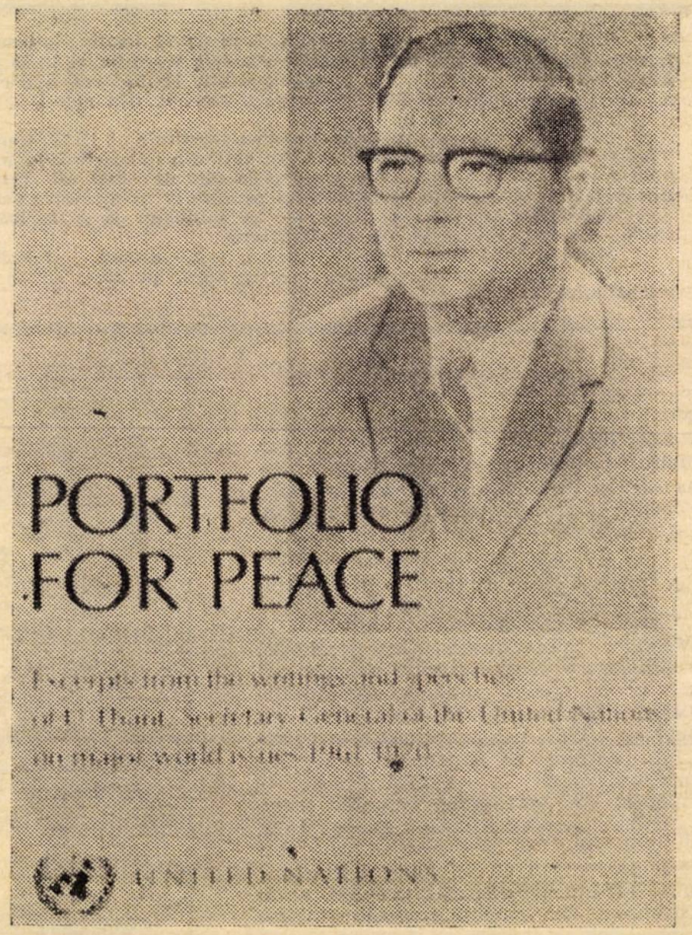

Născută din realităţile lumii postbelice, care a suferit efectele celei mai sîngeroase conflagraţii cunoscute pînă atunci, Organizaţia Naţiunilor Unite a fost concepută, în primul rînd, ca un instrument menit a preîntîmpina războaiele dintre state, a face să domnească pacea şi a contribui pretutindeni la progresul economic şi social al popoarelor. Ea a reflectat, aşadar, o necesitate istorică, un anumit stadiu al dezvoltării relaţiilor internaţionale. A contribuit, însă, O.N.U. în mod efectiv, la menţinerea păcii şi securităţii internaţionale ? A fost ancorată organizaţia în miezul problemelor epocii ? A dat ea răspunsuri problemelor ce s-au pus în faţa omenirii în sfertul de veac scurs de la crearea sa ? Există o justă corelaţie între principiile prevăzute în Cartă şi înfăptuirea lor ? Iată numai cîteva dintre numeroasele întrebări cărora lucrarea ce o prezentăm *) încearcă să le dea un răspuns.

*) „Portfolio for Peace, Excerpts from the writings and speeches of U Thant, Secretary General of the United Nations, on major world issues 1961-1970" (Dosarul păcii, Extrase din textele şi discursurile Secretarului General al Organizaţiei Naţiunilor Unite, U Thant, asupra marilor probleme mondiale 1961—1970).

Prezentată sub forma unor extrase din textele şi discursurile lui U Thant, lucrarea conţine concepţiile, părerile şi poziţiile acestuia asupra unora dintre marile probleme ale vieţii internaţionale din perioada de cînd el a preluat funcţia de secretar general al O.N.U. (1961) şi pînă la începutul anului în curs. Definitoriu pentru această culegere este modul realist în care autorul ei analizează rolul şi locul organizaţiei, limitele activităţii sale şi, mai ales, cauzele unor carenţe ce se manifestă în activitatea ei. După U Thant, *„Organizaţia Naţiunilor Unite nu este un ideal nebulos al păcii mondiale şi al fraternităţii universale" ;* ea este *„o necesitate, este interesul nostru obiectiv şi bine înţeles, interesul pe care omenirea întreagă şi l-a pus în pace şi progres".*

Aceste deziderate, concretizate atît în obiectivele iniţiale ale organizaţiei, dar, mai ales în unele din activităţile sale ulterioare, nu-l conduc pe autor la o stare de autolinişire. *„Cei care lucrează la O.N.U. nu trebuie să se aştepte la succese facile, la zile liniştite, nici la miracole istorice. Dimpotrivă, trebuie să luptăm cu sîrguinţă pentru a înlătura obstacolele care se pun în calea păcii şi ordinii".*

După aprecierile secretarului general al O.N.U., cel mai mare obstacol care se opune realizării principiilor Cartei este acela că politica de forţă continuă să-şi exercite influenţa, deschis sau tainic, asupra raporturilor internaţionale. Această constatare este dublată însă de încrederea în posibilitatea reală de a pune capăt unei asemenea politici. Prima obligaţie ce trebuie îndeplinită în acest sens, şi poate cea mai importantă, este aceea ca toate statele să fie dispuse să pună în practică îndatorirea pe care şi-au asumat-o prin Cartă şi anume aceea de a-şi *„reglementa diferendele lor internaţionale prin mijloace paşnice"* şi de a se abţine *„în relaţiile lor internaţionale de a recurge la ameninţarea sau la folosirea forţei".* În acest domeniu, O.N.U. mai are încă multe de făcut, dat fiind că *„...eforturile novatoare făcute în domeniul menţinerii păcii n-au avut un corespondent în iniţiative noi, îndrăzneţe, care să vizeze instaurarea păcii prin reglementarea paşnică a diferendelor".*

În zilele noastre este de neconceput crearea unui climat de pace şi securitate internaţională fără a lua în considerare toate elementele care concură la aceasta şi, în primul rînd, respectarea legalităţii internaţionale. Aceasta înseamnă *ipso facto* a aplica, cu bună-credinţă, acele norme imperative cu caracter de universalitate, care determină cadrul raporturilor normale dintre state, cu alte cuvinte *principiile fundamentale ale dreptului internaţional* înscrise în Cartă — respectarea suveranităţii şi independenţei naţionale, egalitatea în drepturi, neamestecul în treburile interne, nefolosirea forţei şi a ameninţării cu forţa, dreptul la autodeterminare, cooperarea ş. a.

Un merit incontestabil al O.N.U. este acela că ea s-a preocupat îndeaproape de codificarea şi dezvoltarea progresivă a normelor şi principiilor dreptului internaţional. Firesţe, acesta este un lucru deosebit de util şi de necesar societăţii, însă, ceea ce interesează în mod deosebit este finalitatea acestor acţiuni, măsura în care principiile adoptate cu solemnitate de state sînt respectate de acestea. *„Numai încrederea pe care popoarele şi naţiunile o vor avea în domnia dreptului*

poate să confere acestuia autoritatea sa cea mai mare și, pentru a dobîndi această încredere, el trebuie să fie tot atît de dinamic precum este însăși viața națiunilor și a popoarelor".

De o atenție deosebită se bucură în culegerea de texte *problema dezarmării și a armelor nucleare*, ca una din componentele fundamentale ale păcii și securității internaționale. *„Există*, spune U Thant, *o problemă de o grandoare prodigioasă, o problemă care, aș îndrăzni să spun, le depășește pe toate celelalte, și care nu este numai o problemă pusă Națiunilor Unite, ci o problemă care pune întreaga omenire în joc : aceasta este problema dezarmării".* Pentru înfăptuirea acestui deziderat O.N.U. a militat încă de la începuturile existenței sale. De atunci problema dezarmării, a cărei importanță nu a încetat să se impună atenției generale, a revenit continuu în dezbaterile din cadrul Adunării Generale. Paralel cu aceasta s-au purtat negocieri în numeroase alte organisme.

S-ar putea afirma că de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, negocierile n-au încetat, dar rezultatele practice, concrete sînt încă foarte departe de așteptările popoarelor. Abordînd problema căilor de a înainta spre țelul dezarmării, U Thant se pronunță, printre altele, pentru convocarea unei conferințe de dezarmare care oferă tuturor statelor posibilitatea să participe la deliberări, dacă doresc. *„Aceasta ar ajuta considerabil* — după părerea sa — *la atenuarea tensiunilor internaționale, la reducerea sentimentului de insecuritate care domnește în diverse regiuni ale lumii".*

Una dintre problemele pe care secretarul general al O.N.U. a abordat-o deseori în discursurile sale a fost aceea a *rolului statelor mici și mijlocii în menținerea păcii și securității internaționale.* Criticînd pe aceia care se lamentează că prezența în număr mare la O.N.U. a țărilor mici și mijlocii ar „dăuna" organizației, U Thant declară : *„Pare straniu că cei care critică O.N.U. uită acest principiu fundamental al* Cartei: «*Organizația este fondată pe principiul egalității suverane a tuturor membrilor săi*», și, de asemenea, pe principiul «*egalității în drepturi a națiunilor mari și mici*»*".*

Decolonizarea, unul din fenomenele cele mai importante care au avut loc în viața internațională în ultimele decenii, a transformat configurația politică pe o mare parte a globului pămîntesc. Însă, acest anacronism nu a fost încă pe deplin lichidat, fapt ce generează numeroase consecințe negative. *„În Africa, în special, colonialismul a lăsat sechele tenace și periculoase, care nu numai că privează milioane de ființe umane de dreptul de a trăi în demnitate și de a-și ameliora soarta, însă el amenință direct sau indirect, securitatea noastră, bunăstarea tuturor"*, scrie U Thant *„Emanciparea tuturor popoarelor care trăiesc încă în condiții de dependență va face să dispară nu numai unul din principalele obstacole ale menținerii păcii, dar va contribui, de asemenea, în mod substanțial, și aceasta este o părere generală, la realizarea principiului egalității pe care-l consacră Carta Națiunilor Unite".*

În configurația lumii contemporane, o lume a interdependențelor, rezultate din profunda revoluție tehnico-științifică și din dezvoltarea fără precedent a forțelor de producție, *cooperarea* se impune cu forța unei necesități obiective *„Nici o națiune, oricît de bogată și de puternică ar fi, nu poate astăzi să-și satisfacă necesitățile prin ea însăși"*, subliniază secretarul general al O.N.U. Numai printr-un circuit continuu al valorilor materiale și spirituale, în cadrul căruia fiecare stat beneficiază, prin ceea ce dă și primește, de roadele cooperării internaționale, se pot asigura progresul și prosperitatea tuturor popoarelor. *„Cooperarea internațională ne dă mijlocul de a ridica nivelul de viață și de a multiplica șansele de succes și ea este pentru pace un factor de o imensă însemnătate".*

Această cerință a fost se pare înțeleasă la O.N.U. și s-au obținut unele progrese în acest sens. S-au întocmit programe de ajutor multilateral și bilateral ; s-au întreprins măsuri pentru a se investi în țările în curs de dezvoltare fonduri materiale, cunoștințe tehnice și specialiști ; în sistemul Națiunilor Unite au fost create, în anii din urmă, numeroase organisme, menite să promoveze cooperarea economică interstatală. De asemenea, a *fost instituit Deceniul dezvoltării* care, din anul trecut, a intrat în a doua ediție.

În felul acesta, comunitatea internațională și-a manifestat, cum spunea U Thant, sensul responsabilităților sale. Dar, apreciind acest uriaș efort nu putem să nu ne punem întrebarea : este acest efort, singur, în măsură să soluționeze definitiv gravele probleme ale subdezvoltării ? Firește, fără a subaprecia importanța lui, se înțelege de la sine că *„oricare ar fi întinderea și volumul ajutorului străin, numai inițiativa poporului însuși* — așa cum pe bună dreptate se relevă în lucrare — *este cheia progresului economic și social. Fiecare țară trebuie să-și determine propriile obiective, în funcție de propria sa situație și de propria sa capacitate de dezvoltare, de preferință sub forma unui plan complet de dezvoltare". „Țările în curs de dezvoltare pot să obțină subvenții, împrumuturi, consultații tehnice, însă nimeni nu poate să împrumute inventivitate, spirit de întreprindere și voința de a munci cu stăruință".*

A trecut un sfert de veac de la crearea Organizației Națiunilor Unite. Un sfert de veac în care organizația și-a desfășurat activitatea în condiții extrem de complexe. Pentru majoritatea statelor lumii, O.N.U. a devenit un centru de armonizare a activității diplomatice, o instituție de dezbatere și acțiune. Ea s-a dovedit a fi, totodată, o școală a cooperării internaționale.

În existența sa, O.N.U. a fost confruntată cu numeroase probleme privind pacea și securitatea internațională și în anumite cazuri ea a reușit să joace un rol pozitiv, în special, în ceea ce privește promovarea principiilor relațiilor dintre state. Acest lucru se datorește, după opinia lui U Thant, faptului că opinia publică *„își face o idee mult mai justă asupra problemelor internaționale și pentru că pericolele pe care trebuie să le evite sînt mai îngrozitoare decît odinioară".*

Dar nu toate frămîntările epocii noastre și-au găsit rezonanța cuvenită la O.N.U. *„Deși O.N.U. și comunitatea internațională au realizat multe în ultimii 24 de ani, trebuie, de asemenea, spus că nu am făcut suficient pentru a atinge țelurile proclamate solemn ... pacea mondială, prosperitatea, dreptatea socială, o viață demnă pentru ființa umană".* Carențele și lacunele O.N.U. nu pot lăsa indiferenți pe nici unul din membrii săi, căci eșecul acesteia ar putea, în grade diferite, să fie prejudiciabil tuturor. Numai statele membre pot, conjugîndu-și eforturile și cooperînd, să facă din Organizație un instrument eficace în serviciul păcii și al bunăstării omenirii.

Spre a justifica speranțele puse în ea, O.N.U. trebuie să-și perfecționeze în continuare activitatea, să devină cu adevărat universală — prin restabilirea, în primul rînd, a drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze în această organizație — să ajungă să reflecte cît mai plenar transformările lumii contemporane. Universalizarea organizației este o sarcină care depășește cu mult latura pur statistică a lucrurilor. Ea este strîns legată de necesitatea cerută de emanciparea a zeci și zeci de noi state, de necesitatea respectării cît mai depline a principiilor dreptului internațional, de necesitatea extinderii cooperării și a păcii în lume. În epoca contemporană, cînd problemele internaționale se află într-o interdependență, ca să spunem așa, mondială, *universalitatea O.N.U. apare ca cea mai firească și mai importantă modalitate de realizare a obiectivelor organizației, unul din elementele forței Organizației,* cum pe drept cuvînt afirmă U Thant.

Republica Socialistă România își manifestă în mod constant încrederea în O.N.U., avînd ferma convingere că ea este o instituție necesară și utilă, că este necesar să se depună eforturi sporite de către toate statele în vederea unei cît mai depline realizări a țelurilor și principiilor Cartei. *„Ne preocupăm* — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — *ca Organizația Națiunilor Unite să joace un rol mai important în rezolvarea problemelor internaționale, ca în ea să-și ocupe locul toate popoarele".*

Sintetizînd o experiență de peste un deceniu de activitate în slujba Națiunilor Unite, perioadă în care Organizația și-a amplificat și diversificat activitatea, lucrarea ce înmănunchează laolaltă cuvîntările, declarațiile și cuvîntările primului funcționar al O.N.U. prezintă o semnificație aparte, ea reușind să contribuie la conturarea unei imagini clare a locului și rolului pe care le are Organizația Națiunilor Unite în viața internațională contemporană.

I. CLOȘCĂ

„GARANȚIA FUNCIARĂ"

ESCROCHERIE FUNCIARĂ

Septembrie 1970, Marsilia. Un pachebot de lux se dezlipea de chei și pornea într-o croazieră mediteraneană de opt zile. Dar nu era o croazieră ca toate croazierele, ci un cadou. Mai exact, o operație publicitară. A „Garanției funciare", devenită recent cea dintîi vedetă a enormului scandal izbucnit în Franța în legătură cu activitățile mai multor societăți imobiliare. Pe atunci însă „Garanției funciare" — adică grupului de oameni de afaceri care o crease — îi mergea în plin. Croaziera trebuia să demonstreze ostentativ succesele repurtate și să pregătească altele viitoare. Invitați la plăcerile navigației erau cîteva sute de clienți ai societății, deținători uneori modești de cote-părți din fondul imobiliar al acesteia — după iluzia „democratizării proprietății", naivii să trăiască și să povestească și altora amețitoarea descoperire a „democratizării luxului" ! — plus vreo treizeci de ziariști. Tot ca să povestească, firește. Celor care nu ar fi avut printre rudele sau cunoscuții lor un răsfățat al „Garanției funciare". Azi, cînd prevenitoarele gazde de acum un an sînt toate inculpate, iar unele în stare de arest, clienții care le-au fost oaspeți descoperă că au călătorit, au consumat menu-uri somptuoase, au primit zilnic cadouri scumpe (buchete de orhidee și fine țigări de foi, parfumuri și sticle de șampanie, în cele din urmă cîte un frumos magnetofon portativ) — pe propriii lor bani.

CODUL CIVIL, ART. 1 832

Alexandre Dumas-fiul spunea încă din secolul trecut că „afacerile se fac cu banii celorlalți". Pentru asta însă „ceilalți" trebuie atrași, amețiți, seduși. Concurenții, eliminați. Totul fără șovăieli și fără scrupule. Nu Dumas, ci ceva mai virstnicul lui contemporan Honoré de Balzac avea să disece complicatul mecanism de interese, de relații, de interdependențe din care se alcătuiește lumea afacerilor. Capitalismul contemporan a dilatat necontenit acest mecanism. Pentru că a transformat noile descoperiri, noile tehnici, într-un bogat izvor de noi obiecte supuse speculei. Pentru că nevoia de a le stăpîni și de a le mînui a accelerat procesele de formare a unor grupuri-gigant. Pentru că pînă și legislația menită să frîneze întrucîtva ritmul și amploarea concentrării capitalurilor a devenit obiect de negocieri oculte, de reciprocități vinovate. Cînd izbucnește cîte un scandal în lumea capitalistă contemporană — fie că e vorba de un crah bancar, de aventurism bursier sau de traficuri valutare — el continuă să aibă (dincolo de unele evoluții de ordin, ca să spunem așa, tehnic) rezonanțe balzaciene. Cu atît mai mult afacerea societăților imobiliare franceze : imobiliarul e un domeniu de speculă tradițional, aproape patriarhal. Deși, în cazul de față, metodele de acțiune și proporțiile sînt absolut... moderne.

Franța este, tradițional, o țară în care micile economii au o pondere considerabilă. Preocuparea comerciantului modest, meseriașului, agricultorului, de „a pune ceva deoparte" este însoțită, tot tradițional, de psihologia secretului : nu e nevoie să știe vecinul în ce constă rezerva familială. De unde, „banii la ciorap" (modernizare : se pare că din ciorapul ascuns în fundul dulapului, economiile s-au mutat în mașinile de spălat rufe). Dar astfel imobilizați banii nu produc. Mai grav, în condiții de creștere constantă a prețurilor, puterea lor de cumpărare se subțiază. Deci, trebuie investiți. Dar unde, cum ? Tentativele de sondaj — „sub ce formă ați prefera să păstrați o sumă de mai mare importanță ?" întreba în aprilie 1969 un institut specializat — au rămas infructuoase, deoarece o bună parte din cei întrebați au răspuns că „nu știu" sau pur și simplu au refuzat să răspundă. Contabilitatea națională izbutește cu greu, pornind nu de la deponent, ci de la evidențele ținute de diferitele sectoare ale economiei, să identifice — incomplet — încotro se îndreaptă acești bani. Se apreciază că rezervele familiale nu resimt o atracție notabilă pentru asigurările pe viață (2,4 la sută) și manifestă o neîncredere persistentă pentru jocul de bursă (3,8 la sută investiți în acțiuni și obligațiuni), preferințele mergînd către „plasamente lichide pe termen scurt" de unde banii fructificați se întorc repede acasă (48 la sută).

Aceste date, din 1970, confirmă în același timp importanța pe care au luat-o societățile imobiliare : ele au atras în aceeași perioadă 45,8 la sută din totalul investițiilor efectuate de persoane particulare. Ascensiunea lor din ultimii ani — cea mai veche dintre societățile imobiliare, „Civila funciară", și ea implicată în scandal, a luat naștere în 1964 — s-a întemeiat, schematic vorbind, pe două elemente. Pe de o parte, conjunctura economică (graficul ascendent al prețurilor, insecuritatea monetară generalizată în lumea capitalistă) și sentimentul transmis din generație în generație că o casă e, oricum, o valoare palpabilă, stabilă (ba chiar deosebit de productivă în anumite zone unde tot felul de firme, care nou înființate, care în extindere, caută birouri). Pe de altă parte, folosirea abilă a articolului 1 832 din Codul civil. Acest articol definește o „societate civilă" ca „un contract prin care două sau mai multe persoane convin să pună ceva în comun în scopul de a împărți beneficiile ce vor putea rezulta".

DIN „MICILE ECONOMII"

„Două sau mai multe persoane" ? Mai multe, cît mai multe ! „Să pună ceva în comun" ? Imobile de raport, spre exemplu. „Spre a împărți beneficiile" ? Firește, iar în ceea ce privește tranzacțiile prin care vor fi realizate, cuantumul lor global și partea revenind fiecărui „co-proprietar", ingeniozitatea oamenilor de afaceri e mare iar priceperea micului deponent în general rudimentară. Așa s-au născut „societățile civile de plasamente imobiliare". Cea dintîi dintre ele, „Societatea civilă funciară" adresa acum șapte ani posesorilor de economii prea modeste pentru a achiziționa individual un apartament, invitația de a se asocia (pornind chiar de la subscrierea a numai 1 000 de franci, valoarea unei „părți") și de a-i încredința sarcina de a cumpăra imobile, de a asigura gestiunea acestora : societatea va deduce sumele necesare întreținerii sau renovărilor, va reține un procentaj pentru serviciile pe care le prestează, iar restul chiriilor încasate va fi împărțit între „subscriitori" ca dobîndă a banilor lor. Formula a avut succes și acum aproape două săptămîni, cînd plîngerea unor subscriitori a pus în cauză „Civila funciară", numărul „părților" de care aceasta dispunea se ridica la 14 000 însumînd 350 de milioane de franci, investiți în 64 de imobile (mai cu seamă birouri și clinici).

Cu trei ani mai tînără, „Garanția funciară", cea de la care scandalul a pornit, a ajuns repede pe locul doi în ierarhia societăților de plasamente imobiliare : 13 000 de „părți", capital (mărturisit) peste 200 de milioane.

Pe locul trei, „Renta Imobiliară" care, deși existînd din 1965, nu a izbutit să întrunească decît 9 000 de „părți" și 180 de milioane. Nu acesta este însă motivul pentru care subscriitorii au sesizat Comisia operațiilor de Bursă, ci — ca și în cazul „Civilei funciare" — felul în care și una și cealaltă au operat răscumpărarea propriilor lor societăți de gestiune.

Vom reveni asupra acestei aparente incoerențe, asupra acestor tranzacții aparent fără obiect, în fapt foarte productive. Să menționăm doar că, în mai puțin de zece ani de cînd există, societățile civile de plasamente imobiliare au proliferat în mod vertiginos : sînt astăzi vreo douăzeci, totalizînd aproximativ 80 000 de „părți" și mînuind peste un miliard de franci. De remarcat că imobilele în care au fost investiți sînt în imensa lor majoritate alcătuite din birouri (deseori este vorba despre foste apartamente, transformate în grabă în vederea obținerii unor chirii sporite, sustrase astfel fondului de locuințe), situate în capitală (în ciuda proiectelor guvernamentale de implantare a unui cît mai mare număr de societăți în diferitele regiuni ale țării), și anume în cartierele centrale ale Parisului (deși există și în această privință prevederi relative la o mai judicioasă repartizare). Poate că nu toate societățile imobiliare folosesc în mod direct fraudulos avantajele fiscale care le-au fost acordate, dar toate prosperă pe terenul crizei imobiliare. „Piața (imobilia-

ră) este speculativă pentru că este încă o piață a penuriei", declara recent directorul general al Băncii pentru Construcții și Lucrări Publice. Reclama însăși a „Garanției funciare" declara de altfel fățiș că aceasta este baza operațiilor sale : societatea și conducătorii săi erau deja în pragul anchetei cînd apăreau încă în presă pagini publicitare proclamînd că „într-o țară în care există o gravă lipsă de birouri și locuințe, chiriile sînt firește ridicate" ; că „aceste chirii fiind reevaluate în mod automat la trei ani, în raport cu indicele costului construcțiilor, rentabilitatea sectorului imobiliar se menține la un nivel ridicat" ; că, achiziționînd imobile comerciale întregi, „toate de mare standing și bine situate", avînd „imobile bune, locatari buni, o gestiune prin ordinator", societatea poate asigura „venituri atît de ridicate (făgăduia 10,25 la sută) și de regulate". Oricît de cinic era acest fel de a-și lăuda marfa, el nu reprezenta decît o parte din adevăr.

10,25 LA SUTĂ BENEFICIU
De-aci, pentru „publicitate mincinoasă și înșelătoare", a început scandalul...

TRANZACȚII CIUDATE

Se atribuie președintelui Pompidou o reflecție făcută cu mulți ani în urmă : „Sectorul imobiliar este desigur necesar, dar circulă prin el o lume nerecomandabilă". Cariera „Garanției funciare" este din acest punct de vedere caracteristică. Îndeosebi pentru că, mai grăbiți sau mai îmbătați de succes decît alți confrați, conducătorii ei, „promotorii" cum îi numește un termen la modă, au operat cu un „dinamism" invadator și fanfaron.

Ceea ce a atras atenția asupra activităților „Garanției funciare" a fost promisiunea de a asigura clientelei sale o dobîndă de 10,25 la sută. Acuzarea inițială de „publicitate mincinoasă și înșelătoare" s-a transformat însă curînd în aceea de escrocherie, abuz de încredere, încălcare a legislației privitoare la societăți, folosire abuzivă de bunuri sociale. Ce operații se încadrează de fapt în aceste formulări juridice ?

Puțin după crearea „Garanției funciare", apar alte două societăți, strîns articulate cu cea dintîi atît din punct de vedere al îndeletnicirilor cît și din punct de vedere al persoanelor : „Societatea pariziană de Promovare și Accesiune la Proprietatea Imobiliară și Funciară" (S.P.P.A.P.I.F.) însărcinată să cumpere imobile pentru „Garanția funciară", și „Compania Franceză de Gestiune Imobiliară" (C.O.F.R.A.G.I.M.) însărcinată să le administreze. Tranzacțiile efectuate între aceste societăți au fost totdeauna profitabile. Cui trebuia. De la întemeierea „Garanției" pînă în ianuarie 1971, cît președintele-director general al acesteia și al C.O.F.R.A.G.I.M. a fost deputatul U.D.R. Rives-Henrys de Lavaysse, Robert Frenkel, actualmente arestat, ocupa funcția de președinte-director general al S.P.P.A.P.I.F. Din ianuarie, Frenkel a trecut în fruntea societății principale, iar soția sa Nicole, de asemenea arestată, în fruntea C.O.F.R.A.G.I.M. Cît despre S.P.P.A.P.I.F. — al cărei sediu consta de fapt dintr-un birou și un telefon — ea a fost între timp „cumpărată" (18 milioane de franci) de „Garanția funciară". Pentru a reduce cheltuielile, s-a explicat subscriitorilor de „părți" ai „Garanției" : în realitate ei nu au fost niciodată beneficiarii acestui soi de tranzacții, renta care li se plătea provenind din... investițiile noilor participanți atrași de reclama zgomotoasă, aceștia urmînd a fi răsplătiți pentru încrederea lor din aportul viitoarei tranșe de asociați. Și așa mai departe.

O ÎNTÎLNIRE PROVIDENȚIALĂ

Înainte de a fi devorat de propria sa (societate-) mamă, S.P.P.A.P.I.F. a realizat o serie de tranzacții deosebit de spectaculoase : găsise parteneri pe măsură, pe cei patru frați Willot. Moștenitori ai unei modeste firme de textile, aceștia au făcut în ultimii zece ani o carieră vertiginoasă : fuzionînd cu societăți preocupate să se consolideze, cumpărînd altele aflate în dificultate, ei au devenit încă din 1966 conducătorii celui mai important grup textil din Piața comună. Azi, după ce au înghițit și două dintre marile magazine pariziene, dispun de cel mai mare trust vertical din Europa occidentală : de la prelucrarea inițială a materiei prime pînă la vînzarea către consumator, ei stăpînesc un vast evantai al producției textile. Tot cumpărînd firme, bieții frați Willot s-au împovărat însă cu imobile, dintre care o parte nu le erau de nici un folos : era „obsesia" lor, după expresia unuia din ei. Aici s-a produs întîlnirea providențială cu „Garanția funciară". Datorită unui om de asemenea providențial, avocatul Victor Rochenoir, consilier juridic și fiscal al celor patru frați, consilier juridic și fiscal totodată al „Garanției" (arestat de altfel pentru complicitate la escrocherie, abuz de încredere și celelalte capete de acuzare aduse acestei societăți, deși a încercat să intimideze pe judecătorul de instrucție înfățișîndu-se în robă de avocat la convocarea acestuia). Cînd au făcut inventarul imobilelor „Garanției funciare", organele de expertiză au constatat că din întregul patrimoniu al societății (160 735 000 franci), mai mult de jumătate (81 874 000 franci) constă în imobilele cumpărate de la frații Willot în ultimii doi ani. Ciudat. Mai puțin ciudat este că în scriptele Willot aceleași imobile totalizează doar 51 750 000 franci, dar nu se poate ști cine anume minte. Probabil și unii și ceilalți. Oricum, o bună parte din diferența de 30 de milioane a fost pusă în sarcina subscriitorilor...

Unde au ajuns banii ? Nici în această privință nu se poate răspunde precis. Fapt este că în ajunul arestării sale Robert Frenkel a închiriat un avion cu reacție și s-a repezit pînă la Luxemburg, unde acum cîtăva vreme a pus pe picioare o societate numită „Capital Real Trust". Societatea aceasta are de altfel o filială la Geneva, unde Frenkel visa probabil să petreacă pe malul Lacului Leman o bătrînețe liniștită, de vreme ce din „micile economii" pe care le-a adunat (și mai ales din ale clientelei sale) începuse să-și ridice acolo o elegantă reședință. Tot în ajunul arestării — o nenorocire nu vine niciodată singură ! — Robert Frenkel a anunțat că de la domiciliul său au fost furate șaptesprezece tablouri. În valoare de un milion și jumătate de franci : un Chagall, un Renoir, un Suzanne Valadon, un Vlaminck, un Buffet, un Pissarro, între altele. Cine a furat știa ce fură. Știa și cum să fure : pînzele au fost scoase cu grijă din ramele lor și transportate „probabil" într-o valiză pe care păgubașul, revenind dintr-o călătorie (cea din Luxemburg oare ?) o uitase în vestibul și care ar fi dispărut o dată cu tablourile. De altfel, acestea sînt prea cunoscute pentru a fi negociabile. Oricum, fostul președinte-director general al „Garanției funciare" a fost foarte afectat. Nu din punct de vedere bănesc : tablourile erau asigurate, a declarat el. Dar ca iubitor de artă și în sentimentele lui familiale : „Majoritatea acestor opere le am din familie, altele le cumpărasem cu mai mulți ani în urmă..."

Lăsînd pitorescul la o parte, se pare că extinderea scandalului societăților imobiliare nu s-a încheiat. Premierul Chaban-Delmas, apoi președintele Pompidou au rostit cuvinte severe. Între timp, așa cum am arătat, au fost implicate și alte societăți de tipul „Garanției funciare".

Florica ȘELMARU

RELATĂRILE ASTRONAUȚILOR DE PE „APOLLO – 15"

Scott, Irwin și Worden după amerizare

TREI ZILE PE LUNĂ

- Munți aurii sub cerul negru
- Anorthosa sau „piatra genezei"
- Cum se călătorește în automobilul selenar
- „Am deschis hubloul și, deodată..."

Ce-au văzut și cum s-au simțit pe Lună (sau în jurul ei) ? Care au fost momentele cele mai dramatice ale călătoriei selenare ? În ce au constat surprizele ? Acestor întrebări și altora le răspunde prima amplă relatare făcută la întoarcerea pe Pămînt de către David Scott, James Irwin și Alfred Worden, cei trei astronauți de pe nava spațială „Apollo-15", relatare pe care o reproducem după săptămînalul „L'Express".

SCOTT. Agitația care te cuprinde cînd te afli pe Lună se produce în valuri. Ele te opresc, te ridică, dar niciodată nu te copleșesc. Nu ai răgaz să te lași cufundat în valuri. Cel puțin așa s-a petrecut cu noi, cei de pe „Apollo-15", în dorința noastră de a obține rezultate maxime de pe urma misiunii noastre care ni s-a încredințat.

Primul val m-a cuprins în momentul în care modulul nostru lunar, „Șoimul", a depășit crestele Apeninilor selenari și s-a orientat pentru coborîrea finală. Jim Irwin și cu mine am avut atunci pentru prima oară viziunea de ansamblu a zonei de aterizare din cîmpia situată în apropiere de falia lui Hadley (o misterioasă formă de relief, asemănătoare cu albia unui rîu secat — n.red.). Necunoscutul era la îndemîna noastră. Apoi, scurt timp după aterizare, în momentul în care stăteam în picioare la „baza Hadley" și cînd mi-am dat seama că ajunsesem la țintă, că voi vedea și voi încerca să înțeleg lucruri pe care nici o ființă omenească nu le văzuse încă. Începeam să îndeplinesc o sarcină pentru care muncisem toată viața. Eram conștient că am atins o culme. Pentru mine și pentru știință.

Dar momenul cel mai extraordinar s-a produs după ce Irwin și cu mine am condus vehiculul nostru pe patru roți, „Rover 1", pe panta „Deltei lui Hadley". Este unul dintre cei mai înalți munți din regiune : 3 600 metri. Cu ajutorul vehiculului, escaladaserăm vreo 100 de metri pînă la un punct la care nu am fi putut niciodată să ajungem pe jos.

Vedeam „Șoimul" foarte mic pe cîmpie, la o distanță de aproape 5 km. În spate se aflau alți munți, iar mai sus cerul Lunii, complet negru. Atunci, contemplînd ansamblul — vehiculul nostru, valurile cîmpiei și munții — am început să mă simt la mine acasă.

IRWIN. Pentru a aprecia frumusețile Lunii, măreția crestelor ei și seninătatea văilor ei, este mai bine să fii un om căruia îi plac munții.

Unii ar spune că Luna este stearpă și pustie. Dintr-un anumit punct de vedere au dreptate. Pe Lună nu există nici apă, nici aer, nici zgomot, nici viață. Dar și o lume moartă poate fi frumoasă.

După ce am coborît pentru prima oară scara modulului lunar al lui „Apollo-15", am fost ca sufocat de Apeninii lunari, care aproape încercuiesc „baza Hadley". Atît păreau de apropiați și de gigantici. Distanțele pot fi înșelătoare pe Lună, unde orizontul pare mult mai apropiat decît pe Pămînt.

Dar adevărata surpriză a fost să văd că acești munți nu erau cenușii sau bruni, cum mă așteptam. Erau aurii. Privind spre sud și spre est, am contemplat reflexele primului soare de dimineață, care mîngîiau munții, în special „Delta lui Hadley", și care le dădeau strălucirea aurului.

Locul părea primitor. Simțeam că mă aflu acolo unde trebuia să fiu. După un antrenament de peste un an, știam exact ce aveam de făcut și mă simțeam într-adevăr la mine acasă.

SCOTT. Aproape de la începutul antrenamentului nostru, cu peste un an în urmă, Jim Irwin și cu mine am înțeles că, prin misiunea „Apollo-15", aveam posibilitatea să aducem o contribuție la dezvoltarea științei și la înțelegerea Universului : datorită noilor instrumente, datorită vehiculului „Rover", datorită posibilității de a spori durata zborului. De aceea considerăm că sarcina noastră era de a ne pregăti pentru explorarea științifică.

În loc să ne consacrăm tot timpul materialului de zbor, studierii eventualelor pene și altor probleme pentru care trebuie să fie pregătit un pilot de încercare, noi ne concentraserăm asupra problemelor științifice. În special geologia. Profitam de lecțiile unora dintre cei mai buni geologi din țară și entuziasmul lor ne contaminase. În cele din urmă eram ca niște ciini dresați pentru vînătoarea de roci.

În timp ce ne antrenam, făceam mereu o excursie „pe teren". Exact așa cum urma să se întîmple pe Lună. Ne luam cu noi aparatele de fotografiat, instrumentele, genții. Ni se acorda un timp fix pentru a explora o zonă pe care nu o văzuserăm niciodată. Trebuia să facem analiza ei geologică, să explicăm de ce acolo se găseau cutare sau cutare minerale sau stînci și să aducem eșantioane caracteristice.

Am fost într-adevăr captivat de geologie. De fapt, mie îmi plăcuse totdeauna istoria. Cînd eram pilot de vînătoare și zburam deasupra Africii de nord și a Greciei, ajunsesem să fiu fascinat de vestigiile arheologice. Cînd am început să studiez geologia, mi-am dat seama de asemănările ei cu istoria și cu arheologia și m-am simțit foarte curînd pe un teren cunoscut. Am descoperit că geologia este o știință care are o latură artistică, o latură de interpretare și de idei personale. Ea nu este un proces matematic care duce în mod obligatoriu la un răspuns. Totodată, mi-am dat seama că studierea geologiei se aseamănă cu studierea unei limbi străine. La început înveți să traduci cuvînt cu cuvînt, dar apoi înveți să gîndești în această limbă. Și numai atunci o cunoști cu adevărat.

Căutînd „piatra genezei"...

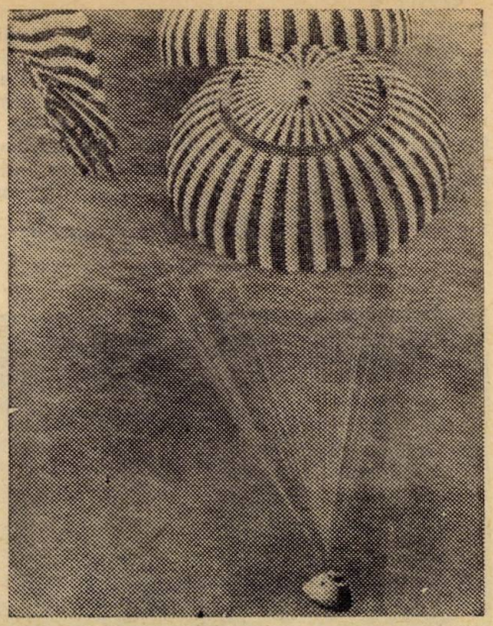

Ultimele sute de metri...

Încercarea hotărîtoare s-a produs în cursul celei de-a doua dintre cele trei plimbări pe Lună : excursia pînă la poalele Apeninilor selenari. Acolo am văzut fragmentul cristalin care a fost denumit de unii „piatra genezei". Se afla peste o altă piatră, mai mare. Mi-au trebuit doar cîteva secunde pentru a remarca dungile paralele caracteristice pentru plagioclas, un minereu care constituie una din componentele de bază ale anorthosei. Or, se consideră că există multă anorthosă pe vechile dealuri ale Lunii şi în rămăşiţele crustei lunare primitive. Cristalele care păreau să fie plagioclas erau atît de mari încît Irwin putea să le vadă de la o distanţă de un metru.

Noi speram să găsim anorthosă pe Lună. O asemenea descoperire ar contribui la rezolvarea unei probleme puse pe masa Lunii. Densitatea ei este atît de mare încît trebuie găsită anorthosă sau un alt corp cu densitate destul de slabă pentru a explica greutatea totală, a Astrului, în comparaţie cu rocile aduse anterior de pe Lună. Într-adevăr, toate au o densitate simţitor mai mare decît densitatea medie a Lunii. Iată de ce am anunţat prin radio centrului de control al misiunii : „Cred că am găsit ceea ce căutam".

Geologii vor spune dacă aveam dreptate să consider că această piatră este anorthosă. Dar, după părerea mea, noi nu puteam să judecăm mai bine în puţinul timp de care dispuneam. Cu atît mai rău dacă m-am înşelat. Nici un geolog, fie el cît de bun, nu este sută la sută perfect. Aşa cum am spus, geologia este o artă în aceeaşi măsură în care este o ştiinţă.

În orice caz, această piatră era fără îndoială unică. Studiaserăm toate pietrele aduse de misiunile „Apollo-11", „Apollo-12" şi „Apollo-14" şi pot afirma că e complet deosebită de pietrele lunare pe care le văzuserăm noi pînă atunci.

Trebuie să mărturisesc că vederea acestei pietre, care aştepta acolo de milioane de ani sosirea noastră, mi-a provocat un nou val de agitaţie. Era o emoţie comparabilă cu a copilului care găseşte cadoul de ziua lui.

IRWIN. Firește, au existat momente în care am încercat să reflectez la ceea ce mi se întîmpla. În fiece noapte cînd ne culcam în hamacele noastre de pe bordul modulului lunar, rămîneam treaz cîteva minute. Scott şi cu mine nu am vorbit niciodată între noi în cursul acestor momente dinaintea somnului. Fiecare îşi păstra gîndurile pentru el. În plus, nici unul nu dorea să tulbure odihna celuilalt, deoarece ştiam cît de important este somnul pentru succesul misiunii.

Desigur, multe din emoţiile mele în cursul zborului lui „Apollo-15" sînt legate de dragostea mea pentru înălţimi, pentru munţi, pentru zbor, atît de sus cît se poate zbura, pentru a vedea cît mai de departe posibil. Cred că majoritatea astronauţilor împărtăşesc această dragoste pentru înălţimi. Poate nu pentru munţi, dar în mod cert pentru zbor. Îmi plac norii, de pildă. În decursul anilor, am făcut nenumărate fotografii înfăţişînd formarea norilor. Deseori mă gîndesc că norii sînt la fel de frumoşi ca munţii. Păcat că nu erau nori pe Lună.

WORDEN. Există o tăcere şi o linişte de asemenea calitate atunci cînd te afli pe orbită în jurul Lunii, în special cînd eşti singur, aşa cum a fost cazul meu timp de trei zile, încît ai aproape un sentiment de irealitate. Nici un instrument de pe bord nu face nici cel mai mic zgomot atunci cînd îl foloseşti. Poate doar declicul aparatului de fotografiat. Sînt obişnuit să zbor în avion, unde auzi zgomotul motorului şi unde ştii că eşti împins. Vibraţiile îţi indică ceea ce se întîmplă. Dar acolo eram ca şi suspendat, pe cale să planez în jurul Lunii. Nu pot să-mi reamintesc decît două zgomote. Semănau cu ventilatorul dintr-o cameră atunci cînd ai uitat de el. Dacă-ţi aduci aminte, atunci da, există un ventilator în încăpere, poţi să-l auzi, ştii că este acolo. Dar dacă nu te gîndeşti la el, zgomotul ventilatorului nu ajunge nici măcar pînă la creier.

Pe nava spaţială se aflau două motoare electrice care se învîrteau. Unul era motorul ventilatorului folosit înăuntrul navei pentru a face să circule aerul. El funcţionează mereu în cursul zborului. Mai există pompa hidraulică din modulul de serviciu, care făcea de asemenea zgomot continuu de ventilator. Erau singurele două zgomote permanente pe care le auzeam. Celelalte zgomote apăreau şi dispăreau, erau lucruri sporadice, ca şi comunicaţiile cu solul, zgomote care „întrerupeau" singurătatea zborului.

Suprafaţa Lunii se rotea sub mine şi totul era atît de fantastic încît aveam uneori impresia că pătrund în ceva pe care nu aş fi trebuit să-l privesc. Eram ca pilotul unei „farfurii zburătoare", aflate deasupra Pămîntului, care priveşte ce se întîmplă în casele oamenilor.

Singurul moment în care eşti într-adevăr conştient că te afli pe orbită în jurul Lunii este acela cînd stai deasupra feţei luminate a astrului şi cînd poţi să-i vezi suprafaţa. Cînd treci linia care desparte lumina de umbră, pierzi lumina reflectată care vine de pe Pămînt şi atunci se produce obscuritatea totală. De fapt, nu poţi să vezi nimic. Ştii că Luna se află acolo numai pentru că orizontul ei te împiedică să vezi stelele. Vezi doar cîmpul de stele şi apoi vezi o tăietură circulară în acest cîmp. Este orizontul lunar şi sub el domneşte un întuneric total. De fapt, în asemenea momente îţi pierzi simţul realităţii.

IRWIN. O singură dată, timp de cîteva clipe, mi-a fost teamă că nu vom putea să ducem la bun sfîrşit misiunea noastră şi să aterizăm pe Lună. Scott şi cu mine ne aflam pe orbită în jurul Lunii în modulul lunar, gata să ne despărţim de modulul de comandă pentru a coborî pe suprafaţa Lunii. Ne aflam în spatele astrului. Cînd am trecut de partea feţei vizibile fără să ne fi desprins încă, mi-am spus că există probabil o defecţiune la mecanismul de fixare. Mă gîndeam că, dacă vom putea să ne desprindem, nu vom reuşi să aterizăm. Ne-am văzut pe cale să ne tîrîm în tunelul de legătură pentru a ne înapoia în modulul de comandă. Scott şi cu mine ne-am privit în ochi. Nici unul nu a spus nimic. Fiecare ştia ce gîndea celălalt. Astronauţii se antrenează luni de zile, se exersează în vederea tuturor eventualităţilor. Eram pregătiţi pentru eşecul misiunii în orice moment, începînd de la decolare pînă la sosirea pe Lună. Totul era prevăzut. Dar nu cred că, în sinea noastră, am acceptat vreodată posibilitatea unui eşec.

S-a dovedit că e foarte greu să conduci vehiculul „Rover". Mă temeam că acest vehicul pe patru roţi se va clătina şi se va răsturna. Din pricina slabei gravităţi lunare, vehiculul se desprindea de sol atunci cînd se lovea de o ridicătură de teren şi, timp de o secundă, plana. Ne ataşaserăm solid centurile de siguranţă, dar chiar şi aşa aveam uneori impresia că vehiculul porneşte într-un sens şi noi în celălalt, ca un cal de „rodeo".

Altă dată ne opriserăm la un crater pe panta „Deltei lui Hadley". Îmi amintesc că vehiculul era „garat" perpendicular cu panta. A început să alunece şi a trebuit să-l opresc în timp ce Scott îşi termina munca. Asemenea incidente mărunte ne ţineau în stare de alarmă.

SCOTT. Peste cîteva săptămîni, savanții ar trebui să ne spună la ce dată toate aceste eșantioane s-au cristalizat pornind de la o materie în fuziune. Dar, cînd mă gîndesc la vîrsta posibilă a acestor roci — vreo trei miliarde de ani cele „tinere", poate peste patru miliarde cele mai vechi — minții mele îi este deseori greu să înțeleagă. „Rocile" tinere, cum le-am numit, nu au fost atinse și nici modificate cît de cît, începînd dintr-o perioadă mult mai veche decît aceea în care vreo ființă, pește, reptilă sau om și-a făcut apariția pe suprafața Pămîntului. Chiar și craterele cele mai recente pe care le-am văzut la „baza Hadley" sînt mai vechi cu miliarde de ani decît omul.

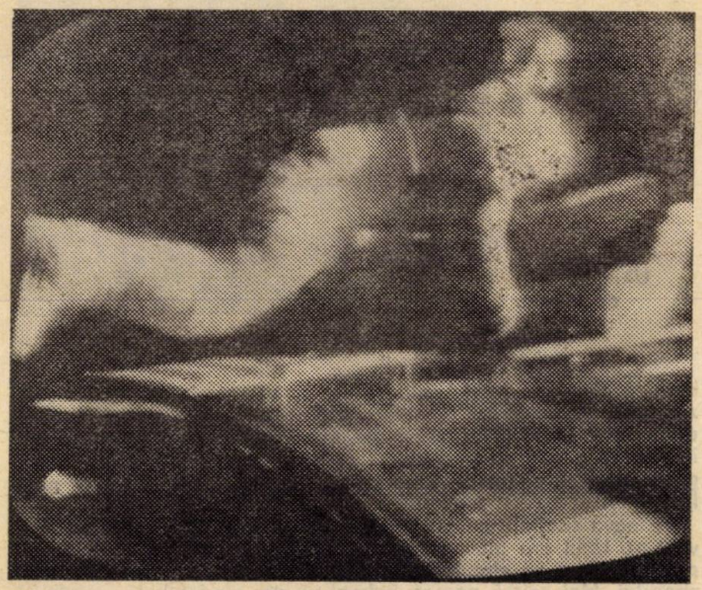

Worden în spațiul extravehicular: „Am avut impresia că mă aflu pe o scenă complet întunecată..."

...Iar noi ne aflam acolo, doi oameni care mergeam printre vestigiile unor evenimente petrecute pe vremea cînd Luna, Pămîntul și sistemul solar erau tinere.

IRWIN. În cursul primei noastre excursii, Scott și cu mine am avut amîndoi dificultăți cu mănușile costumelor noastre de scafandru, care erau prea strîmte. Ori de cîte ori întindeam brațele (și uneori chiar cînd aveam brațele repliate), vîrfurile degetelor noastre se frecau de mănuși. În cele din urmă au început să mă doară degetele.

Cînd ne-am întors în „Șoim" și ne-am instalat pentru noapte, am luat foarfecele pe care le foloseam pentru a deschide pungile din plastic unde se aflau alimentele și mi-am tăiat unghiile pînă în carne. După aceea m-am simțit mult mai bine. Am încercat să-l conving pe Scott să facă același lucru, dar nu a vrut. Se temea că-și va pierde astfel din îndeminare. Din păcate, cînd s-a întors de pe Lună, sub unghii i se formaseră cheaguri de sînge dureroase.

Am avut și eu cîteva greutăți. După trei zile de muncă destul de anevoioasă pe Lună, am crezut că putem să ne relaxăm în cursul celor patru zile ale călătoriei de înapoiere. Foloseam rar aparatul de extensie de pe bord. De aceea, la înapoiere, eram cam șubred, ca un bolnav care ar fi stat în pat o săptămînă. În primele nopți, culcat în patul meu, aveam impresia că dorm cu capul la 30 de grade sub corp. E groaznic să ai ameteală în pat.

WORDEN. Nu știu cum arătam atunci cînd am ieșit să fac ceea ce ziariștii numesc o „plimbare în spațiu", iar noi o numim activitate extravehiculară. Nu puteam să mă văd. Dar acest lucru nu mi-a cerut de fapt nici un efort. Nici fizic, nici moral. Cred că mă antrenasem pentru această ieșire mai intens decît pentru orice altă activitate depusă pînă atunci. Desigur, cînd am deschis hubloul, eram într-adevăr într-o stare de agitație. Bătăile inimii mele au arătat-o. Dar nu era vorba de epuizare fizică.

Există un moment în care te oprești și-ți spui: „Nu ești ca într-o cameră. Dacă ceva nu merge bine, nu ai pe nimeni pentru a apăsa pe un buton ca să fii coborît". Cînd te afli acolo, la peste 300 000 km de Pămînt, știi că dacă lucrurile merg prost, partida s-a sfîrșit.

Mă așteptam să ies într-un spațiu negru ca un cuptor. Am deschis hubloul și am avut impresia că mă aflu pe o scenă, la începutul unei piese; pe o scenă complet întunecată, iar cineva ar fi ațintit asupra mea cel mai puternic reflector din lume.

Dintr-o dată, vezi tot. Explicația? Modul în care Soarele se reflectă atunci cînd nu există atmosferă. Lumina nu se dispersează dacă soarele nu cade direct asupra unui obiect; acesta rămîne întunecat.

Aș fi dat zece milioane de dolari pentru a avea un aparat de fotografiat în buzunarul meu din față. Jim Irwin ieșise pe jumătate din hublou și îi vedeam silueta exact în mijlocul Lunii. Era pur și simplu splendid. Aș fi dat orice pentru a putea face o fotografie.

IRWIN. Este greu de crezut că un om poate să meargă pe Lună și să se întoarcă fără să se fi schimbat din anumite puncte de vedere.

SCOTT. Curiozitatea omului este un lucru minunat. Curiozitatea îl stimulează, îl pune mereu în mișcare, îl face să caute. Ca și copilul care întreabă mereu „de ce".

Cît despre mine, mai am încă mult de muncit pentru a interpreta cele aproximativ 80 kg de stînci și de praf pe care le-am adus noi de pe Lună. Alte proiecte nu mai am. Lucrez pentru explorarea Lunii de atîta vreme încît nu am avut încă prilejul să privesc lucrurile pe baza acestei experiențe și să încep să caut alți munți. Va trebui s-o fac în curînd...

KENNEDY SAGA

Pe strada principală din Hyannis (Massachusetts), un tînăr de 17 ani a fost arestat pentru „vagabondaj". A doua zi, a fost condamnat la o amendă de 50 de dolari. Întrucît nu avea atîția bani la el, judecătorul i-a dat un termen de o săptămînă pentru achitarea amenzii. Norocul lui a fost că incidentul s-a petrecut la 22 august, deci după 6 august, cînd expirase anul de supraveghere polițienească impus cu prilejul unei arestări precedente (atunci poliția găsise la el marijuana). Un incident banal, unul dintre nenumăratele cazuri de huliganism mărunt. Numai că infractorul poartă un nume celebru: Robert F. Kennedy jr. Este vorba de cel de-al treilea dintre cei 11 copii ai senatorului Robert Kennedy, asasinat la Los Angeles cu trei ani în urmă.

Într-un fel sau altul, familia Kennedy se menține aproape continuu în atenția opiniei publice americane. Un ziarist canadian, Theodore Charach, încearcă în aceste zile să devină celebru redeschizînd dosarul asasinării lui Robert Kennedy. Se știe cîte versiuni senzaționale despre uciderea președintelui John Kennedy au fost lansate, pornind de la incapacitatea Comisiei Warren de a elucida pe deplin această problemă. În cazul asasinării lui Robert Kennedy, însă, la televiziune s-a văzut totul. Radioreporterul Andrew West a transmis atunci cel mai senzațional reportaj din viața lui: „L-au împușcat! Senatorul Kennedy a fost lovit! Asasinul e în fața mea! Ține încă pistolul în mînă și continuă să tragă. Luați-i revolverul! Desfăceți-i degetul, desfăceți-i degetul! A tras încă șase gloanțe care au lovit alte persoane și peretele. Rafer, desprinde, desprinde, desprinde degetul acela. Bravo Rafer!..." Și așa mai departe. Cu atîția martori oculari care au participat la dezarmarea asasinului său, au fost ei înșiși răniți de el, plus milioanele de telespectatori cărora nu le-a scăpat nici un detaliu al acestei scene oribile, ar fi fost de presupus că nu mai este nimic de contestat, mai ales că Sirhan n-a încercat nici o clipă să tăgăduiască crima săvîrșită în văzul lumii întregi...

Și totuși... La 28 mai, avocata Barbara Warner Blehr a declarat că Dewayne Walfer, de la poliția din Chicago, a mințit atunci cînd a declarat că a verificat pistolul lui Sirhan pentru a constata cît de repede se poate trage cu el. De fapt, polițistul ar fi făcut acest test cu alt revolver de calibru 22 cu opt cartușe nu chiar cu cel cumpărat în vara anului 1955 de Albert Hurt pentru a-l da cadou fiicei sale și dăruit de aceasta, la rîndul ei, în 1967, unui băiat de 18 ani, George Erhard, din Los Angeles, care l-a vîndut în 1968 lui Joseph Sirhan, fratele asasinului. O asemenea eroare materială în instrucția procesului Sirhan îndreptățește, după părerea ei, redeschiderea procedurii pentru a se stabili dacă nu cumva „glonțele fatal" a fost tras de un al doilea criminal. A fost reunit un mare juriu cu sarcina de a stabili dacă este sau nu cazul să se formuleze noi acuzații. Ziaristul Charach, care afirmă că se afla în noaptea crimei în hotelul Ambassador și că „a auzit împușcăturile", a intrat acum pentru prima oară în scenă pentru a susține că studiază problema de trei ani și a ajuns la concluzia că „glonțul fatal" a fost tras de unul dintre membrii gărzii personale a senatorului. Sirhan se afla, potrivit unor martori oculari, în fața lui Robert Kennedy și n-ar fi putut — spune Charach — să tragă glonțele care l-a lovit pe senator din spate.

În timp ce marele juriu examina această ipoteză tardiv avansată, căreia i se acordă foarte puțin credit, revista „Monday", publicată de Comitetul național al Partidului republican, scrie că senatorul Edward Kennedy se află în fața ultimei lui șanse politice: „Trecerea lui John Lindsay dintr-un partid în celălalt și ambițiile lui prezidențiale — subliniază «Monday» — îl aduc pe Edward Kennedy la Rubiconul carierei sale politice. El poate, fie să treacă Rubiconul și să candideze la președinție, fie să se mențină în rezervă, în timp ce un republican renegat va acapara conducerea stîngii liberale pe care i-a lăsat-o moștenire fratele său, Robert".

Complexa „saga" a familiei Kennedy nu a fost încă scrisă în întregime.

F. A.

AFRICASIA

FLUVIUL ZAMBEZI A FOST TRECUT

Interviu cu Samora Machel, președintele „Frelimo"

Vechi militant, Samora Machel a intrat în ilegalitate încă în 1950 și urma să participe, alături de Mondlane, la înființarea „Frelimo", devenind în scurt timp unul din principalii lui conducători politico-militari. Ales președinte al „Frelimo" după asasinarea lui Mondlane, Machel a rămas puțin cunoscut în străinătate deoarece i-a displăcut totdeauna publicitatea. El vorbește mai jos despre lupta de eliberare dusă de poporul Mozambicului.

— Acum se știe că, pentru prima oară în cursul ultimelor luni, combatanții din „Frelimo" au operat la sud de Zambezi, în imediata apropiere a frontierei rhodesiene. Cum considerați dv. situația militară ?

— Portughezii denumiseră fluviul Zambezi „baraj natural". Anul trecut, noi am intensificat activitatea de mobilizare și de organizare a maselor în provincia Tete ; această activitate ne-a permis să pătrundem cu ușurință dincolo de Zambezi, spre sud. Prezența noastră în acest teritoriu este deosebit de importantă deoarece, în acest punct, Mozambicul are frontiere comune cu Rhodesia și Malawi. Este o regiune dezvoltată din punct de vedere industrial, ceea ce ne-a permis să mobilizăm ușor populația și s-o antrenăm la lupta armată. Am început operațiunile militare în august 1970, dar am așteptat pentru a da publicității comunicate cu privire la activitățile noastre dincolo de Zambezi, deoarece nu eram siguri că lupta va progresa. Acum sîntem convinși că vom putea să ne păstrăm pozițiile și să înaintăm pe teren. Am lansat atacuri împotriva mai multor fortificații portugheze și am recuperat astfel o importantă cantitate de material militar. Ne putem baza în special pe faptul că „Frelimo" controlează păturl largi ale populației, care sprijină fățiș lupta. Populația din această regiune aderă la „Frelimo" ca fiind unica forță în stare s-o apere și s-o salveze.

— Efortul militar la sud de Zambezi nu a redus oare operațiunile dv. în zona în care portughezii încearcă să construiască barajul Cabora Bassa ?

— Am intensificat noile operațiuni în aprilie și în mai, dar nu am pierdut desigur din vedere obiectivul de a descuraja construirea barajului Cabora Bassa. Cabora nu este însă singura noastră preocupare : obiectivul nostru este de a controla districtul Tete, de a controla întreaga țară. Portugalia folosește forțe foarte importante pentru a apăra Cabora Bassa cu scopul de a proteja cu orice preț, cu ajutorul elicopterelor, bombardierelor, buldozerelor, blindatelor, construirea drumului care leagă capitala de Cabora. Nu sîntem pești care se lasă prinși cu momeală : cînd se crede că vom opera la Cabora, noi acționăm în altă parte și invers.

— S-a vorbit mult despre atacul împotriva navei portugheze „Angoche", care transporta muniții în canalul Mozambic. S-a spus că această operațiune a fost dusă de „Frelimo" în colaborare cu antifasciștii portughezi.

— Relațiile noastre cu stînga portugheză au fost totdeauna bune în acțiune, deoarece considerăm că poporul portughez este principalul nostru aliat. Colaborarea noastră se stabilește în cursul luptei.

— Există oare într-adevăr un pericol de „rhodesianizare" a Mozambicului ?

— E prea tîrziu. Acest lucru este absolut imposibil. Nu se poate nici măcar concepe ca, în momentul de față, să existe în Mozambic albi care să dorească „independența" în maniera rhodesiană. În „Frelimo" militează albi, care sînt mozambicani și care sînt membri ai „Frelimo". Noi nu definim dușmanul în funcție de culoarea pielii lui. Considerăm drept aliați pe toți cei ce sprijină lupta noastră, pe toți cei ce contribuie la independența Mozambicului ; iată de ce un mare număr de mozambicani albi militează în rîndurile noastre. La întrebarea care sînt adevărații mozambicani noi nu răspundem în termeni de culoare.

— Ce părere are „Frelimo" despre situația din Portugalia ?

— În rîndurile conducătorilor portughezi există contradicții profunde. În Portugalia se poate produce o luptă strînsă pentru putere între Caetano și extrema dreaptă. Dacă conducătorii portughezi sînt ocupați să-și rezolve contradicțiile, aceasta ar putea să ne fie util dar, indiferent dacă puterea este deținută de Caetano sau de altcineva, programul nostru nu se va schimba.

— Întreaga Africă discută despre „dialogul" cu Africa de sud. Cum vedeți dv. această inițiativă ?

— Există un pericol și el este serios. Nu vedem unde ar putea duce acest dialog, dar vedem momentul în care ni se va propune un „dialog" similar cu Portugalia. Cît despre Africa de sud, acolo există o mișcare, Congresul Național African. De ce Africa de sud nu duce un „dialog" cu această mișcare ? Nu vedem posibilitatea unui dialog cu un dușman care nu cunoaște decît limbajul armelor.

— Considerați oare că principalii dv. aliați, Zambia și Tanzania, vor continua să suporte presiuni politice și represalii militare ?

— Este suficient să privești o hartă pentru a înțelege pericolele care amenință Tanzania. Această țară trebuie să fie vigilentă și trebuie să recunoaștem valoarea și prețul solidarității pe care o manifestă față de noi Tanzania și Zambia. La ultimul congres al partidului din Zambia, au fost adoptate poziții foarte ferme în favoarea mișcărilor de eliberare, în ciuda represaliilor externe și a problemelor interne. Zambia nu-și schimbă poziția, în ciuda amenințărilor permanente la care este supusă de către imperialiști.

Interviu luat de Pietro PETRUCCI

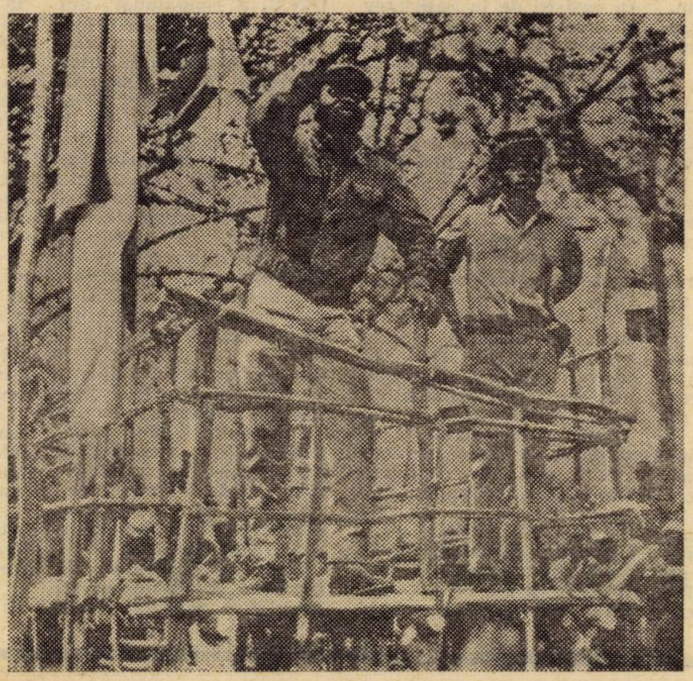

Samora Machel (stînga) vorbind la o adunare populară în teritoriul eliberat de forțele „Frelimo"

The New York Times

DIFICULTĂȚI MONETARE

ÎN MOMENTUL în care Statele Unite sînt pe cale să înceapă negocieri cu principalii lor aliați pentru a revizui cursurile de schimb și a elabora un nou sistem financiar mondial, este esențial să se cunoască în mod clar natura actualei crize monetare.

Negocierile vor fi probabil dificile și este de importanță vitală ca ele să nu înceapă pe baza presupunerii că toată lumea este de vină, cu excepția Statelor Unite. Oricît ar putea fi de consolator pentru președintele Nixon să descrie dolarul drept un „ostatic în mîinile speculatorilor internaționali", sau drept „o victimă a concurenței neloiale" din partea națiunilor a căror redresare financiară, după cel de-al doilea război mondial, a fost sprijinită de americani, realitatea este că răspunderea pentru dificultățile monetare este în același timp mult mai complexă și mult mai puțin unilaterală. În acest sens, accentul pus acum pe soluții tehnice în cazul unei probleme în esență politico-economice ar putea să adîncească criza în loc s-o rezolve.

Întocmai cum războiul este o problemă prea serioasă pentru a fi lăsată pe seama generalilor, revizuirea sistemului monetar internațional implică hotărîri mult prea grave pentru a fi lăsate doar pe seama miniștrilor de finanțe și a bancherilor.

Nu numai sănătatea economică a occidentului, dar probleme esențiale ale apărării și securității mutuale sînt implicate în disputa monetară care se desfășoară acum cu principalii parteneri ai Americii, din Europa și din zona Pacificului. Deschizînd actualele negocieri printr-o serie de fapte împlinite, toate stabilite în mod unilateral, Administrația americană a silit pe aliații ei să reacționeze rapid — metodă care nu trebuie să degenereze în constrîngerea aplicată cu ajutorul „marii bîte", așa cum este numită de pe acum în Europa occidentală.

Suprataxa de 10 la sută la importuri dublează în realitate tarifele americane, readucîndu-le la nivelul din perioada imediat următoare celui de-al doilea război mondial, înainte de rundele Dillon și Kennedy de reduceri tarifare. Prin cursul fluctuant al dolarului și ruperea legăturii lui cu aurul, Statele Unite încearcă să-și silească partenerii comerciali să reevalueze monedele lor în sens ascendent, măsură defla-

FOTOCRONICA

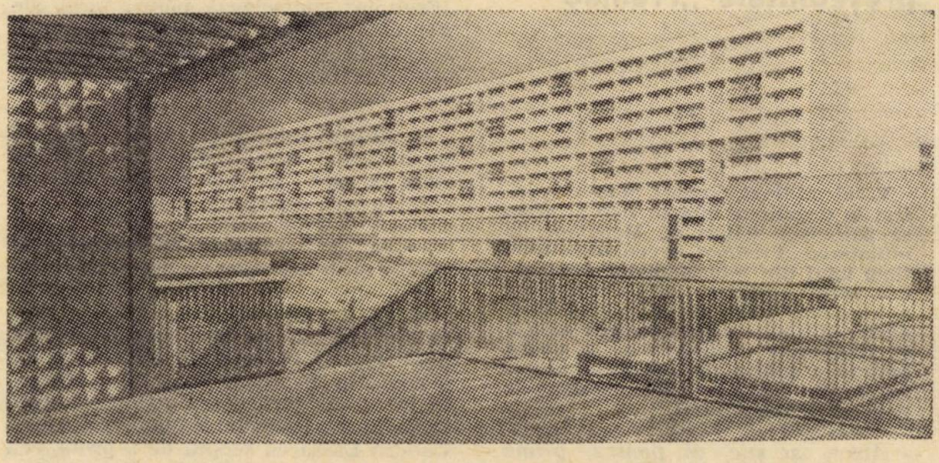

Construcțiile de locuințe destinate personalului uzinelor chimice din Halle (R. D. Germană) alcătuiesc un nou și modern cartier al orașului

UN ANACRONISM

Se știe că, vara aceasta, o importantă delegație britanică, condusă de lordul Goodman, a făcut o vizită la Salisbury, unde a dus negocieri în vederea reglementării problemei „independenței rhodesiene". „Toate aspectele problemei au fost examinate în mod aprofundat", s-a menționat în comunicatul publicat la sfîrșitul acestor întrevederi.

Este clar că guvernul Heath pare hotărît să acorde Rhodesiei independența, întocmai cum se încăpățînează să urmărească anularea interdicției cu privire la vînzarea de arme către Africa de Sud.

Ian Smith ar dori independența pentru ca minoritatea albă (220 000 persoane) să asuprească în continuare pe cei cinci milioane de africani. Negocierile se lovesc însă de modalitățile dobîndirii independenței. Englezii cer ca rasiștii de la Salisbury să accepte principiul guvernării de către majoritate. Nu acum, dar în etape. În ciuda acestei concesii, Smith și prietenii săi nu sînt de acord. Ei consideră că „ritmul de avansare" a africanilor, așa cum a fost propus de Londra, este prea rapid ! După părerea lor, negrii trebuie să devină „responsabili" înainte de a obține egalitatea electorală.

Această argumentare nu este nouă în analele colonialismului. Dar, în epoca noastră, ea pare atît de anacronică încît, cu excepția rasiștilor din „Partidul Frontului Rhodesian", condus de Ian Smith, și a celor de teapa lor, nimeni nu mai îndrăznește s-o susțină, cel puțin în mod public.

Poziția guvernului de la Londra pare cu atît mai dificilă cu cît, recent, Comitetul de decolonizare al O.N.U. a condamnat din nou orice acord între guvernele britanic și rhodesian, reafirmînd că orice încercare de a negocia viitorul teritoriului Zimbabwe cu regimul de la Salisbury pe altă bază decît cea a exercitării puterii de către majoritate ar fi „contrară declarației Adunării Generale O.N.U. cu privire la acordarea independenței către țările și popoarele coloniale". Comitetul a cerut încă o dată Marii Britanii să înceapă neîntîrziat consultări cu partidele politice din Zimbabwe care acceptă principiul puterii majorității pentru ca acesta să fie aplicat. Dar partidele africane continuă să fie interzise, iar conducătorii lor, după luni de detențiune în închisoare, sînt exilați în momentul de față în Zambia.

Între timp, grupul de presiune prorhodesian își intensifică activitatea atît la Londra cît și la Washington. În capitala S.U.A., el nu este lipsit de auditori receptivi. Se știe că, înainte de boicot, Rhodesia satisfăcea 40 la sută din consumul american de crom. În aceste condiții, este explicabil că în Senatul S.U.A. unii cer fățiș ridicarea embargoului impus de O.N.U. Aceasta s-ar traduce printr-un aflux substanțial de capitaluri spre Rhodesia și ar permite în special redeschiderea piețelor pentru tutunul Rhodesiei și pentru celelalte produse ale ei : crom, nichel, cupru, bumbac etc.

Este adevărat că embargoul nu a avut toate efectele scontate de promotorii lui. Dar ridicarea embargoului l-ar încuraja și mai mult pe Ian Smith să sfideze Africa și întreaga opinie publică internațională.

(După „Jeune Afrique")

ţionistă dificilă din punct de vedere politic pentru guverne. Alternativa este de a cumpăra dolari americani la cursuri supraevaluate, măsură de asemenea dificilă, în special atunci cînd cursul viitor al dolarului este acum nesigur.

Fără îndoială, dolarul a ajuns să fie în mod serios supraevaluat în comparaţie cu yenul japonez şi ceva mai puţin supraevaluat în comparaţie cu marca vest-germană şi cu alte cîteva monede vest-europene. Totuşi, el nu este mult supraevaluat în comparaţie cu alte monede din Europa occidentală şi din restul lumii, inclusiv lira sterlină britanică. Modificări ale cursului de schimb cu 5–15 la sută pentru 8 sau 10 monede constituie măsura maximă luată în considerare. Japonia este solicitată de asemenea să reevalueze yenul în sens ascendent cu ceva mai mult de zece la sută.

O problemă mult mai serioasă este deosebirea puternică dintre politicile monetare interne urmate în Statele Unite şi în Europa în cursul ultimului an şi jumătate. O reducere a ratelor dobînzii în Statele Unite în timp ce ele s-au menţinut ridicate în Germania occidentală şi în Marea Britanie a adus în ceva mai mult de un an la un aflux de peste 10 miliarde dolari din Statele Unite. Iată cauza principală a actualei crize a dolarului şi ea nu poate fi atribuită „speculatorilor". Washingtonul, Bonnul şi Londra s-au concentrat asupra propriilor lor probleme economice interne, fără să acorde importanţa cuvenită efectelor lor externe, ceea ce le-a făcut să descopere că într-o lume interdependentă nu poate exista o asemenea compartimentare precisă. Există multe soluţii tehnice pentru criza financiară imediată. Care dintre ele este adoptată acum este mai puţin important decît modul în care sînt negociate noile acorduri. Trebuie să se renunţe repede la suprataxa temporară la importuri ; în caz contrar, protecţioniştii americani vor fi atît de încîntaţi de ea, încît suprataxa va fi introdusă în structura tarifară americană. Negocierea rapidă cu partenerii a unor noi cursuri de schimb – de fapt o devalorizare a dolarului în raport cu celelalte monede importante, mai degrabă decît cu aurul — ar pregăti terenul pentru desfiinţarea suprataxei înainte de declanşarea represaliilor comerciale.

Reforma sistemului monetar mondial este o sarcină pe termen mai lung. Se poate ajunge repede la o oarecare flexibilitate prin măsuri ca fluctuarea monedelor în cadrul unor limite mai largi şi o libertate mai mare de modificare a cursurilor de schimb pentru toate ţările, inclusiv Statele Unite. Dar negocierea reformei generale necesară ar putea să reclame un an sau doi. Propunerea făcută la Washington ca dolarul să aibă un curs fluctuant pînă la această reformă şi pînă la înlăturarea de către celelalte ţări a „barierelor" în calea exporturilor americane este mai puţin susceptibilă să ducă la un acord decît să dezlănţuie un război monetar.

Măsurile adoptate prin surprindere de către preşedintele Nixon erau menite să determine lumea să treacă la măsuri care altminteri ar fi putut fi amînate ani de zile, în timp ce dolarul şi poziţia competitivă a Statelor Unite continuau să sufere o uzură. Lumea şi sistemul monetar au fost fără îndoială zdruncinate. Acum trebuie să se facă un efort la cel mai înalt nivel pentru a căuta soluţii în interesul comun, mai degrabă decît măsurile de constrîngere pe care unii tehnicieni par să le prefere.

Le Monde

PARIS

LINDSAY ÎN CURSA PENTRU PREŞEDINŢIE

JOHN LINDSAY
Ambiţii prezidenţiale

ANUNŢÎND de curînd hotărîrea sa de a părăsi Partidul republican şi de a trece în Partidul democrat, primarul oraşului New York, John Lindsay, a animat oarecum politica internă a Statelor Unite.

Desigur, hotărîrea lui Lindsay nu a constituit o surpriză: de mai multe luni, ea fusese anunţată în repetate rînduri drept iminentă de către importanţi editorialişti ai presei americane. De multă vreme, colaboratorii lui Lindsay insistau pe lîngă el să „facă saltul". Căci, renunţînd la o fidelitate veche de peste 20 de ani, el nu urmăreşte să întărească Partidul democrat, nici să pună apartenenţa sa politică în concordanţă cu faptele sale, nici chiar să-şi asigure realegerea în fruntea municipalităţii oraşului New York în 1973. Lindsay vizează de fapt preşedinţia Statelor Unite; prin intermediul dezminţirilor obişnuite, el a lăsat să se înţeleagă destul de clar acest lucru, anunţîndu-şi intenţia de a juca un rol activ în 1972. Pentru a-şi realiza ambiţiile el nu avea în mod practic de ales: fără îndoială, Partidul republican nu-i va ierta niciodată că s-a pronunţat împotriva lui Goldwater în 1964 şi că nu l-a susţinut decît slab pe Nixon în 1968.

Hotărîrea lui Lindsay va provoca tulburări în rîndurile pretendenţilor la investitura democrată, dintre care nici unul nu a reuşit pînă în prezent să se afirme în mod hotărîtor. Ostilitatea sa permanentă faţă de războiul din Vietnam, opoziţia sa faţă de politica financiară a guvernului fac din el un rival periculos atît pentru senatorul McGovern, singurul candidat democrat declarat, care şi-a axat campania pe politica vietnameză, cît şi pentru senatorul Muskie, care pare să aleagă actualmente drept cal de bătaie criza economică.

Fără îndoială, primarul oraşului New York are de trecut numeroase obstacole în cursa pentru investitură. Nou venit în rîndurile Partidului democrat, Lindsay nu are deloc şanse să obţină sprijinul „maşinii" partidului. El nu dispune nici de sprijinul liderilor sindicali. Dar Lindsay nu este lipsit de atu-uri. El a fost unul dintre primii care au expus în mod clar datele crizei urbane, criză afectînd un număr tot mai mare de americani. Prestanţa sa personală, atracţia pe care o exercită constituie de asemenea un avantaj serios asupra majorităţii candidaţilor democraţi.

„Rebeliunea" primarului oraşului New York riscă de asemenea să convingă definitiv pe unii liberali rămaşi credincioşi pînă în prezent Partidului republican că au puţine şanse să schimbe linia politică a acestui partid.

În mod paradoxal, defecţiunea lui Lindsay poate să-l stînjenească pe Nixon la fel de mult ca pe adversarii săi. Într-adevăr, s-ar putea ca preşedintele să aibă şi el nevoie de voturile liberale. Deschiderile sale în direcţia Chinei, după tratativele începute cu Uniunea Sovietică, îi atrag azi atacuri puternice ale ultraconservatorilor. Pe de altă parte, George Wallace, guvernatorul statului Alabama, candidat nefericit al segregaţioniştilor din sud în alegerile prezidenţiale din 1968, şi-a făcut cunoscută intenţia de a se prezenta din nou în 1972.

Desigur, auditoriul guvernatorului Alabamei rămîne limitat la sudul Statelor Unite şi, pînă în prezent, Nixon a avut grijă să nu se ciocnească frontal cu adepţii segregaţiei. Pe de altă parte, nici una din personalităţile dreptei republicane nu a luat încă poziţie în mod făţiş împotriva politicii externe a preşedintelui. Rămîne totuşi un fapt că, în 1968, Nixon nu a obţinut victoria decît cu un număr limitat de voturi şi că defecţiunea unei părţi a liberalilor, concomitent cu cea a ultraconservatorilor, reduce serios libertatea sa de manevră în 1972.

IBRAHIM A. ABDEL RAHMAN

directorul executiv al O.N.U.D.I.

La 26 august sosește în țara noastră, la invitația Ministerului Afacerilor Externe, Ibrahim A. Abdel Rahman, directorul executiv al Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (O.N.U.D.I.) Oaspetele deține această funcție de la 1 ianuarie 1967, data înființării organizației.

Ibrahim A. Abdel Rahman, s-a născut în provincia Sharkia din Republica Arabă Unită, la 5 ianuarie 1919. În anul 1938 a absolvit Facultatea de științe din cadrul Universității din Cairo. După studii post-universitare la Londra și Edinburgh, în 1941 își ia doctoratul în științe astrofizice la Universitatea din Edinburgh. Între anii 1941—1953 este profesor de astronomie și astrofizică la Facultatea de științe de la Universitatea din Cairo. În 1954 a fost numit secretar general la Consiliul de Miniștri, funcție pe care a deținut-o pînă în 1958. A ocupat, de asemenea, funcțiile de director general al Comisiei egiptene pentru energia atomică și, respectiv, secretar general al Consiliului egiptean pentru știință, aducînd, de altfel, o contribuție importantă la înființarea organizațiilor respective.

Între 1958 și 1960 a deținut funcția de secretar general al Comisiei naționale pentru planificare. A participat, în mod activ la elaborarea primului plan cincinal de dezvoltare al R.A.U. pe perioada anilor 1960—1965. În 1960 este numit director al Institutului pentru planificare națională din Cairo.

În anul 1963, a fost numit directorul Centrului O.N.U. pentru Dezvoltare Industrială, funcție pe care o deține pînă la înființarea O.N.U.D.I., cînd devine directorul executiv al acesteia.

O.N.U.D.I. a fost creat de Adunarea Generală a O.N.U. cu scopul de a promova dezvoltarea industrială a tuturor statelor și — prin mobilizarea resurselor naționale și internaționale — de a favoriza accelerarea industrializării țărilor în curs de dezvoltare. În cei peste patru ani de existență, O.N.U.D.I. a desfășurat o activitate utilă creșterii industriale a țărilor în curs de dezvoltare, activitate la care o contribuție valoroasă a adus conducerea competentă și energică a directorului executiv al O.N.U.D.I. Un important număr de state au beneficiat efectiv de sprijinul O.N.U.D.I. pentru crearea, dezvoltarea sau modernizarea unor ramuri industriale, pentru formarea de personal tehnic național, pentru facilitarea cooperării lor industriale și tehnice cu alte state.

În calitate de director al O.N.U.D.I., I. Abdel Rahman și-a exprimat, cu diferite prilejuri, convingerea că Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială poate și trebuie să aducă o contribuție eficace la eforturile țărilor în curs de dezvoltare pentru industrializarea lor, pentru reducerea decalajelor economice, industriale și tehnologice ce separă aceste țări de statele industrializate, la menținerea și consolidarea păcii.

I. B.

THE TIMES

LONDRA

SITUAȚIA PILOȚILOR ENGLEZI

HOTĂRÎREA societății de transporturi aeriene „British Overseas Airways Corporation" (BOAC) de a nu folosi serviciile unui grup de o sută de piloți care absolviseră recent cursurile de pilotaj — și a căror pregătire a costat firma cinci mii lire sterline de fiece elev — dezvăluie mai bine decît orice statistici situația dificilă din domeniul transporturilor aeriene occidentale.

Se pune întrebarea: de ce BOAC are atît de puțin de lucru în perspectivă pentru acest grup de tineri încît îi concediază înainte de a-și fi început efectiv cariera ? Oare numărul pasagerilor nu crește anual cu 10 la sută ?

Adevărul este că ar fi nevoie de o creștere anuală a numărului de pasageri cu 15 la sută pentru a se ajunge la o bază financiară sănătoasă și a se evita repetarea pierderii de 80 milioane lire sterline, înregistrată anul trecut de societățile de transporturi aeriene occidentale.

Această îngrijorătoare situație este strîns legată de ceea ce se petrece la conferința pentru tarifele nord-atlantice de la Montreal a Asociației internaționale de transporturi aeriene, organizație care reprezintă societățile de transporturi aeriene cu zboruri obișnuite. Aici BOAC conduce o campanie, sprijinită de marile societăți americane de transporturi aeriene, pentru reducerea tarifelor, în vederea slăbirii acelor presiuni economice ce au determinat hotărîrea ei de a nu folosi serviciile unui mare număr de piloți.

Avîntul uimitor al companiilor aeriene cu avioane închiriate la tarife ieftine a contribuit la crearea actualei situații economice dificile a societăților de transporturi aeriene cu zboruri obișnuite. Acesta nu constituie însă singurul motiv. Alte cauze importante sînt: stagnarea economiei în general, în primul rînd în Statele Unite, ceea ce înseamnă că numărul oamenilor de afaceri care călătoresc cu avionul a scăzut; apariția în această conjunctură proastă a uriașelor avioane cu reacție, fiecare avînd 350-400 locuri disponibile; tendința inflaționistă generală, care a afectat profund societățile de transporturi aeriene prin scumpirea combustibilului și majorarea impozitelor.

Numărul pasagerilor crește anual cu 10 la sută și totuși...

POȘTA REDACȚIEI

ALEGERILE ARGENTINIENE

I. Marin, Galați 1. După intrarea în vigoare a legii privind funcționarea partidelor argentiniene peste 66 de partide au cerut să fie recunoscute. Amintim că legea prevede că un partid nu poate fi recunoscut și nu poate funcționa decît dacă dispune de cel puțin patru membri la o mie de locuitori, în cel puțin cinci din cele douăzecișicinci de circumscripții electorale. Pînă acum nu s-a anunțat nimic în legătură cu alegerile argentiniene. Potrivit, însă, ziarului „Hora del Pueblo", guvernul prezidat de generalul Lanusse va anunța probabil alegerile în noiembrie 1972 (scrutinul, urmînd să aibă loc în februarie 1973), iar noul președinte ar urma să fie instalat la 1 mai 1973. Purtători de cuvînt ai guvernului argentinian, fără a dezminți vreuna din informațiile ziarului „Hora del Pueblo", au precizat că nimic nu se poate ști cu exactitate și că nu se întrevede în viitorul apropiat posibilitatea anunțării alegerilor. 2. Proiectata conferință din luna septembrie între președinții statelor Americii Centrale, conferință în cadrul căreia urma să se discute și diferendul dintre Honduras și Salvador și să se găsească soluții pentru aplanarea conflictului, nu va mai avea loc deoarece reprezentanții celor două țări au refuzat să participe. Întrunirea președinților din America Centrală trebuia să se desfășoare în Guatemala.

Aftenie Bostan, Tulcea. 1. „Mount Rushmore National Memorial" din statul Dakota de sud înfățișează pe președinții George Washington, Thomas Jefferson, Theodore Roosevelt și Abraham Lincoln. Amănunte despre uriașele sculpturi găsiți la rubrica „Poșta redacției" din nr. 3/1970. 2. Albert Schweitzer s-a născut în 1875 în Franța. 3. Martin Luther King s-a născut la Atlanta în 1929.

EXPLOZIILE FRANCEZE DIN PACIFIC

Gh. Dumitrescu, Giurgiu. 1. Cea de-a patra experiență termonucleară franceză a fost efectuată la 14 august la Mururoa, în Oceanul Pacific. Datele celorlalte trei experiențe termonucleare sînt : 24 august 1968, 8 septembrie 1968, 3 iulie 1970. În cadrul campaniei de experiențe din acest an, explozia de la 14 august a fost a cincea (anterior mai avuseseră loc asemenea încercări la 5 și 12 iunie, la 4 iulie și la 8 august, dar cu bombe de putere mică și medie). Puterea exploziei de la 14 august a fost de o megatonă. După cum ați putut constata din paginile externe ale ziarelor, un mare număr de țări riverane Pacificului și numeroase personalități politice s-au pronunțat împotriva acestor experiențe exprimîndu-și protestul față de autoritățile franceze. 2. Incendiul izbucnit la începutul lunii august la o uzină frigorifică londoneză situată pe malul Tamisei a fost cel mai mare de la sfîrșitul ultimului război mondial. Pentru stingerea sa au acționat peste trei sute de pompieri. În zona în care e amplasată uzina nu se află locuințe, așa încît incendiul nu s-a extins și asupra unor clădiri particulare.

JOHN LINDSAY

Vasile Gheorghiu, București. Într-adevăr, deși a provocat numeroase comentarii, trecerea lui John Lindsay, primarul New Yorkului, din rîndurile Partidului republican în Partidul democrat nu a surprins prea mult deoarece, de multă vreme, Lindsay se desolidarizase de numeroase măsuri ale republicanilor. De altfel, la alegerile pentru postul de primar din anul 1969, Lindsay nu a candidat din partea Partidului republican, ci a Partidului liberal (partid local). John Lindsay s-a născut în 1921, este fiul unui bancher newyorkez și a studiat la Universitatea Yale. A fost șef de cabinet al ministrului justiției în 1951 și a fost ales reprezentant republican al New York-ului. A devenit primar al Nek York-ului în 1966 și apoi reales în 1969. Este căsătorit și are patru copii. Potrivit majorității speculațiilor apărute în urma știrii aderării lui John Lindsay la Partidul democrat, el vizează candidatura la alegerile prezidențiale din 1972. Deoarece, pe lîngă posibilii candidați democrați (Edmund Muskie din partea statului Maine, Birch Bay din partea statului Indiana, Henry Jackson din partea statului Washington, Edward Kennedy din partea statului Massachusetts și George McGovern din partea statului Dakota de sud, acesta din urmă fiind singurul care și-a anunțat oficial candidatura), apariția lui Lindsay adaugă listei un alt candidat potențial. Comentatorii menționează și influența lui Lindsay în rîndurile unor largi categorii de alegători tineri. Citiți și articolul cu această temă de la rubrica „Puncte de vedere".

„CONCORDE"

D. Petrescu, București. Avionul supersonic „Concorde" nu a făcut încă o călătorie mai lungă decît zborul de încercare efectuat de prototipul francez „001" pe ruta Toulouse-Dakar. Se pare că la jumătatea lunii septembrie va fi întreprins un zbor (tot de încercare) către America de Sud (probabil Rio de Janeiro). În ceea ce privește dificultățile cărora trebuie să le facă față firmele constructoare („British Aircraft Corporation" din partea britanică și „Sud Aviation" din partea franceză) — și implicit cele două state — a fost depășit cu mult orice plan de cheltuieli prevăzute : de la 170 milioane, la 885 milioane de lire sterline ; e probabil că, spre sfîrșitul programului, cheltuielile vor oscila în jur de un miliard de lire sterline. Cum e și firesc, se pune întrebarea dacă toate aceste investiții vor fi amortizate de vînzările ulterioare ale aparatului. Datele actuale sînt departe de a fi liniștitoare deoarece deocamdată nu se mizează decît pe vînzarea a patruzeci de aparate, la prețul de treisprezece milioane de lire sterline exemplarul. În ciuda campaniei publicitare și a elogiilor aduse calităților avionului (calități evidente de altfel), companiile aeriene sînt încă circumspecte, în primul rînd pentru că zborurile cu asemenea aparate ar necesita o sporire a tarifelor actuale cu aproximativ cincizeci la sută. Economia de timp realizată în timpul zborului efectiv (exemplu : cele șase ore și jumătate ale unei călătorii „clasice" de la Londra la New York ar fi reduse la trei ore) este contracarată de timpul deplasării de la aeroport în oraș (aeroporturile pentru avioane de acest tip trebuie amplasate mai departe de orașe). Or, folosind același exemplu, cele zece ore necesare unui drum din centrul Londrei în centrul New Yorkului, trecînd prin cele două aeroporturi, s-ar reduce la numai șapte ore. Așadar, uriașele investiții pentru aparatele „Concorde" nu sînt scutite de riscuri.

Cristian Teacă, Brașov. 1 Max Dominique, ambasadorul haitian la Paris, despre care — la moartea fostului dictator „papa Doc" — circulau zvonuri în legătură cu o posibilă încercare de preluare a puterii, mai cu seamă sub presiunea soției sale, Marie-Denise Duvalier, fiica defunctului președinte și-a reluat funcția la Paris. Jean-Claude Duvalier e în continuare președintele statului. 2. Din informațiile difuzate pînă acum nu se întrevede posibilitatea vreunei întîlniri între președintele argentinian generalul Alejandro Lanusse și fostul președinte Juan Perón în Argentina ori în altă țară. Nu se știe nici cînd se va întoarce Perón în Argentina, în cazul în care se va hotărî să facă un asemenea pas.

V. Vlad, București. 1. Comisia senatorială a S.U.A. pentru relații externe a hotărît (în unanimitate) să se opună ajutorului militar al Statelor Unite pentru străinătate în cazul în care Departamentul apărării nu furnizează informații privind acest ajutor, pe baza unei legi din anul 1961 referitoare la asistența militară pentru străinătate. 2. Remanierea guvernamentală venezueleană de la sfîrșitul lunii trecute, care a afectat ministerele apărării, educației și dezvoltării, a fost prima după formarea actualului guvern, în urmă cu doi ani. 3. Insulele Malvine (Falkland), care se află sub stăpînire britanică și sînt revendicate de Argentina, au o suprafață de 16 700 kmp. Disputa în jurul lor este foarte veche (peste un secol). În 1964, problema statutului insulelor a fost discutată în cadrul Comitetului celor 24 pentru decolonizare, la cererea Argentinei. Doi ani mai tîrziu, Adunarea Generală a O.N.U. recomandă printr-o rezoluție Marii Britanii și Argentinei să înceapă tratative pentru găsirea unei soluții. Negocierile, care au fost întrerupte de mai multe ori, au dus la încheierea recentului acord de stabilire a unor legături poștale, telefonice, telegrafice, maritime și aeriene între insule și Argentina, acord prin care însă nu s-a hotărît nimic referitor la viitorul statut al arhipelagului.

A. Voitin, Brașov. 1. Membrii gărzii naționale care au ucis la 4 mai 1970, la Universitatea Kent din statul Ohio, patru studenți și au rănit alți nouă, nu au fost judecați și nu vor apărea în fața vreunui tribunal deoarece, așa cum a afirmat ministrul justiției al S.U.A., John Mitchell, nu există „probe evidente care să ateste existența unei conspirații împotriva victimelor". 2. Partidul Comunist din Germania a fost interzis în urmă cu 15 ani. 3. Potrivit unei declarații a Mișcării populare pentru eliberarea Angolei, în acest an au fost scoși din luptă 585 soldați și ofițeri portughezi.

POȘTA REDACȚIEI

TRANSPLANTURI

Petre Savu, Buzău. 1. Echipa de chirurgi americani condusă de dr. Adrian Kantrowitz care, la Detroit, a implantat o inimă artificială unui pacient în vîrstă de 63 de ani, a folosit un model nou, numai în parte mecanic, diferit de cel întrebuințat în 1969 la spitalul Saint Luke din Houston (Texas). Aparatul are forma unei țigări de foi, de o lungime de 15 cm și e conceput pentru a prelua jumătate din activitatea de pompare a ventriculului stîng. În anul 1967, Kantrowitz a realizat al doilea transplant de cord din lume. 2. După cum ați aflat din ziare, Adriaan Herbert, pacientul căruia i se transplantaseră inima și plămînii, a decedat la spitalul Groote Schuur din Capetown. Și chilianul Nelson Orellana a decedat. Orellana era pacientul care supraviețuise cel mai mult operației de transplant de cord : grefa fusese efectuată la 1 octombrie 1968 de către un grup de medici chilieni conduși de dr. Kaplan.

PREVENIREA CICLOANELOR

Gogu Iacob, Feteşti. Despre cauzele cicloanelor și despre denumirile lor, fie în Oceanul Pacific, fie în Oceanul Atlantic am mai scris. În ce privește prevenirea cicloanelor tropicale precizăm că, potrivit informațiilor transmise de Organizația Meteorologică Mondială (O.M.M.), un grup de experți se vor reuni în luna septembrie, într-o primă sesiune, la Tokio, pentru a pune la punct unul sau mai multe sisteme de prevedere și de alertă, cît și metode care să permită reducerea pagubelor provocate de cicloanele tropicale. Grupul de experți ai O.M.M. va avea în vedere și precizarea responsabilităților, pentru fiecare țară în parte, în ceea ce privește difuzarea alarmei și, mai ales, informarea populației. Acest din urmă punct are o importanță deosebită deoarece, cu cît evacuarea populației (care, pregătită anterior, știe cum și în ce fel să acționeze în momentul alarmei) se va face mai rapid și cu cît vor fi construite mai multe lucrări de protecție pentru a diminua riscurile inundațiilor, cu atît pagubele produse de cicloanele tropicale vor fi mai limitate. Reuniunea de la Tokio va fi prezidată de M. P. Koteswaram (India). Vor participa delegații din Australia, Filipine, Japonia, Pakistan, Cuba și Statele Unite ale Americii.

CELE ȘAPTE PIRAMIDE

N. Grigore, București. Kurt Mendelssohn este profesor de fizică la laboratorul Clarendon de la Oxford. Teoria sa referitoare la construcția piramidelor egiptene, teorie care răstoarnă toate ipotezele admise pînă acum (și despre care revista noastră a relatat în nr. 24 din acest an), a fost publicată în luna martie în revista „American Scientist". Mendelssohn își fundamentează teoria pe mai multe date evidente (din care o parte au fost amintite în articolul menționat). El afirmă că, într-un interval de timp nedepășind probabil un secol, situat între anul 2 700 și anul 2 500 î.e.n., au fost construite șapte piramide, mai multe decît numărul faraonilor. Aceasta confirmă ideea că înălțarea piramidelor (lucrul la următoarea începînd înainte de a se fi sfîrșit cea anterioară) era un mijloc de control asupra populației. (După cum știți, Mendelssohn susține că ele au fost construite nu de sclavi ci de oameni liberi). Imaginea alăturată reprezintă comparativ, la aceeași scară, cele șapte piramide ale Egiptului, după cum ne-ați solicitat.

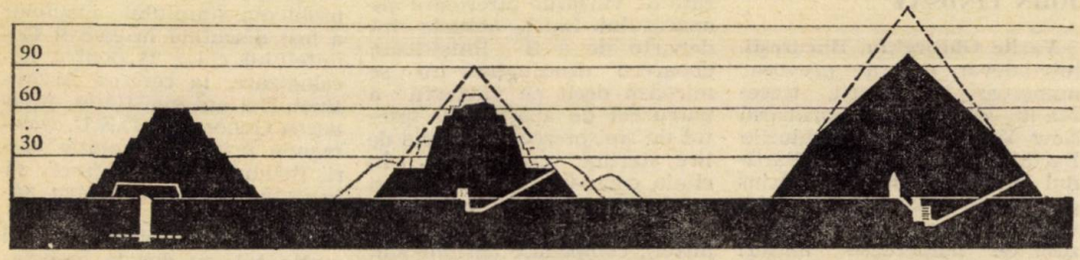

Piramida în trepte de la Saqqarah

Piramida de la Meidoum. Linia punctată indică profilul proiectat al piramidei care s-a prăbușit

Piramida romboidală de la Dachour. Linia punctată indică profilul ei inițial. După dezastrul de la Meidoum, profilul a fost modificat

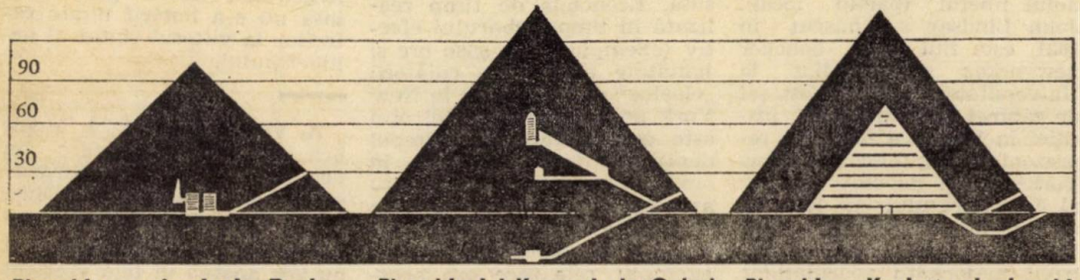

Piramida roșie de la Dachour

Piramida lui Keops de la Guizeh

Piramida Kephren și piramida Mykerinos de la Guizeh

Zonele albe din interiorul piramidelor reprezintă intrările și ieșirile tunelurilor

INVAZIA MICROORGANISMELOR

I. Ursu, Bacău. Din anul 1844 pînă astăzi, microorganismele numite gymnodium, care otrăvesc viețuitoarele marine, au invadat apele Floridei de 16 ori. În ciuda cercetărilor intense și a mijloacelor ultramoderne aflate actualmente la dispoziția savanților, nu s-a reușit să se descopere cauza acestei invazii și, mai ales, nici o metodă pentru combaterea ei. Acțiunea microorganismelor provoacă mari pierderi, în primul rînd activității turistice din regiunea respectivă, deoarece peștii otrăviți, purtați de ape pe sau lîngă țărm, infectează atmosfera pe o vastă suprafață. Astfel, în orașul St. Petersburg, toate hotelurile sînt goale : peștii intrați în putrefacție acoperă apele golfului pe o lungime de 10 km și o lățime de 2 km.

D. Costea, București. 1. Lui Daniel Ellsberg, aflat în libertate după achitarea unei cauțiuni de 50 000 de dolari, i s-a cerut să se prezinte la Santa Monica (în California), în vederea procesului care i-a fost intentat de guvernul Statelor Unite. Procesul a început la 16 august. 2. În partea de sud a S.U.A. există aproximativ 900 000 de analfabeți, cea mai mare parte aparținînd (după cum scrie „The New York Times") populației negre, mexicane sau portoricane. Principalul motiv pentru care copiii multor familii nu sînt trimiși la școală îl constituie necesitatea de a lucra alături de părinți pentru hrana zilnică.

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17.60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

Abonamentele pentru străinătate : prin I.C.E. „Libri", Calea Victoriei nr. 126, căsuța poștală 134—135. Telex 225

C.P.C.S

în locurile cele mai pitorești ale țării,

hanurile · cabanele · campingurile

cooperației de consum

• oferă condiții excelente de confort pentru o VACANȚĂ PLACUTĂ

RECOOP

rețineți emblema

o garanție a ospitalității!

COOP

Lei 2

UZINA DE UTILAJ CHIMIC PLOIEŞTI

produce şi livrează utilaje tehnologice pentru presiuni pînă la 350 kgf/cm² şi temperaturi pînă la 700° C; schimbătoare de căldură; compensatori lenticulari; rezervoare; coloane; recipienţi; reactoare; agitatoare

Prin aplicarea celor mai moderne procedee tehnologice şi de control se asigură o înaltă calitate fabricatelor uzinei

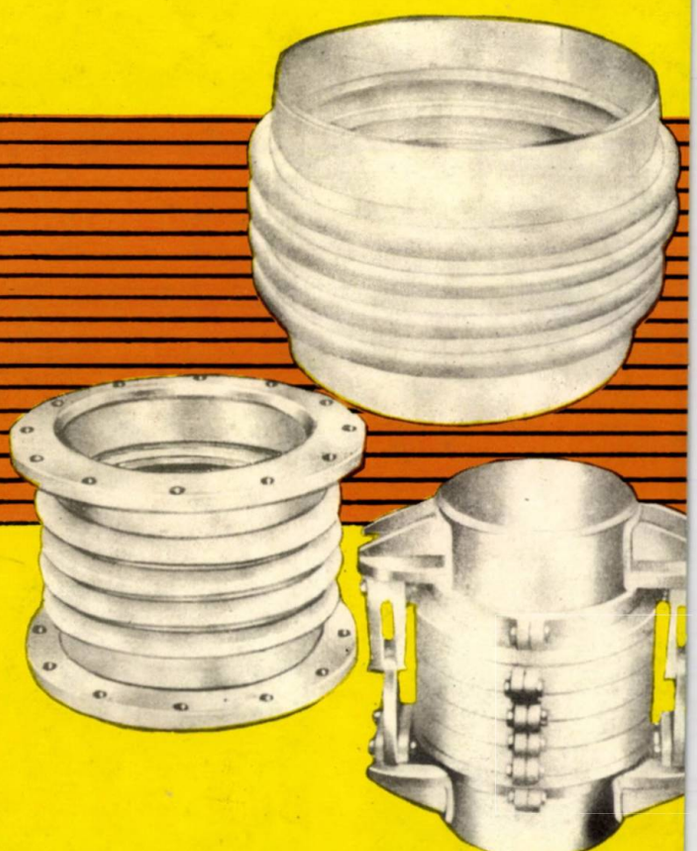

LUMEA

Nr. 36 2 septembrie 1971

R. D. Vietnam

PAGINI EROICE

SINAIA

PUGWASH XXI

Ştiinţa în lumea de azi şi de mîine

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, a primit delegația militară a Republicii Populare Chineze, condusă de tovarășul Li Dă-șin, membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. Chinez, șeful Direcției generale politice a Armatei populare chineze de eliberare

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a oferit o recepție in onoarea participanților la lucrările celei de-a 21-a Conferințe internaționale Pugwash

La sediul C.C. al P.C.R. au avut loc convorbiri oficiale intre delegația Partidului Comunist Român, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., și delegația Partidului Comunist din Japonia, condusă de tovarășul Kenji Miyamoto, președintele Prezidiului C.C. al P.C.J.

LUMEA

Nr. 36 (410) 2 septembrie 1971

ROMÂNIA a fost și este, zilele acestea, gazda unor importante reuniuni internaționale. La Sinaia, cea de-a 21-a Conferință Pugwash și-a consacrat dezbaterile unor teme ce ating însăși esența unor probleme vitale ale contemporaneității: pacea și securitatea internațională. La reuniune au participat peste 120 de personalități ale lumii științifice și culturale din 37 de țări. Consemnăm un evantai larg de păreri ale unor reprezentanți de seamă ai vieții științifice internaționale. (pag. 4). La București, cel de-al IV-lea Congres internațional de logică, metodologie și filozofia științei dezbate probleme legate de progresul cunoașterii umane, de cuceririle științei moderne și de relația lor directă cu viața socială. Aproape 800 de savanți din 40 de țări discută un larg evantai tematic, cuprins în 880 de rapoarte și referate (pag. 20).

LITERATURA prospectivă din țările capitaliste avansează insistent, în ultimul timp teoria „societății postindustriale". Operînd pe baza unor criterii exclusiv cantitative, ignorînd esența fenomenelor economice și sociale actuale — și implicit a celor de perspectivă — această teorie dă un fals contur evoluției istorice viitoare a omenirii. (pag. 13).

LA 2 SEPTEMBRIE se împlinesc 26 de ani de la proclamarea Republicii Democrate Vietnam. În acest timp, în pofida condițiilor vitrege ale războiului impus de către agresiunea comisă de imperialismul american, poporul vietnamez a înfăptuit importante transformări social-economice, înregistrînd progrese considerabile. Reportajul de la uzinele mecanice „Tran Hung Dao" din Hanoi surprinde secvențe elocvente ale eroismului în muncă (pag. 16)

CĂLĂTORIA recentă a șefului statului Malawi, dr. Hastings Banda în R.S.A. a stîrnit reprobare în majoritatea capitalelor Africii independente. Această călătorie a readus în actualitate o problemă care s-a pus încă din primii ani ai decolonizării — relațiile dintre regimul de la Pretoria și restul continentului. „Inacceptabilul dialog" are deci implicații mai adînci. (pag. 18)

SE relevă în mod curent decalajul economic dintre țările în curs de dezvoltare și cele puternic industrializate. Economia lumii capitaliste oferă însă imaginea unor grave disparități de nivel chiar între țările occidentale industrializate și, mai mult decît atîta, în interiorul țărilor celor mai dezvoltate ale sistemului. Regiuni „favorizate" și „defavorizate" sînt o realitate de necontestat a lumii capitaliste, atestînd incapacitatea sistemului de a asigura o dezvoltare echilibrată a economiei. (pag. 22).

ROMÂNIA — PREZENȚE, CONTACTE, OPINII

Convorbiri cu: Maria Groza, vicepreședinte al Marii Adunări Naționale și al Consiliului Național al Femeilor, membru în biroul Consiliului General A.R.L.U.S. 2

Ing. Nicolae Nicolae, prim-adjunct al ministrului comerțului exterior. 2

Jovito Villalba, secretar general al Partidului Uniunea Republicană Democratică din Venezuela, senator. 3

ARTICOLE ȘI REPORTAJE

A XXI-a Conferință Pugwash. Sub semnul dialogului și cooperării. Radu Pascal și Radu Budeanu. **4**

Washington. Contrarietăți și resentimente. Felicia Antip. **8**

Cînd castanele sînt încinse... Ilie Olteanu. **9**

Quito-Bogota. Călătoria președintelui Allende. **10**

La Paz. După lovitura de stat. Stelian Țurlea. **11**

Țările Africii și regimul de la Pretoria. Inacceptabilul dialog. Rodica Georgescu. **18**

Știința în lumea de azi și de mîine. Mircea Grigorescu. **20**

DIN SURSE. 12

SINTEZE

Teoria „societății post-industriale": proiecție deformată asupra viitorului. V. Pilat. **13**

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

R. D. Vietnam. Pagini eroice. Corneliu Vlad. **16**

REALITĂȚI ALE SOCIETĂȚII CAPITALISTE

Regiuni „favorizate" și „defavorizate". Dinu Dragomirescu **22**

Un mare business: pornografia. Raymond Palmer. **24**

ECONORAMA. **26**

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Pravda, El Sieglo, The Guardian, Le Nouvel Observateur, The Times. 27-30

PROFIL

William Richard Tolbert, președintele Republicii Liberia. 30

POȘTA REDACȚIEI. 31-32

ROMÂNIA
● prezențe contacte opinii

MARIA GROZA

vicepreședinte al Marii Adunări Naționale și al Consiliului Național al Femeilor, membru în biroul Consiliului General A.R.L.U.S.

„PRIMIRE CĂLDUROASĂ, SENTIMENTE PRIETENEȘTI"

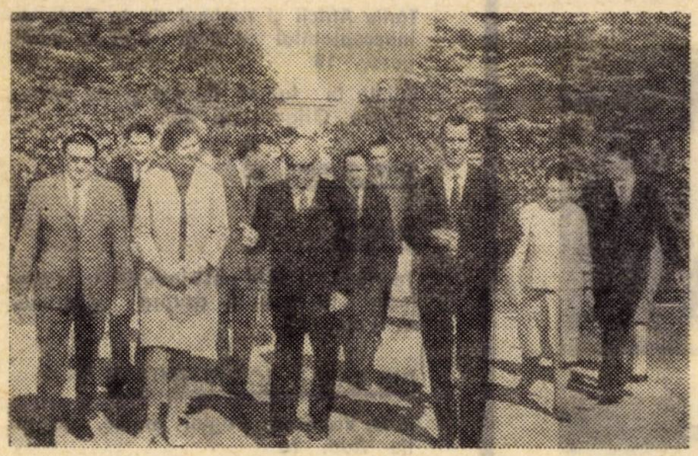

Delegația vizitînd regiunea Moscova

— Vizita dv. în U.R.S.S., în fruntea unei delegații a Consiliului General al A.R.L.U.S., se înscrie în tradiția legăturilor de prietenie între poporul român și sovietic. Ce ne puteți spune despre desfășurarea ei ?

— Delegația Consiliului General A.R.L.U.S. a vizitat Uniunea Sovietică la invitația Asociației de prietenie sovieto-române. Prezența noastră în U.R.S.S. a fost prilejuită de sărbătorirea zilei de 23 August. A intrat în tradiția legăturilor dintre cele două asociații de prietenie ca, în afara schimburilor obișnuite de delegații, cu ocazia marii noastre sărbători naționale să marcăm acest eveniment prin vizite reciproce de delegații ale celor două asociații. În aceeași perioadă, România a fost gazda unei delegații a Asociației de prietenie sovieto-române. Asemenea schimburi de delegații reprezintă expresia elocventă a dorinței comune de a adînci și îmbogăți continuu legăturile prietenești dintre cele două țări și popoare.

— În decursul vizitei în U.R.S.S. ați participat la o serie de importante manifestări închinate prieteniei româno-sovietice. Vă rugăm să vă referiți la aceste acțiuni.

— Ca în fiecare an, cu ocazia aniversării istoricului eveniment de la 23 August, în capitala Uniunii Sovietice și în alte orașe ale U.R.S.S. au loc adunări și acțiuni festive consacrate poporului român. Cu prilejul vizitei delegației noastre am participat la adunarea festivă a oamenilor muncii de la Uzinele de rulmenți din Moscova, unde am luat cuvîntul în fața unei numeroase asistențe. Atmosfera caldă, prietenească a acestui miting a domnit și la adunarea festivă organizată la Casa Prieteniei Popoarelor din Moscova, unde au participat numeroși reprezentanți ai oamenilor muncii din capitala Uniunii Sovietice. Voi sublinia că în cadrul acestei adunări am putut asculta cu deosebită satisfacție cuvinte de înaltă apreciere la adresa realizărilor României socialiste și a poporului nostru. Sentimentele de solidaritate internațională, spiritul de strînsă prietenie dintre clasa muncitoare din cele două țări, sîngele vărsat în lupta comună împotriva fascismului, legăturile multilaterale în continuă dezvoltare dintre România și U.R.S.S., iată numai cîteva idei care au revenit adesea în cuvîntările reprezentanților oamenilor muncii din Moscova. În cadrul acțiunilor consacrate țării noastre am deschis la Moscova Expoziția de artă populară românească, care a fost primită cu viu interes de publicul moscovit. Alături de aceste acțiuni menționez de asemenea adunările festive de la Leningrad și Kașino, desfășurate în același spirit al prieteniei româno-sovietice.

— Cum apreciați întîlnirile dv. cu reprezentanți ai vieții publice din Uniunea Sovietică ?

— Delegația noastră a avut întîlniri cu reprezentanți ai organizațiilor obștești și de masă din U.R.S.S. Amintesc întîlnirea cu G. G. Sotnikov, prim-vicepreședinte al Asociației de prietenie sovieto-române, locțiitor al ministrului construcțiilor de mașini grele, energetice și de transport al U.R.S.S., vizita la Comitetul femeilor sovietice, la Sovietul orășenesc Leningrad, unde am avut convorbiri cu A. P. Boikova, prim-vicepreședinte al Sovietului orășenesc. Delegația noastră a fost primită de A. P. Șitikov, președintele Sovietului Uniunii al Sovietului Suprem al U.R.S.S., președintele Grupului parlamentar al U.R.S.S. De asemenea, am purtat discuții cu președintele Asociației de prietenie sovieto-române A. I. Konotop, prim-secretar al Comitetului regional Moscova al P.C.U.S. Toate întîlnirile și convorbirile pe care le-am avut cu reprezentanții vieții publice sovietice ne-au oferit prilejul de a dezbate, într-o prielnică atmosferă de lucru, aspecte ale posibilităților și modalităților de amplificare a colaborării între organizațiile obștești din cele două țări, pentru întărirea, în multiple domenii, a legăturilor de prietenie româno-sovietice.

— Știm că pe itinerarul vizitei dv. s-au aflat numeroase obiective social-economice și culturale. Care sînt concluziile dv. în urma vizitării acestor obiective și, în general, cum apreciați rezultatele vizitei în U.R.S.S. ?

— Gazdele au dovedit o grijă deosebită pentru organizarea unui program cît mai variat. Am avut prilejul să vizităm obiective industriale, cartiere noi de locuințe, obiective cu caracter social (complexul sanatorial pentru copiii preșcolari din apropierea Leningradului), colhozuri, ilustrînd deopotrivă marile realizări și elanul creator al poporului sovietic. Totodată, călătoria noastră a inclus locuri cu caracter istoric. La Leningrad am vizitat Smolnîi, statul major al Revoluției din Octombrie, atît de evocator pentru activitatea marelui conducător al proletariatului, Vladimir Ilici Lenin, precum și locuri intrate în cronica luptei victorioase împotriva fascismului.

Aș vrea să subliniez în încheiere că delegația noastră s-a bucurat pretutindeni de o primire călduroasă, expresie a prieteniei dintre cele două popoare. Vizita delegației noastre în U.R.S.S., cît și aceea a delegației Asociației de prietenie sovieto-române în țara noastră, se înscrie în activitatea comună a organizațiilor noastre, în vederea strîngerii necontenite a legăturilor multilaterale, prietenești, dintre România și Uniunea Sovietică.

Ing. NICOLAE NICOLAE

prim-adjunct al ministrului comerțului exterior

COLABORARE ÎN CONTINUĂ EXTINDERE

— În perioada 25 iulie—10 august ați condus o delegație economică română care a vizitat India și Pakistan. Care a fost cadrul și scopul acestei vizite ?

— Schimburile economice ale României cu India și Pakistan au avut, în deosebi în cursul ultimilor ani, un curs ascendent. Astfel, schimburile cu India au evoluat de la 94,4 milioane lei valută în 1965 la 187,8 milioane lei valută în 1970, iar schimbu-

rile cu Pakistan au evoluat de la 793 mii lei valută în 1965 la 79 milioane lei valută în 1970.

Vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu în India, în anul 1969, și a tovarășului Ion Gheorghe Maurer în Pakistan, în anul 1964, au dat un curs rapid dezvoltării relațiilor economice și de cooperare ale României cu aceste țări.

În acest cadru, Ministerul Comerțului Exterior al României a convenit cu autoritățile corespunzătoare din India și Pakistan ca o delegație economică română să viziteze aceste țări, să treacă în revistă modul de îndeplinire a protocoalelor pe anul 1971 și să stabilească posibilități noi de dezvoltare a schimburilor în anii următori.

Din delegația noastră au făcut parte specialiști din domeniile construcțiilor de mașini, metalurgice, petrol, petrochimie, chimie, minier, industrie ușoară.

— Ce ne puteți spune despre rezultatele concrete ale vizitei ?

— În India, delegația noastră a stabilit cu autoritățile de resort condițiile în care, încă în anul 1971, urmează să înceapă montajul tractoarelor românești în uzina de montaj din Hyderabad, aflată în curs de construcție. Ne-a fost foarte plăcut să aflăm că agricultorii indieni sînt satisfăcuți de modul de funcționare a tractoarelor românești și de felul în care specialiștii români asigură „service"-ul tractoarelor cumpărate.

Ținînd seama de dezvoltarea economică a celor două țări, de schimbările realizate în structura acestora, specialiștii celor două părți au stabilit modul de continuare a cooperării în domeniile petrolier—rafinării, utilaje petroliere, minier, minereu de fier, precum și extinderea cooperării în domenii ca industria chimică, metalurgică, industria ușoară, activitatea de „engineering" și altele.

În Pakistan, delegația a stabilit și semnat listele de mărfuri care vor face obiectul schimburilor pe anul 1972. De asemenea, au fost stabilite o serie de acțiuni concrete, de cooperare în domenii ca acela al rafinăriilor, transporturi, energetic, activități comune de „engineering" etc.

Atît în India, cît și în Pakistan s-au discutat de către specialiști posibilitățile de cooperare în domeniul construcțiilor de mașini, pentru realizarea prin cooperare a unor mașini și utilaje care să facă și obiectul vînzării în terțe țări.

— Cu ce personalități ați avut prilejul să discutați ?

— În India am fost primiți de ministrul comerțului, L.N. Mishra, ministrul agriculturii și alimentației, Fakhrudin Ali Ahmed, ne-am întîlnit cu secretarii unor ministere economice ai guvernului federal, cu miniștri șefi ai statelor Andra Pradesh și Maharastra, cu miniștri ai guvernelor din aceste state, precum și cu personali-

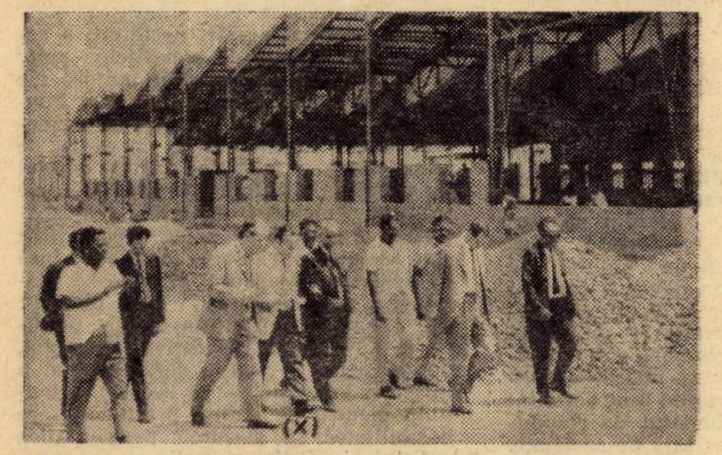

Delegația română, condusă de ing. Nicolae Nicolae (x), în vizită la viitoarea uzină de montaj din Hyderabad

tăți ale vieții industriale indiene, din care menționez întîlnirea cu dl Tata, președintele concernului cu același nume.

În Pakistan, delegația a avut convorbiri cu ministrul A. Ahmad, consilier al președintelui, și cu secretarii ministerelor economice, cu conducerea grupului industrial „Amin", cu oameni de afaceri.

— Care sînt concluziile dv. privind această vizită ?

— Delegația noastră a fost primită cu multă prietenie și atenție în cele două țări pe care le-am vizitat. Climatul constructiv în care s-au purtat discuțiile permite constatarea că realizările anului 1971 se vor situa în continuare pe o linie ascendentă.

Dezvoltarea economiilor României, Indiei și Pakistanului, determinînd modificări de structură, impune contactelor dintre autorități, specialiști, oameni de afaceri, o substanțială lărgire a problematicii abordate, fapt ce va permite o mai bună cunoaștere reciprocă și va duce la găsirea în continuare a unor noi soluții ale colaborării noastre. Această extindere a relațiilor comerciale cu cele două țări recent vizitate capătă o perspectivă solidă în special în contextul în care activitatea României, politica promovată de conducerea statului nostru, sînt urmărite cu înaltă stimă și respect atît de India cît și de Pakistan.

JOVITO VILLALBA

secretar general al Partidului Uniunea Republicană Democratică din Venezuela, senator

O EXPERIENȚĂ STIMULATOARE

— Care sînt concluziile dv. în urma întîlnirilor cu personalități ale vieții economice și social-politice din România ?

— „Deși vizita noastră în România a fost scurtă, ea ne-a lăsat o impresie adîncă, de neuitat. Cu ocazia acestui prim contact cu factorii de răspundere din țara dv. și în urma întîlnirilor noastre, la fața locului, cu specialiștii, tehnicienii și lucrătorii din întreprinderile petrochimice, cooperative agricole etc. am putut avea revelația transformărilor revoluționare ce au loc în România. Conducerea țării dv. realizează, cu o seriozitate și o aplicație evidentă, o operă orientată în trei direcții : dezvoltarea economiei naționale, perfecționarea dreptății sociale, afirmarea neabătută a independenței țării.

În comparație cu societatea capitalistă de consum, investițiile și eforturile ce se depun în România socialistă reprezintă asigurarea unui viitor luminos poporului român care luptă, cu un patriotism exemplar, pentru sine însuși, pentru generațiile viitoare. Experiența poporului român și a luminoasei lecții care se desprinde din ea constituie un stimulent de primă importanță pentru noi. Ceea ce am văzut în România ne-a demonstrat nu numai eroica voință a poporului dv., dar și justețea doctrinei politice care stă la baza edificării României socialiste. Ați probat, în mod excepțional, eficiența istorică a socialismului".

— Veniți dintr-un continent cu o complexă problematică economică și social-politică. După opinia dv. care ar fi accentele definitorii ale structurii latino-americane ?

— „Noi trăim într-un continent care a fost ani de-a rîndul sub influența politicii monopolurilor americane care s-a exercitat pe plan economic și care s-a repercutat inevitabil pe plan politic. Forțe interne, oligarhice, agreau această situație ferm dezavuată de partidele și forțele progresiste latino-americane. Pe de altă parte, bineînțeles că această dependență era favorizată de structurile anacronice social-economice latino-americane. În prezent noi trăim un puternic reviriment, un proces complex de transformare a unor tipare învechite. În această ordine de idei cunoașteți succesele din cîteva țări latino-americane unde forțele progresiste domină fenomenul politic, iar în altele se înregistrează semne tot mai marcante ale dezvoltării unui curent favorabil apărării suveranității naționale, economice și politice.

Este clar că fiecare popor trebuie să-și construiască drumul viitorului său cu elemente extrase din propria realitate social-economică și politică".

— Cum apreciați rolul vizitelor reciproce în dezvoltarea relațiilor bilaterale ?

— „Noi credem că vizitele reciproce au o mare importanță. Numai în urma contactelor directe putem să ne orientăm practic în vederea dezvoltării relațiilor bilaterale. În mod special, pentru Venezuela care este o țară cu o bogată producție petroliferă, industria specializată a României poate prezenta un interes deosebit. De altfel, vizitele noastre la cîteva întreprinderi ale industriei petrolifere românești ne-au demonstrat marile posibilități de care dispuneți. Or, tocmai o asemenea vizită și discuțiile la obiect pe care le stimulează sînt elemente importante pe drumul adîncirii colaborării noastre".

Rubrică realizată de Radu BUDEANU

A XXI-a CONFERINȚĂ PUGWASH — SINAIA (26 august - 1 septembrie)

SUB SEMNUL DIALOGULUI ȘI COOPERĂRII

România a fost, în aceste zile, gazda uneia din proeminentele acțiuni internaționale consacrate complexului de probleme pe care îl presupun pacea și securitatea internațională : cea de-a XXI-a Conferință Pugwash, ale cărei lucrări s-au desfășurat recent la Sinaia. La lucrările acestei reuniuni, cu un caracter specific, au participat peste 100 de personalități ale lumii științifice și culturale din 37 de țări. Temele supuse dezbaterii participanților ating însăși esența unor probleme majore ale contemporaneității. Vom nota, astfel, cele referitoare la securitatea europeană, la îmbunătățirea mecanismelor internaționale pentru rezolvarea conflictelor locale și menținerea păcii, la dezarmare, la dezvoltarea cooperării economice și tehnice între națiuni.

Expresie elocventă a interesului și importanței pe care țara noastră le acordă oricăror eforturi îndreptate în vederea promovării unei largi colaborări și cooperări internaționale, mesajul adresat celei de-a XXI-a Conferințe Pugwash, de către președintele Consiliului de Stat al României, NICOLAE CEAUȘESCU, constituie o nouă afirmare a principiilor care guvernează politica externă a țării noastre : „România acordă o deosebită importanță dezvoltării largi a colaborării între popoare, militează consecvent pentru așezarea trainică a legăturilor între state pe temelia principiilor respectului riguros al independenței și suveranității naționale, egalității depline în drepturi, neamestecului în treburile interne, pentru dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, se pronunță cu hotărîre pentru excluderea forței și amenințării cu forța din practica relațiilor internaționale. Pornind de la ideea că intensificarea legăturilor între state corespunde nu numai intereselor fiecărui popor, exigențelor progresului științific și tehnic, dar constituie totodată un instrument al îmbunătățirii cunoașterii reciproce, al creării unui climat propice soluționării problemelor majore ale vieții internaționale, guvernul României va promova și în viitor o politică de dezvoltare a schimburilor și a colaborării cu toate statele, indiferent de sistemul lor social-economic".

Cu prilejul recepției oferite de președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, în onoarea participanților la Conferința Pugwash, oaspeții străini au exprimat vii mulțumiri pentru mesajul adresat de șeful statului român, precum și satisfacția deosebită pentru condițiile asigurate bunei desfășurări a întrunirii de la Sinaia.

Convorbirile trimișilor noștri cu participanți la întrunirea Pugwash de la Sinaia au oferit revistei „Lumea" prilejul de a consemna pentru cititorii săi un evantai larg de opinii ale unor reprezentanți de seamă ai vieții științifice internaționale asupra cîtorva din marile probleme care confruntă astăzi umanitatea.

MIȘCAREA PUGWASH

În contextul eforturilor generale îndreptate în direcția creării unui climat de destindere și a unei largi comprehensiuni internaționale, indiferent de orînduirea socială și politică, mișcarea Pugwash are un loc bine determinat. „Mișcarea Pugwash — ne declara **prof. J. ROTBLAT, secretarul general al organizației** —, la fel ca și alte organizații de acest gen, este o adunare de oameni de știință din foarte multe țări ; ei se întrunesc cu prilejul diferitelor conferințe, precum actuala de la Sinaia, ca persoane individuale și nu ca reprezentanți ai unor instituții sau guverne. De aceea, discuțiile pe care ei le poartă în acest cadru au un caracter neoficial, neangajant. Desigur, participanții la mișcarea Pugwash au posibilitatea să se exprime și oficial, de pildă în cadrul O.N.U., unde cuvîntul lor exprimă poziția guvernelor respective. În urma discuțiilor și dezbaterilor Pugwash, participanții, după ce au ajuns la unele concluzii personale, au posibilitatea să ia contact cu guvernele lor, stimulînd luarea unor decizii, într-un sens sau altul, pe diferite teme. Această modalitate de lucru, de informare, a fost deseori utilizată. De pildă, în ce privește problematica dezarmării, relativ de curînd, cu prilejul elaborării tratatului de neproliferare a armelor atomice : în acest caz, multe din ideile care stau la baza tratatului au fost, inițial, dezbătute în cadrul Pugwash.

Trebuie însă subliniat că, în afară de calitatea de a sugera guvernelor idei sau soluții, mișcarea Pugwash are rolul incontestabil de a stabili unele căi de comunicare neoficiale între Est și Vest, în spiritul promovării colaborării între state, cu orînduiri social-politice diferite. În acest sens, putem afirma că mișcarea Pugwash are misiunea de a pava drumul spre înțelegeri, negocieri, tratative pe diferite teme de interes major, cum sînt, de exemplu, controlul armamentelor, dezarmarea etc. În concluzie, se consideră că mișcarea Pugwash este unul din instrumentele internaționale direcționat în vederea promovării unui climat de destindere".

Referindu-se la cadrul general, social-economic, al activității oamenilor de știință contemporani, la rolul pe care îl are mișcarea Pugwash în strîngerea relațiilor între state și popoare, **prof. univ. dr. CORNEL PENESCU, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, președintele celei de a XXI-a Conferințe Pugwash,** remarca : „Rolul omului de știință contemporan a devenit, tot mai evident, nu numai acela de simplu creator de valori materiale și spirituale, dar și acela al unui membru activ al societății. În acest context, mișcarea Pugwash a căpătat importanță bine definită: ea mobilizează sentimentul de responsabilitate a savanților față de societate, promovînd, în același timp, cercetarea științifică în multiplele domenii ce confruntă astăzi omenirea".

Făcînd o scurtă incursiune în istoricul mișcării Pugwash, **prof. O. A. REUTOV, membru al Academiei de Științe a Uniunii Sovietice,** arăta că : „În momentul înființării ei la inițiativa unor savanți de renume ca Einstein, John Bernal, F. Joliot-Curie, nu exista nici un alt organism în cadrul căruia oamenii de știință să aibă prilejul de a face un larg schimb de opinii asupra unor probleme capitale ale contemporaneității. Ulterior, au mai apărut și alte organisme de acest fel, și, desigur și alte probleme — cele mai importante au continuat însă să rămînă, și anume, cele privind realizarea destinderii internaționale, promovarea înțelegerii reciproce, crearea unor progrese în domeniul dezarmării etc. Așa cum se știe — a continuat savantul sovietic — pe măsura trecerii timpului, prestigiul și influența oamenilor de știință au crescut remarcabil. Și, în acest proces, s-a adeverit faptul semnificativ că, în lumea de astăzi, nici un savant nu poate rămîne cu conștiința împăcată dacă s-ar ocupa numai de propria activitate pur științifică. Răspunzînd tocmai acestei necesități a savantului modern de a participa activ la rezolvarea problemelor majore ale societății contemporane, mișcarea Pugwash oferă un cadru propice de dezbatere liberă, nestingherită, un cadru de manifestare a responsabilității omului de știință în fața temelor cardinale care frămîntă omenirea. Discuțiile și dezbaterile Pugwash — chiar dacă uneori sînt ascuțite, aprinse — facilitează însă înțelegerea reciprocă, stimulează elaborarea unor concluzii, care, ulterior, sînt aduse la cunoștința opiniei publice și guvernelor respective. De notat, de asemenea — ca o caracteristică a mișcării Pugwash — că aceasta, întrunind oameni de știință prestigioși, are posibilitatea să discute problematica politică și în dimensiunile ei concrete, tehnico-științifice. Ceea ce, desigur, oferă valențe noi temelor abordate. Astfel, cu cîțiva ani în urmă, se efectuau experiențe nucleare în atmosferă pe scară mare, în S.U.A. și U.R.S.S. Extinderea unor asemenea experiențe — au demonstrat oamenii de știință — putea să ducă la o gravă poluare a atmosferei, în așa fel încît, într-o relativ scurtă perioadă, să fie pereclitată serios existența întregii umanități. Pronunțîndu-se pentru încetarea experiențelor nucleare în atmosferă, savanții participanți la mișcarea Pugwash — se poate spune — au contribuit, eficient, prin mijloacele lor specifice de influențare, la încheierea unui acord atît de important cum a fost acela privind interzicerea experiențelor nucleare în atmosferă".

Apreciind rolul oamenilor de știință în epoca noastră, a importanței lor în contextul eforturilor îndreptate pentru asigurarea unei păci trainice pe glob, a unui climat de bună cooperare și colaborare între popoare, **prof. univ. TUDOR IONESCU, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, membru în Prezidiul Consiliului Mondial al Păcii**, ne declara : „Știința are, prin definiție, un caracter internaționalist. Legătu-

Prezidiul Conferinței

rile între savanți, indiferent de orînduirile social-politice ale statelor în care își desfășoară activitatea, sînt necesar permanente. După cum schimbul de experiență și informații conduce la progresul continuu al științei, legăturile între savanți, întîlnirile și dialogurile lor, contribuie la întărirea prieteniei și respectului între popoare. Astăzi, în condițiile revoluției tehnico-științifice, rolul oamenilor de știință poate fi găsit în orice sector de activitate umană, efectul activității lor reliefîndu-se cu o pregnanță fără precedent. În acest context, lucrările celei de-a XXI Conferințe Pugwash de la Sinaia se înscriu în sfera eforturilor pozitive îndreptate în vederea găsirii a noi soluții pentru ameliorarea climatului internațional. Rezoluțiile adoptate de Conferință capătă o semnificație deosebită în dinamizarea opiniei publice mondiale, căci provin din partea unor savanți proeminenți, reprezentanți a tot ce are știința mondială mai valoros. Caracterul internaționalist, umanist, în orientarea omenirii spre atîngerea scopurilor înalte — pacea, bunăstarea, înțelegerea, respectul reciproc — reprezintă tocmai efortul acestei Conferințe".

Referindu-se la rolul mișcării Pugwash, președintele de onoare al Conferinței, **profesorul suedez H. ALFVEN, laureat al Premiului Nobel,** sublinia : „Ceea ce poate face Pugwash depinde de raporturile dintre oamenii de știință și societate. Printr-o generalizare largă, s-ar putea spune că, în societatea noastră, oamenii de știință joacă două roluri. Primul este acela de experți : ei rezolvă probleme. Oamenilor de știință li se pretinde să răspundă la întrebări de felul : Cum putem face bombe mai mari și mai perfecționate ? Cum ne apărăm de bombele altora ? Cum putem fabrica produse noi care să asigure profituri mai mari firmei care le fabrică ? Cum putem să ne apărăm împotriva poluării provocate de aceste produse ? Oamenii de știință fac tot posibilul pentru a lămuri întrebările care li se pun și pentru a lăsa rezultatele cercetărilor făcute de ei superiorilor lor administrativi. Aceștia iau din rapoartele oamenilor de știință ceea ce consideră util pentru firma lor sau pentru ei înșiși, și încearcă să uite restul. În multe cazuri, măsurile luate de administrație prezintă interes atît pentru el însuși și pentru firma sa, cît și pentru țara sa în care trăiește și pentru întreaga omenire. În asemenea cazuri, totul este în ordine, iar știința contribuie la progresul omenirii. Din păcate mai sînt însă și alte cazuri. Ceea ce este avantajos patronului și întreprinderilor lui s-ar putea să fie nociv pentru poporul țării sale sau pentru omenire, în general. Produsele sale industriale îi pot oferi un profit foarte ridicat, dar, în același timp, otrăvesc și poluează mediul înconjurător. El poate să fabrice, de asemenea, arme, care însă reprezintă un serios pericol pentru bunăstarea omenirii întregi. Din punct de vedere moral, este de datoria omului de știință să protesteze împotriva unei asemenea utilizări a cunoștințelor sale. Acesta este de altfel, între altele, și rolul mișcării Pugwash".

EUROPA — SECURITATE ȘI COLABORARE

O dovadă concretă a participării oamenilor de știință la soluționarea marilor probleme internaționale o oferă, în mod special, abordarea, cu prilejul actualei Conferințe Pugwash, a tematicii europene, discuțiile privind căile și metodele de realizare a securității pe continent ocupînd, de altfel, un loc prioritar pe ordinea de zi a lucrărilor. Opiniile exprimate asupra acestui capitol al vieții internaționale de extremă importanță sînt semnificative pentru eforturile concrete depuse de oamenii de știință pentru promovarea ideii de securitate europeană, fie prin intermediul propriilor cercetări în acest domeniu, fie prin puterea lor de influențare a opiniei publice, a guvernelor.

Exprimîndu-și părerea asupra căilor apte de a duce la instaurarea unui climat de pace în Europa, **prof. J. FREYMOND, directorul Institutului universitar de înalte studii internaționale din Geneva,** aprecia : „Drumurile spre o pace durabilă sînt numeroase. Oricare din ele este însă pavat de necesitatea dezvoltării unor relații normale atît în plan economic cît și științific sau cultural. Amplificarea schimburilor de valori materiale și spirituale între toate statele, indiferent de orînduirea lor social-economică, este o premisă absolut necesară păcii atît în Europa cît și în întreaga lume. Dar, nu numai legăturile comerciale sau tehnico-științifice concură la crearea unui climat internațional favorabil. Trebuie, pe de altă parte, dinamizate întîlnirile, discuțiile, negocierile între factorii de răspundere ai statelor. Eforturile generale pentru reducerea pericolului unei noi conflagrații mondiale trebuie să treacă, după opinia mea, nu numai prin eliminarea posibilităților de utilizare a bombei nucleare dar și prin necesitatea reducerii cursei înarmărilor și a efectivelor trupelor, retragerea forțelor străine de pe teritoriile altor țări etc. Numai îmbunătățind, pas cu pas, climatul politic vom reuși să obținem rezultate fructuoase în urma unei conferințe cum este aceea, atît de așteptată, a securității europene".

În acest sens, se impune o întrebare esențială, și anume — în ce fel oamenii de știință pot contribui concret la edificarea unui sistem de securitate internațională pe continent și, implicit, la convocarea conferinței general-europene. Pentru **prof. dr. LJUBOMIR BERBEROVICI, de la Universitatea din Sarajevo,** problema se prezintă în următorii termeni : „Cînd este vorba de tema securității omenirii, rolul oamenilor de știință — ne declara el — este de o importanță uriașă nu numai datorită faptului că ei trebuie să participe la crearea unei politici optime, iar aceasta, după părerea mea, fiecare în țara lui. În acest context, eu văd și rolul politic activ al oamenilor de știință în pregătirea atmosferei internaționale, ca și în pregătirea tehnică, a conferinței pentru securitate europeană, care, în aceste momente, a devenit într-adevăr necesară, deoarece în această regiune a globului în care trăiesc atîtea popoare nu se poate obține un progres real decît în măsura în care se va asigura securitatea deplină și independența fiecărei națiuni. Iar acest lucru se poate obține printr-o conferință care să caute căi spre o înțelegere definitivă cu privire la pacea în Europa".

La rîndul său, apreciind existența unor „evoluții politice pozitive ce pot permite noi pași în direcția edificării securității europene" **prof. dr. KRÖGER (Republica Democrată Germană)** declară : „În această privință, tratatele încheiate între U.R.S.S. și R.F.G., precum și între R.P. Polonă și R.F.G., sînt de mare importanță. Aceste tratate pornesc de la obiectivele și principiile incluse în Carta O.N.U. Apropierea generală a punctelor de vedere privitoare la problemele de bază ale securității europene — de pildă cele referitoare la inviolabilitatea tuturor frontierelor existente și la renunțarea generală la forță — dovedește îmbunătățirea climatului politic din Europa și posibilitatea de a se păși, acum, pe calea garantării securității europene. Convocarea unei conferințe europene, așa cum a fost propusă de statele membre ale Tratatului de la Varșovia, ar fi o etapă importantă pe calea consolidării securității în Europa și a înfăptuirii unei colabo-

rări general-avantajoase între țările europene.

Oamenii de știință din Republica Democrată Germană, conștienți de răspunderea lor, salută și sprijină pe deplin toate propunerile realiste cu privire la consolidarea securității europene".

Exprimîndu-și opinia asupra aceleiași teme, **prof. P. BAUDOUX (Belgia)** ne declară că : „Edificarea unui sistem de securitate internațională în Europa necesită, desigur, timp. Totuși, putem constata — afirma el — existența a o serie de indicii care să întărească speranțele în realizarea acestui deziderat și, implicit, a conferinței proiectate. Consider, ca o condiție esențială a acestei reuniuni, participarea pe baze egale a tuturor statelor europene la pregătirea și ținerea ei. Cu alte cuvinte — unanimitate de reprezentare a europenilor. Totodată, aceasta presupune o altă premisă de mare importanță, și anume ca întîlnirea să nu se desfășoare prin discuții de la bloc la bloc. Căci, în final, conferința trebuie să servească tocmai eforturile de suprimare a blocurilor".

Detaliind problematica reuniunii europene, **prof. H. GENEVEY (Franța)** își exprima opinia că, dat fiind „numărul mare și complexitatea problemelor, fără îndoială nu este suficientă o singură conferință pentru a le rezolva. Este necesară — sublinia el — crearea unei instituții europene permanente, care să faciliteze consultări periodice pe o durată nedeterminată. La edificarea securității europene se dovedesc imperios necesare — a afirmat el — renunțarea la folosirea forței și amenințării cu forța în relațiile internaționale, la efectuarea de manevre și mișcări de trupe pe teritorii străine, precum și retragerea bazelor și trupelor străine în limitele frontierelor naționale. Numai în acest fel — a conchis el — fiecare țară europeană poate să-și consolideze personalitatea".

În discuția avută cu **dr. H. AFHELDT de la Institutul Max-Planck (Republica Federală a Germaniei)**, acesta își exprima, între altele, opinia asupra ceea ce el numea „condițiile sine-qua-non ale realizării unei reale securități internaționale". „Trebuie să se țină seama de realități — declara el — adică de faptul că este imposibil să se găsească soluția păcii prin mijloace militare. Modalitățile politice sînt mai importante decît numărul rachetelor în Europa. Ar fi util de a se repeta, prin intermediul unor acorduri angajante, principiile Cartei O.N.U., în așa fel încît să fie exclusă utilizarea forței în orice domeniu al relațiilor internaționale și respectat în practică principiul nonintervenției". Amintind caracterul pozitiv al tratatelor încheiate între R.F.G. și U.R.S.S., R.F.G. și R.P. Polonă, precum și recentul acord în problema Berlinului occidental, prof. Afheldt declara că „acestea constituie pași pozitivi în favoarea conferinței general-europene." Totodată, el preciza că, după părerea sa, „există posibilități reale ca aceste tratate să fie în curînd ratificate, fapt ce va ușura simțitor ținerea conferinței. Condiția esențială a conferinței ? Rezultatele ei să fie bune".

Notăm, aici, și discuția avută cu **prof. Sir R. PEIERLS, membru al Comitetului permanent al Pugwash** : „Firește — declara el — o conferință pentru securitatea europeană nu poate rezolva, prin ea însăși, marea problemă a stabilității și securității în Europa. Ea poate fi însă importantă și utilă. Expresie a unei încrederi reciproce și a unui sentiment de stabilitate ce se manifestă deja, conferința poate să inițieze o serie de întîlniri, tratative etc., care urmează să se desfășoare prin eforturi răbdătoare, prin aranjamente reciproc acceptabile pentru asigurarea stabilității și securității. Această reuniune este oportună și poate fi sprijinită de orice progrese realizate în diferite domenii, precum și de o apreciere realistă și o clarificare a problemelor europene rămase încă în suspensie".

În sala Conferinței

Securitatea europeană a făcut obiectul unor precizări și din partea **academicianului sovietic O. A. REUTOV**, cu prilejul convorbirii avute : „În prezent — ne declară el — există reale premise care să conducă la asigurarea securității continentului. În Europa se observă, într-adevăr, o anumită destindere. Am în vedere, cu deosebire, tratatele dintre Uniunea Sovietică și R.F.G., dintre R.P. Polonă și R.F.G. Există, de asemenea, posibilități reale pentru convocarea conferinței general europene. Aceasta trebuie să fie însă pregătită fără a se pune condiții prealabile. Este, totodată, absolut necesar să se renunțe la orice încercări de a se rezolva problemele europene prin forță".

OMUL DE ȘTIINȚĂ ȘI IMPERATIVUL DEZARMĂRII

Este aceasta o relație pusă în adevărata ei lumină de înalta responsabilitate militantă a marilor figuri ale științei contemporane.

Elocvente sînt datele pe care ni le-a oferit **profesorul japonez Y. FUKUSHIMA** : „Majoritatea oamenilor din lume — ne declară el — nu cunosc îndeajuns dezastrul provocat de armele nucleare. Chiar și azi, după 30 de ani de la lansarea bombelor asupra orașelor Hiroșima și Nagasaki, în fiecare an peste 100 de persoane din Japonia mor de leucemie ca urmare a radiațiilor provocate de bombe. Mai mult : astăzi, orice nouă explozie nucleară provoacă efecte radioactive periculoase în întreaga lume. Deșeurile contaminate ale submarinelor care navighează pe toate mările lumii constituie un pericol serios. Nu este o problemă doar a oamenilor de la Hiroșima sau Nagasaki, ci a tuturor oamenilor. Este extrem de periculos să se permită existența bombelor atomice. Nimeni nu știe ce efect ar putea avea folosirea lor. Efectul bombei cu hidrogen de azi este de 100 de ori mai puternic decît al bombelor atomice folosite la Hiroșima și Nagasaki. Omul nu-și poate închipui dezastrul. El este prea mare și depășește imaginația. Uneori se susține existența bombelor cu hidrogen sub pretext că s-ar putea ca ele să nu fie folosite niciodată. Atunci de ce să existe ? Este o absurditate existența unor cantități atît de mari de bombe atomice și cu hidrogen. Insist din nou : este o datorie de cea mai mare importanță a oamenilor de știință să arate clar popoarelor care este realitatea. Armele nucleare trebuie să fie distruse deoarece s-ar putea ca, în caz contrar, omenirea să fie distrusă".

Sînt constatări pe care ni le-a transmis și profesorul american, **dr. B. T. FELD**, de altfel, colaborator apropiat al lui E. Fermi, unul din creatorii bombei atomice, autorul, printre altele, al unui studiu intitulat semnificativ „Cu privire la consecințele războiului nuclear — un memento" și care sublinia, în convorbirea avută, „necesitatea de a se face progrese reale pentru reducerea armamentelor. Volumul armelor convenționale și nucleare a atins proporții mult prea mari; aceasta, pe lîngă gravul pericol potențial pe care-l reprezintă pentru omenire, constituie și o povară din ce în ce mai greu de suportat chiar de către economiile statelor celor mai dezvoltate".

Majoritatea interlocutorilor noștri au relevat necesitatea ca oamenii de știință să-și concerteze eforturile, să uzeze de prestigiul și întreaga lor capacitate de influențare în direcția stăvilirii cursei înarmărilor și a realizării dezarmării generale și totale iar, în primul rînd, a celei nucleare. „Dacă s-ar continua în acest ritm, cheltuielile pentru înarmare — fără a mai menționa pericolul ce planează asupra omenirii — ar deveni o adevărată absurditate economică — ne declară **dr. U. ALBRECHT (Republica Federală a Germaniei)**. Povara acestor cheltuieli se repercutează extrem de negativ asupra bunăstării națiunilor. Trebuie făcut orice pentru a se stopa această evoluție nefastă" — a conchis el.

„Orice măsuri pentru reducerea cursei înarmărilor sînt binevenite — afirma de asemenea **prof. Sir. R. PEIERLS** — dacă se poate ajunge la un acord asupra lor. A sosit timpul să auzim că s-au înregistrat progrese substanțiale la convorbirile pentru limitarea armamentelor strategice (S.A.L.T.), indiferent dacă acestea se referă la arme ofensive sau defensive, sau la ambele tipuri. Limitarea și reducerea armamentelor convenționale ar putea să constituie o contribuție importantă la zădărnicirea fabricării de noi arme, de pildă prin încheierea unui tratat interzicînd experiențele nucleare subterane. Succesul oricărei măsuri parțiale de dezarmare va contribui la reducerea suspiciunii și temerii reciproce și, astfel, va pregăti calea pentru noi măsuri".

Dezvoltînd aceeași idee, **academicianul sovietic O. A. REUTOV** considera „obligativitatea de a se ajunge la o înțelegere privind interzicerea armelor nucleare ca una din cele mai stringente probleme ale contemporaneității. Stocurile de arme nucleare existente— preciza el — pot distruge nu o dată ci de cîteva ori umanitatea".

Desigur, o temă atît de complexă ca aceea a dezarmării comportă o gamă largă de nuanțe și opinii, ceea ce, de altfel, a reieșit și din discuțiile avute. Fiecare din interlocutorii noștri au pus în lumină unul sau altul din aspectele concrete sau de principiu pe care le presupune această problemă. Vom nota, de pildă, accentul deosebit pe care îl punea, în convorbirea avută, **prof. H. GENEVEY (Franța)** asupra rolului salutar în realizarea dezarmării și a securității internaționale, cu deosebire pe continent, a creării unor zone denuclearizate în Europa centrală și Balcani. Și, „pentru că nici o problemă nu poate fi izolată", remarca el, „o condiție necesară a succesului dezarmării îl reprezintă înlăturarea tuturor focarelor de război". Vom aminti aici și observația **prof. H. AFHELDT (Republica Federală a Germaniei)** — de altfel, împărtășită și de alți participanți la conferință — că, privitor la dezarmarea nucleară, „aceasta este o problemă care nu privește exclusiv marile puteri și, în consecință, este necesar să se ajungă la un concert cuprinzînd cît mai multe națiuni". Esențială — remarcăm în încheierea acestei succinte treceri în revistă a diferitelor puncte de vedere — este preocuparea activă a oamenilor de știință pentru soluționarea acestei probleme cardinale a contemporaneității și pentru crearea și stimularea unui larg curent de opinie capabil să impună reale progrese spre atingerea acestui deziderat vital al omenirii.

ROMÂNIA — APRECIERI UNANIME

Participanții la cea de a XXI-a Conferință Pugwash și-au exprimat, în cadrul convorbirilor pe care le-am purtat, calda apreciere față de România, față de poporul român. Interlocutorii noștri au salutat inițiativele și acțiunile întreprinse de România în vederea dezvoltării între state a unor relații bazate pe principiile cooperării și colaborării, a respectului reciproc, a suveranității și independenței. Stima și respectul de care se bucură România pe arena internațională au fost subliniate în numeroase dintre aprecierile convorbitorilor noștri. Iată cîteva opinii în această ordine de idei :

Prof. J. FREYMOND (Elveția)

„Politica internațională a României este binecunoscută în întreaga lume. Ca țară socialistă, România înțelege să pună la baza legăturilor ei externe adîncirea relațiilor cu celelalte state aparținînd aceluiași sistem, dar fără ca aceasta să împieteze asupra deschiderii României către întreaga lume. Afirmarea și, mai mult decît atît, practica legăturilor externe ale României marchează fidelitatea ei față de principiile de o necontestată valoare, precum suveranitatea și independența, avantajul și respectul reciproc, neintervenția în treburile interne. Dialogul României cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea lor social-politică, nu poate fi urmărit decît cu sentimente de satisfacție și apreciere".

Dr. B. FAYE (Senegal)

„O țară care înregistrează un progres social-economic atît de rapid demonstrează că aplică o politică îndreptată în interesul prosperității națiunii, a întregului popor. În ce privește politica externă a României și a promotorului ei cel mai proeminent domnul Nicolae Ceaușescu — cunoscut și apreciat în întreaga lume — noi considerăm că lupta pentru suveranitate și independență, pentru pace și înțelegere între toate popoarele, fără discriminări, este singura politică ce poate întruni, cu adevărat, sufragiile. Pot afirma că România, politica ei, este extrem de simpatizată de întreaga Africă".

Prof. F. KOHLER (Austria)

„Ca om de știință, am privilegiul să călătoresc destul de mult, și chiar să locuiesc în alte țări în calitate de profesor invitat. Am aflat multe observînd diferitele moduri de viață; am învățat de asemenea să renunț la prejudecăți și să stimez mai mult țările pe care le-am vizitat, fără să pierd din sentimentele mele de loialitate față de patria mea. Am ocazia să vizitez pentru prima oară România. Am fost deosebit de impresionat de frumosul peisaj al țării dv. și de purtarea prietenoasă și deschisă a poporului. Îmi pare rău că fiind ocupat cu lucrările Conferinței nu am putut să comunic mai mult cu oamenii. Aș dori foarte mult să vin din nou în România, să vă cunosc mai îndeaproape realizările multilaterale pe care le-ați efectuat în economie, precum și în atîtea alte domenii ale vieții sociale".

Prof. IGNACY ADAMCZEWSKI (Polonia)

„Conferința de la Sinaia este organizată într-o localitate splendidă, care amintește de Zakopane din Polonia. Organizarea excelentă a favorizat discuții fructuoase. Atmosfera este foarte bună și toți participanții ar vrea să mulțumească călduros gazdelor pentru această conferință așa de bine organizată.

Vreau să mai menționez că aici se realizează un contact foarte viu între toți oamenii de știință, îndeosebi cu oamenii de știință din România. Constatăm cu toții dezvoltarea și progresul uriaș al României din ultimele decenii. În ceea ce mă privește eu cunosc România. Dar de la precedenta mea vizită în țara dv., în urmă cu aproape zece ani, pot spune că România s-a schimbat în acest răstimp foarte mult, a făcut progrese gigantice în dezvoltarea sa și îi dorim aceleași progrese rapide și pe viitor".

Prof. dr. U. ALBRECHT (R.F.G.)

„Am fost plăcut impresionat să constat dezvoltarea uimitoare a țării dv. Altădată o țară săracă, România a înregistrat în ultima perioadă, în toate domeniile vieții publice, progrese dintre cele mai notabile".

Prof. dr. V. RABINOWITCH (S.U.A.)

„Sînt deosebit de bucuros că am sosit în România. Era o dorință mai veche. Fiind în Sinaia, am primit cu satisfacție mesajul adresat Conferinței de președintele Ceaușescu și care reprezintă o dovadă elocventă a înaltului interes acordat de România eforturilor constructive îndreptate spre înțelegerea între state, pentru pace în întreaga lume".

Anchetă realizată de
Radu PASCAL
și Radu BUDEANU

Aspect din timpul lucrărilor

WASHINGTON

CONTRARIETĂȚI ȘI RESENTIMENTE

Programul cu ajutorul căruia guvernul american speră să stăvilească inflația a avut ca prim efect o perturbare fără precedent în viața financiară a țărilor legate de sistemul monetar occidental. De aici, încordări cu perspective de agravare între Statele Unite și majoritatea acestor țări. Se compensează oare aceste disensiuni printr-o ameliorare a situației interne? Despre un reviriment economic nu poate fi vorba în nici un caz în stadiul actual, „programul Nixon" fiind prezentat chiar oficial ca o doctorie amară care trebuie înghițită acum pentru ca pacientului să-i fie bine mai tîrziu. Deocamdată se face apel la „patriotismul" americanilor și li se cere să coopereze la aplicarea actualelor măsuri economice, în numele unor interese generale care ar urma a se materializa într-un viitor destul de îndepărtat. Președintele Nixon a ținut personal discursuri în cinci state din S.U.A., chemînd la raliere generală în jurul acestui program de șoc. Unii dintre cei care îi reproșau imobilismul în materie de economie, politica de neintervenție și rezultatele ei din ce în ce mai alarmante, se declară satisfăcuți. Situația internă este însă la fel de încordată ca și relațiile economice externe.

Unul dintre factorii de care depinde în primul rînd succesul programului — sindicatele — refuză categoric să colaboreze. Punctul lor de vedere este similar, în esență, cu cel exprimat de conducerea partidului democrat care, într-o analiză publicată în organul ei de presă, „Facts", arată că președintele a amînat cu doi ani și jumătate măsurile necesare pentru ca, în cele din urmă, să adopte un program economic „care favorizează în mod clar interesele corporațiilor, în dauna celor ale familiei americane obișnuite". Întrucît înghețarea salariilor și a prețurilor lasă neatinse profiturile, dividendele și ratele dobînzilor, programul „este profund discriminatoriu, lezînd pe salariați și pe cei ce muncesc cu ora". Aproape toți oamenii politici democrați, care ar putea candida în 1972, au exprimat opinii similare. Ei nu au însă decît posibilitatea de a critica „darul de opt miliarde de dolari făcut marelui business sub formă de reduceri de impozite" și de a amenința că majoritățile democrate din Senat și din Camera Reprezentanților nu vor aproba măsurile legislative de natură să îngăduie această favorizare a celor foarte bogați: „Este sigur — se spune în același document — că democrații din Congres vor lupta împotriva hotărîrii lui Nixon de a-i obliga pe cei săraci și pe funcționarii de stat să plătească această înlesnire gigantică pentru marele business".

Cu sindicatele este însă altceva. Ele au posibilitatea de a acționa pe loc și liderii lor au amenințat că o vor face. Președintele uniunii sindicale A.F.L. — C.I.O. (peste 13 milioane de membri), George Meany, a declarat: „În loc să întindă o mînă de ajutor săracilor, șomerilor, statelor și orașelor aflate în dificultăți financiare și consumatorilor loviți de inflație, președintele a decis să îmbogățească și mai mult marile corporații și băncile. Din cauza proastei conduceri a economiei, numărul muncitorilor fără lucru aproape s-a dublat în ultimii doi ani și jumătate. Peste cinci milioane de muncitori sînt șomeri. 14 milioane și jumătate de americani figurează pe listele asistenței sociale, numărul persoanelor care trăiesc în sărăcie a ajuns la 25 500 000. Peste 800 de comunități reprezintă zone de dezastru economic".

Tabloul este corect. Surprinzător este doar autorul lui. George Meany și ceilalți lideri ai A.F.L.—C.I.O. sînt, după cum se știe, cei mai fervenți sprijinitori ai expansionismului pe plan extern și ai politicii reacționare de mare putere. Pentru a da numai două exemple: ei au susținut escaladarea războiului din Vietnam, iar de curînd au condamnat intenția guvernului de a normaliza relațiile cu R. P. Chineză. Era de presupus că apelul guvernului la sentimentele lor de „buni americani" va avea ecou. Lovitura pe care o reprezintă „programul Nixon" pentru interesele economice ale membrilor sindicatelor este însă atît de dură încît liderii lor nu s-ar fi putut solidariza cu ea decît cu riscul de a fi dezavuați. În momentul anunțării programului economic erau în curs peste 350 de greve, implicînd circa 150 000 de muncitori. Apelul Administrației de a se renunța la grevă în primele 90 de zile de aplicare a programului a fost respins. Contractele altor 900 000 de oameni ai muncii vor expira înăuntrul acestei perioade de trei luni și sînt de așteptat noi greve pînă la stabilirea conținutului viitoarelor contracte. Încă și mai serioasă este problema foarte numeroșilor oameni ai muncii — de pildă 700 000 de salariați din industria automobilelor — care lucrează pe baza unor contracte prevăzînd sporiri de salarii în următoarele trei luni. Dacă nu li se vor plăti majorările dinainte convenite, au anunțat liderii sindicali interesați, contractele vor fi denunțate.

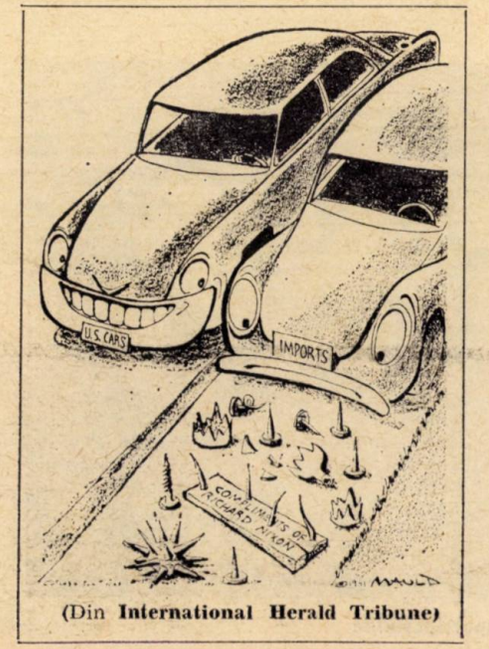

(Din **International Herald Tribune**)

Administrația nu are deci șanse să obțină liniștea scontată pe frontul muncii. Casa Albă a trimis doi membri importanți ai Administrației — pe ministrul muncii Hodgson și pe consilierul economic prezidențial Schultz — să parlamenteze cu conducerea A.F.L.—C.I.O. Rezultatul: nul. „Puteți vorbi despre o revoltă", le-a spus, la sfîrșitul întrevederii, George Meany. Iar un comunicat al Consiliului executiv A.F.L.—C.I.O. subliniază încă o dată: „N-avem absolut nici o încredere în capacitatea președintelui Nixon de a dirija cu succes economia națională spre binele majorității cetățenilor". Liderul sindicatelor muncitorilor din industria de automobile, Leonard Woodcock, care se raliază rareori reacționarului Meany, a adoptat de data aceasta o atitudine asemănătoare cu cea a A.F.L.—C.I.O., declarînd „război" măsurilor guvernamentale. Și, în mod paradoxal, un sindicat de obicei ostil Administrației, sindicatul camionagiilor (două milioane de membri), s-a situat pe o poziție cu totul singulară, făcînd cunoscut că va sprijini programul economic. Comentatorii au presupus că este prețul pe care conducerea sindicatului este dispusă să-l plătească pentru punerea în libertate provizorie a fostului său lider Jimmy Hoffa, condamnat la 13 ani închisoare pentru escrocherie și pentru tentativa de a corupe un juriu.

De altfel, în Statele Unite aproape fiecare gest politic are o explicație specială, fiind determinat de interese precise, uneori avuabile, alteori mai puțin avuabile. Nu numai sindicatele au hotărît să sfideze planul economic guvernamental. Pentagonul — elementcheie al Administrației — a anunțat că sporirea cu 2,4 miliarde de dolari a salariilor și soldelor în cadrul forțelor armate, hotărîtă mai de mult, va intra în vigoare la 1 octombrie. Guvernatorul statului Texas, Preston Smith, a făcut cunoscut că funcționarii de stat texani vor primi măririle de salarii stabilite în prealabil. Riposta a fost dată de ministrul de finanțe, John Connally Secretarului adjunct al apărării, David Packard, i-a spus la telefon doar atît: „Ai să amîni sporurile acelea, sau dacă nu, le amîn eu". Pentru a pune capăt nesupunerii guvernatorului din Texas, John Connally a semnat un ordin prin care cere ministrului justiției să oblige Texasul să respecte înghețarea salariilor. Pe liderii sindicali, și în special pe George Meany, i-a caracterizat în termeni foarte severi, afirmînd că sînt demagogi.

Înverșunarea cu care Connally apără programul economic și se străduiește să sfărîme orice rezistență din calea lui e lesne de înțeles: întreg viitorul său politic depinde de succesul sau de

insuccesul acestui program. Membru al partidului democrat — singurul din cabinetul Nixon — Connally, care a devenit ministru al finanţelor în februarie, este privit de cîtăva vreme drept mîna dreaptă a preşedintelui Nixon şi drept cel mai probabil candidat republican la vicepreşedinţia S.U.A. în 1972. Dacă această previziune se va realiza şi dacă în capul listei democrate va figura, dimpotrivă, un fost republican, John Lindsay, alegătorii americani se vor afla în faţa celei mai paradoxale combinaţii electorale din istoria S.U.A. John Connally — fost guvernator al Texasului (la fel ca şi Preston Smith care îl înfruntă astăzi), se afla în automobil cu preşedintele Kennedy în momentul atentatului de la Dallas şi a fost el însuşi rănit. Încă înainte de lansarea programului economic al cărui autor principal este, revista „Newsweek" i-a consacrat o „coverstory" intitulată „Omul nr. 2 al lui Nixon". Pe măsură ce criticile la adresa vicepreşedintelui Spiro Agnew devin tot mai severe (cîţiva membri al Camerei Reprezentanţilor i-au adus acuzaţii serioase în Congres, în legătură cu afirmaţiile ofensatoare la adresa negrilor din S.U.A. pe care le-a făcut la Madrid) şi pe măsură ce participă tot mai puţin la elaborarea politicii guvernamentale (nu a fost informat în prealabil despre intenţia preşedintelui Nixon de a face o vizită în R. P. Chineză), se înteţesc speculaţiile privind eventuala lui îndepărtare din echipa republicană după 1972. Ziariştii au mers pînă la a-i întreba pe Agnew şi pe Connally ce părere au despre aceste presupuneri. Agnew a răspuns că nu crede în posibilitatea ca preşedintele Nixon să-şi aleagă un partener democrat, în timp ce Connally a refuzat pur şi simplu să le comenteze.

Am prezentat doar cîteva dintre înfruntările şi jocurile de interese declanşate în interiorul Statelor Unite de programul economic al preşedintelui S.U.A. Viitorul acestui program depinde de atîţia factori interni şi externi necontrolabili încît pentru moment ar fi imposibil să se prevadă cum se va solda. Un singur lucru e cert şi anume că a produs, atît în Statele Unite cît şi în afara lor, contrarietăţi şi resentimente cu efecte de lungă durată.

Felicia ANTIP

CÎND CASTANELE SÎNT ÎNCINSE...

Aşa cum era de aşteptat, programul de „salvare" a dolarului, adoptat recent de administraţia americană — în special suspendarea convertibilităţii în aur a monedei S.U.A. şi instituirea suprataxei de zece la sută asupra importurilor sale —, a generat, din partea principalilor parteneri ai Statelor Unite, o serie de replici, de natură să prevină consecinţele negative pe care actuala politică monetară americană le-ar putea avea asupra propriilor economii.

Republica Federală a Germaniei a hotărît să menţină, după cum se ştie, cursul fluctuant al mărcii, respingînd propunerea Fondului Monetar Internaţional de a o revaloriza cu 14 la sută, propunere calificată de ministrul economiei şi finanţelor, Karl Schiller, drept „nerealistă".

La rîndul său, Japonia, puternic afectată de programul american, refuzînd să cedeze presiunilor S.U.A. de a proceda la o revalorizare a yenului, a hotărît să introducă un curs fluctuant pentru moneda sa, ceea ce nu o mai expune situaţiei de a susţine direct pe piaţă dolarul şi deci, de a supraîncărca seifurile băncilor proprii cu dolari din ce în ce mai depreciaţi.

În aceleaşi scopuri a acţionat şi Marea Britanie. Situaţia ei economică — şi în special cea a balanţei de plăţi — nu-i permiteau însă să se expună exigenţelor introducerii unui curs fluctuant. În aceste condiţii a recurs la o serie de măsuri, deosebit de restrictive, pentru limitarea presiunilor speculative asupra lirei sterline, măsuri care, conform unui comunicat oficial, „vizează băncile şi instituţiile financiare avînd conturi deschise pentru rezidenţi stabiliţi în afara zonei în care este instituit controlul lirei sterline". Aceste hotărîri, calificate drept „fără precedent în Marea Britanie", se alătură unor alte prevederi ale trezoreriei britanice care a anunţat, începînd cu 31 august, restricţii în plasarea capitalurilor străine în Marea Britanie, băncile engleze urmînd să limiteze, de la această dată, volumul devizelor străine pe care le acceptă în schimbul lirei sterline.

Dacă partenerii occidentali ai S.U.A. sînt deopotrivă afectaţi de „afrontul" american, nu se poate totuşi vorbi de existenţa în fapt a unei unităţi de vederi şi mai ales de acţiune în rîndul acestora, date fiind, desigur, interesele şi deci poziţiile lor diferite. Contramăsurile de pînă acum şi altele — pe care lasă să se înţeleagă că ar urma o notă a „celor şase" adresată preşedintelui Consiliului şi secretariatului GATT prin care se spune că „ţările membre ale Pieţei comune îşi rezervă dreptul de a recurge la măsuri de retorsiune contra S.U.A., ca urmare a barierelor protecţioniste ridicate de administraţia americană" — nu reprezintă în fapt o „acţiune concertată" a „sextetului" comunitar în faţa măsurilor americane.

Poziţiile membrilor C.E.E. rămîn diferite. Hotărîrea Franţei de a menţine paritatea fixă a francului şi de a institui o dublă piaţă de schimb, apreciată de observatorii din capitala Franţei drept o încercare de a diminua cît de cît efectele puternicului seism monetar occidental, nu îşi găseşte ecou în cercurile interesate ale R.F.G. care văd în aceasta — evident în cazul Germaniei Federale, cu o balanţă de plăţi masiv excedentară şi cu importante schimburi comerciale cu S.U.A. — o uşă deschisă „invaziei" dolarilor care ar aduce cu ei şi un coeficient apreciabil de inflaţie.

Dimpotrivă, Franţa, cu o situaţie economică diferită de aceea a R.F.G. dar şi cu o poziţie „privilegiată" în faţa măsurilor restrictive ale S.U.A. (comerţul cu Statele Unite atinge doar 5,8 la sută), nu poate admite un curs fluctuant pentru francul francez care ar contraveni intereselor sale din cadrul C.E.E., deteriorînd, în special, mecanismele agricole comunitare, care o avantajează.

Într-adevăr, stabilirea preţurilor unice, participarea la fondul agricol comunitar cît şi repartizarea acestuia au loc pe baza unei unităţi de cont (de o valoare egală cu dolarul) ceea ce face ca menţinerea parităţii faţă de dolar a fiecăreia dintre monedele naţionale ale „celor şase" să constituie condiţia pentru buna funcţionare a mecanismelor „Europei verzi". «Savantul eşafodaj (al „Europei verzi" — n.n.) — scria de curînd „Le Monde" — arată acum ca un castel de cărţi de joc. O vijelie în plus şi se dărîmă».

În acest context, era aşteptat cu vădită nerăbdare rezultatul eforturilor franco-vest-germane în direcţia exploatării unor noi posibilităţi pentru depistarea soluţiilor reciproc acceptabile, în vederea prezentării unei poziţii comune a C.E.E. la proxima sesiune a F.M.I. Dar, dacă se poate vorbi de un acord final al reuniunii franco—vest-germane de la Paris, din 30 august, atunci acesta vizează numai discreţia, semnificativă de altfel, cu care s-au învăluit convorbirile. Eforturile vor continua, fără îndoială, deşi, aşa cum declara recent Valéry Giscard d'Estaing, ministrul francez al finanţe-

FOTOCRONICA

BERLINUL OCCIDENTAL

După 17 luni de negocieri, ambasadorii celor patru puteri (de la stînga, la dreapta): Jean de Sauvagnargues (Franţa), Piotr Abrasimov (U.R.S.S.), Kenneth Rush (S.U.A.) şi Sir Roger Jackling (Anglia), au convenit asupra unui proiect de acord în problemele Berlinului Occidental.

lor, Europa occidentală nu se va prezenta, la întrunirea F.M.I. din 27 septembrie, cu o poziţie comună apreciind că „nu trebuie să ne străduim să obţinem aceasta cu orice preţ".

Fapt este că S.U.A., reafirmînd recent prin ministrul comerţului, Maurice Stans, că suprataxa de 10 la sută „va fi menţinută atîta timp cît un număr de ţări nu vor realinia monedele lor în raport cu cursul fluctuant al dolarului", încearcă din nou să determine ţările membre ale sistemului monetar interoccidental să procedeze la o revalorizare a monedelor lor, ceea ce, altfel spus, echivalează cu presiunea S.U.A. de a scoate „castanele" americane, încinse de flăcările inflaţiei, şomajului, înarmărilor, războiului prelungit indochinez, cu mîinile partenerilor săi.

Ilie OLTEANU

QUITO-BOGOTA

CĂLĂTORIA PREŞEDINTELUI ALLENDE

SALVADOR ALLENDE
„America Latină trebuie să găsească un limbaj de la popor la continent şi acesta nu este altceva decît limbajul demnităţii noastre"

Călătoria lui Salvador Allende, şeful statului chilian, în Ecuador, Columbia şi Peru (în desfăşurare încă la apariţia revistei noastre) este o manifestare semnificativă pentru noul curs al relaţiilor dintre aceste ţări, confruntate în linii generale cu aceleaşi probleme ale dezvoltării proprii şi progresului social. Turneul în cele trei ţări andine oferă multiple posibilităţi de consolidare a relaţiilor bilaterale şi, în acelaşi timp, de afirmare a unor principii de politică externă corespunzătoare cu interesele popoarelor din această zonă. („America Latină — a declarat preşedintele Allende — trebuie să găsească un limbaj de la popor la continent şi acesta nu este altceva decît limbajul demnităţii noastre"). Comentariile apărute pînă acum menţionează sublinierea — pentru prima oară după mulţi ani, la nivelul unei întîlniri prezidenţiale — a acestor principii şi a rolului pe care trebuie să-l deţină în viaţa internaţională Organizaţia Naţiunilor Unite. Declaraţia comună chiliano-ecuadoriană reafirmă „obiectivele de pace şi cooperare internaţională care animă cele două guverne, evidenţiind adeziunea lor la principiile Cartei Naţiunilor Unite, referitoare la egalitatea juridică a statelor, respingerea oricărei forme de colonialism, nerecunoaşterea cuceririlor teritoriale prin intermediul forţei şi soluţionarea controverselor internaţionale prin mijloace paşnice şi juridice". Aflate în faţa unor probleme ale subdezvoltării cu multe puncte comune, Chile şi Ecuador condamnă orice amestec în exercitarea dreptului suveran al statelor de a recupera bogăţiile naturale de bază, în vederea folosirii lor în opera de dezvoltare socială şi de cucerire a independenţei economice.

În urmă cu aproape două decenii, ţările andine cu ieşire la Oceanul Pacific au hotărît să extindă limita apelor lor teritoriale la 200 de mile pentru apărarea bogăţiilor naturale existente aci. (O consecinţă a acestei hotărîri : Peru este astăzi cel mai important producător de peşte şi produse din peşte pe scară mondială). Ulterior, în aceste ţări, zăcăminte existente (cupru, cositor, fier etc.) în subsolul andin, care fuseseră exploatate timp îndelungat în beneficiul companiilor străine, au fost naţionalizate. Toate aceste măsuri marchează procesul irezistibil de emancipare de sub dominaţia economică străină, de dobîndire a deplinei independenţe economice şi politice.

Un aspect de seamă a ceea ce comentatorii numesc „noul curs al relaţiilor dintre ţările latino-americane" (în cadrul cărora călătoria preşedintelui Salvador Allende este un important eveniment), îl constituie reconsiderarea politicii adoptate de O.S.A. faţă de Cuba. Exprimînd dorinţa statelor lor de a stabili legături prieteneşti cu toate ţările lumii, indiferent de orînduirea lor politică şi socială, preşedinţii din Chile şi Ecuador s-au pronunţat pentru dreptul fiecărui stat latino-american de a restabili relaţiile diplomatice sau comerciale cu Cuba în momentul pe care îl consideră oportun. „Strîngerea relaţiilor economice şi comerciale între ţările latino-americane— declara Salvador Allende — trebuie să aibă loc în condiţiile respectului reciproc, peste diferenţele existente între formele de guvernămînt pe care fiecare ţară le-a adoptat în mod suveran". În momentul în care, în cadrul O.S.A., sub influenţa Washington-ului, au fost impuse măsurile de „boicot" împotriva Cubei, Mexicul fusese singurul stat care nu a rupt relaţiile, inclusiv diplomatice, cu Havana. În noiembrie 1970, Chile a restabilit relaţiile sale diplomatice şi comerciale cu Cuba. Tendinţe asemănătoare se manifestă în Peru şi în alte ţări ale continentului. Peru şi Chile au propus ca la viitoarea sesiune a „grupului celor 77" să participe şi Cuba. (Grupul, constituit din statele în curs de dezvoltare din Asia, Africa şi America Latină, va pregăti, la Lima, a treia conferinţă a Naţiunilor Unite pentru comerţ şi dezvoltare ce urmează să se desfăşoare la Santiago de Chile în 1972).

S. Ţ.

LA PAZ

DUPĂ LOVITURA DE STAT

Făcînd parte, aparent, din acelaşi îndelungat carusel al loviturilor de stat boliviene care aduc peste noapte noi conducători, complotul izbucnit la La Paz în întreaga sa violenţă la 21 august nu se încadrează totuşi în „stilul clasic" al răsturnărilor de preşedinţi — 193 (pînă acum) după unii statisticieni, peste 205 după alţii. De astă dată, preluarea puterii s-a desfăşurat cu mult mai multă dificultate şi nu s-a consumat numai la un anumit eşalon (de regulă foarte ridicat) al armatei. Dacă schimbări de guvern anterioare aveau ecouri destul de reduse în rîndurile populaţiei, interesînd, îndeosebi, anumite cercuri care îşi vedeau limitate ori lărgite influenţa şi profitul direct, de data aceasta noile autorităţi au întîmpinat rezistenţa maselor încă din fazele pregătitoare ale loviturii de stat cînd, la 20 august, au fost organizate unităţi de miliţie populară „pentru a apăra revoluţia" şi a ţine piept insurgenţilor din Santa Cruz. Sau, şi mai înainte, cînd Adunarea Populară anunţa că va declanşa o grevă generală în eventualitatea unei încercări de înlocuire a cabinetului Torres. În condiţiile actuale, după luptele de stradă cu trupele rebele, lupte în care pierderile au fost foarte mari, principalele partide politice şi organizaţii de stînga au constituit „Frontul de rezistenţă revoluţionară". Într-un document remis presei